

Vejledning om Enkeltbetaling 2011

Sådan er reglerne for Enkeltbetaling

Februar 2011

Kolofon

Vejledning om Enkeltbetaling 2011

Denne vejledning er udarbejdet af FødevarerErhverv i 2011

Bidragyder(e): FødevarerErhverv

Fotograf(er): iStockphoto

© Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

FødevarerErhverv
Nyropsgade 30
1780 København V
Tlf.: 3395 8000
Fax: 3395 8080
E-mail: ferv@ferv.dk
Websted: <http://www.ferv.fvm.dk>

ISBN: 978-87-7120-033-1

Indholdsfortegnelse

1. Kort om Enkeltbetaling	4
Kort om ansøgning og udbetaling	4
Siden sidst	5
Dele af ansøgningen der ofte giver problemer	7
Retsgrundlag	8
2. Generelle støttebetingelser	10
Ansøgning om Enkeltbetaling	10
Ændring af ansøgningen	11
Aktiv landbruger	12
Rådighedsdato	12
Minimumsgrænser for direkte støtte	13
Hvad betyder kravene om krydsoverensstemmelse for dig?	14
Force majeure (ekstraordinære begivenheder)	15
3. Hvad er støtteberettigede arealer?	16
Støtteberettigede arealer under ordningen Enkeltbetaling	17
Arealet skal være støtteberettiget hele året	18
Dyrkede landbrugsarealer	19
Afgroder på dyrkede arealer	20
Arealer med græs	20
Støttebetingelser for arealer med græs	21
Græs - ikke-støtteberettigede arealer	22
Velplejede græsarealer – undtagelser fra reglerne om ikke-godkendte plantearter	22
Beregning af procentdel med græs og andet grøntfoder	23
Eksempel på beregning af procentdel med græs og foderplanter	24
Bevarelse af permanente græsarealer	25
Hvis der etableres en ordning om retablering af permanente græsarealer	25
Markblokke med fælles græsningsarealer	26
Permanente afgroder	26
Gartnerier og planteskoler	27
Arealer med blomstrende vækster	27
Arealer med medicinplanter	28
Lavskov	28
Elefantgræs og rørgræs	30
Elefantgræs	31
Rørgræs	31
Udyrkede landbrugsarealer	31
GLM-krav	33
Regler for plantedække	33
Slåning af plantedække	34
Mekanisk jordbehandling	35
Fra udyrket til dyrket areal	35
Vildt- og bivenlige tiltag	35
Vildtstriber	36

---

2 meter barjordsstriber	37
Insektvolde	37
Vildt- og bivenlige tiltag på tilsagnsarealer	38
Minimumskrav til markstørrelse	38
Træer og buske på støtteberettigede arealer	38
Ikke-støtteberettigede arealer	39
Vandlidende arealer er ikke støtteberettigede	40
Lysåbne arealer i skov er ikke støtteberettigede	41
Naturarealer og naturlignende landbrugsarealer er ikke støtteberettigede	41
Landbrugsarealer du anvender til andre aktiviteter end landbrugsdrift	43
Tilladte aktiviteter uden tidsmæssig begrænsning	43
Trampestier.....	44
Tilladte aktiviteter i op til 8 eller 28 dage	44
Tilladte aktiviteter i op til 1 års varighed på landbrugsarealer	45
Aktiviteter der aldrig er tilladt	45
Ekspropriation af støtteberettigede landbrugsarealer	46
Midlertidig ekspropriation af støtteberettigede arealer	46
Varig ekspropriation af støtteberettigede arealer	46
Undtagelsesbestemmelserne i artikel 34	47
Enkeltbetaling for arealer med miljøtilsagn.....	47
Liste over miljøtilsagn med forpligtelse til udtagning	48
Liste over miljøtilsagn til græs- og naturarealer samt vådområder	49
Enkeltbetaling for arealer med visse projekter	49
Enkeltbetaling for arealer med tilskud til skovrejsning.....	50
Retmæssigt udbetalt Enkeltbetaling i 2008.....	51
Produktionsafhængige støtteordninger	52
Støtte til avl af stivelseskartofler.....	52
Støtte til produktion af hamp.....	52
4. Markblokke og markkort.....	53
Hvad er en markblok?	54
Elektronisk indtegning af marker	54
Indtegning af marker på papir	55
Marker i markblok	56
Marker uden for markblok.....	57
Forslag om ændring af markblokke	57
Indtegning af marker i fælles græsningsarealer	59
Indtegning danner grundlag for kontrol	59
Opmåling af marker/arealer.....	59
5. Betalingsrettigheder	60
Du skal råde over betalingsrettigheder	60
Registrering af betalingsrettigheder	61
Betalingsrettighedernes værdi	62
Nedsættelse af kvægtillæggene 2009-2012.....	63

Udnyttelse af betalingsrettigheder	63
Udnyttelse af almindelige betalingsrettigheder	64
Betalingsrettigheder lejet eller købt efter ansøgningsfristen	65
Udnyttelse af særlige betalingsrettigheder	66
Ændring af særlige betalingsrettigheder til almindelige betalingsrettigheder	66
Overdragelse af betalingsrettigheder	67
Indsendelse af skema til overdragelse af betalingsrettigheder	68
Overdragelse af særlige betalingsrettigheder	69
Inddragelse af betalingsrettigheder	69
Pant i betalingsrettigheder	70
Tildeling af betalingsrettigheder fra den nationale reserve	70
Ansøgning om betalingsrettigheder fra den nationale reserve	71
Forhøjelse af betalingsrettigheders værdi med tillæg (kvæg-, mælke- eller sukkertillæg)	71
Købt bedrift, der var bortforpagtet 25. april 2005	72
Overtaget bedrift/jord ved arv eller forskud på arv	72
Areal med juletræer i 2005, som nu er et landbrugsareal	73
Arealer, hvor der var råstofindvinding i 2005, som nu er et landbrugsareal	73
6. Udbetaling og kontrol	73
Udbetaling af Enkeltbetaling	74
Størrelsen af udbetalingen	74
Fradrag i støttebeløb på over 5.000 euro (graduering)	75
Omregning fra euro til danske kroner	76
Støtten udbetales til din NemKonto	76
Transport i støtten	76
Kontrol og nedsættelse af støtte	76
Kontrol i forhold til markblokke	77
Administrativ kontrol	77
Kontrol på stedet	78
Telemålingskontrol	79
Klassisk kontrol	79
Nedsættelse af støtten	80
Arealafvigelser	80
Anmeldelse af alle arealer	80
Forsætlige afvigelser	81
Fælles græsningsarealer hvor støttebetingelserne ikke er opfyldt	82
Ændring af afgrødekoder	82
Eksempel på forskel mellem anmeldt og fastslået areal	83
Uberettiget udbetalt støtte	83
Bøder og strafbare forhold	84
Klagemulighed	84
Behandling og offentliggørelse af data	84
Ordliste	85

Velkommen til Vejledning om Enkeltbetaling 2011.

Dette er en PDF af den webbaserede vejledning, som du kan finde på denne adresse:

- <http://www.ferv.fvm.dk/ebvejledning2011>

Vigtige datoer er:

Frist for modtagelse af ansøgning	27. april 2011
Frist for modtagelse af forsinket indsendt ansøgning	23. maj 2011
Frist for modtagelse af ændret ansøgning	31. maj 2011

Vi anbefaler, at du begynder med afsnittet "Kort om Enkeltbetaling" og afsnittene under dette.

Nyttige links:

- [Læs om ofte stillede spørgsmål på Fødevarerhvervs hjemmeside](#)
- [Læs om andre ordninger på Fødevarerhvervs hjemmeside](#)

1. Kort om Enkeltbetaling

Ordningen Enkeltbetaling er rettet mod landbrugere, dvs. personer og virksomheder, der er aktive landbrugere og råder over et landbrugsareal.

Du kan få Enkeltbetaling, hvis du råder over både et støtteberettiget landbrugsareal og et tilsvarende antal betalingsrettigheder.

Der kan udbetales Enkeltbetaling for arealer, der anvendes landbrugsmæssigt. Der kan også udbetales støtte for udyrkede arealer, der holdes i god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM).

Det udbetalte beløb afhænger af betalingsrettighedernes værdi. Støtten afhænger derfor ikke af, hvad der dyrkes på arealerne. Landbrugere med særlige betalingsrettigheder kan få udbetalt støtte på grundlag af en husdyrproduktion.

Betalingsrettighederne kan lejes, købes eller sælges direkte mellem landbrugere, men overdragelse af disse skal meddeles Fødevarerhverv.

For at få udbetalt det fulde støttebeløb skal reglerne om krydsoverensstemmelse overholdes. Ansøgningen er omfattet af administrativ kontrol. De enkelte marker kontrolleres desuden via luftfoto (ortofoto) men også via opmåling og besigtigelse på stedet.

Kort om ansøgning og udbetaling

Ansøgning om Enkeltbetaling

For at søge om Enkeltbetaling skal du hvert år indsende:

- Fællesskema, hvor du anmelder de arealer, du søger Enkeltbetaling for
- Markkort med indtegning af alle marker.

Fællesskema og markkort skal være modtaget eller registreret elektronisk af Fødevarerhverv senest 27. april 2011.

Ansøgningen skal indsendes i det samme CVR- eller CPR-nummer, som betalingsrettighederne er registreret under. Støtten kan derfor ikke udbetales, hvis ansøgning og betalingsrettigheder er registreret på forskellige numre. Hvis ansøgningen ikke er indsendt i det samme CVR- eller CPR-nummer, som betalingsrettighederne er registreret under, betragtes det normalt ikke som en åbenlys fejl.

- Læs mere i afsnittet "Ansøgning om Enkeltbetaling"
- Læs mere i afsnittet "Markblokke og markkort"

Fællesskema og markkort finder du på FødevarerErhvervs hjemmeside.

- [Gå til FødevarerErhvervs hjemmeside](#)
- [Gå direkte til Elektronisk Fællesskema 2011 \(EHA\)](#)
- [Gå direkte til Internet Markkort](#)

Udbetaling af Enkeltbetaling

Enkeltbetaling bliver udbetalt i perioden fra 1. december i ansøgningsåret til 30. juni i året efter. Beløbet udbetales til ansøgers NemKonto.

Hvis støttebeløbet overstiger 5.000 euro (ca. 37.260 kr.) bliver der fratrukket en andel af støtten (graduering), der overføres til projekter under landdistriktsprogrammet i Danmark.

- Læs mere i afsnittet "Udbetaling af Enkeltbetaling"
- Læs mere i afsnittet "Fradrag i støttebeløb på over 5.000 euro (graduering)"

Siden sidst

Lavskov

Har du arealer med lavskov, skal træerne stævnes (høstes) mindst en gang hvert 10. år. Dette krav gælder også de arealer, der er tilplantet før 2010, hvor reglerne for ordningen blev ændret. De nye regler er omtalt i "Vejledning om Enkeltbetaling 2010". Du kan læse om yderligere betingelser for at modtage Enkeltbetaling for lavskov, og hvordan du træder ud af ordningen i afsnittet "Lavskov".

- Læs mere i afsnittet "Lavskov"

Anvendelse af de rigtige afgrødekoder

Vær opmærksom på de præciserede regler vedrørende ændring af afgrøder. Det er vigtigt, at du i ansøgningen anvender de rigtige afgrøder, ellers kan det for eksempel få konsekvenser for GLM-bedømmelser og for tildeling af kvælstofkvote.

- Læs mere i afsnittet om "Ændring af afgrødekoder"
- [Læs mere om afgrødekoder i Vejledning til Fællesskema](#)

Fælles græsningsarealer

Har du tilsagn til en mark i en markblok med et fælles græsningsareal, skal du hvert år fremover indtegne marken.

Tidligere var dette ikke nødvendigt i de få tilfælde, hvor støttebetingelserne ikke var opfyldt i hele markblokken.

Hvis du anmelder marker i en markblok, som hidtil har været registreret som et fælles græsningsareal, og arealet ikke længere anvendes til fælles afgræsning for husdyr, skal du meddele dette til FødevarerErhverv. Markblokken kan herefter blive ændret til en almindelig markblok.

Vær opmærksom på, om støttebetingelserne, dvs. kravene til godkendte plantearter, er opfyldt i hele markblokken. Er de ikke det, skal der indsendes forslag om ændring af markblokken til FødevarerErhverv.

- Læs mere i afsnittet "Markblokke med fælles græsningsarealer"

Udnyttelse af særlige betalingsrettigheder

Husk, at 2011 er sidste år, hvor du kan overdrage særlige betalingsrettigheder til en erhverver, som kan vælge at udnytte betalingsrettighederne ved at opretholde en husdyrproduktion.

- Læs mere i afsnittet "Overdragelse af særlige betalingsrettigheder"

Klynger af træer og buske

Klynger af træer og buske er ikke støtteberettigede. Klyngebegrebet er blevet forenklet. Klynger er defineret i afsnittet "Træer og buske på støtteberettigede arealer".

- Læs mere i afsnittet "Træer og buske på støtteberettigede arealer"

Afkobling af direkte støtte i 2012

Afkobling af direkte støtte betyder, at støtten ikke længere udbetales på grundlag af en specifik produktion. De koblede støtteordninger for kartoffelstivelse, tørret foder, hør og hamp samt handyr og moderfår, bliver afkoblet i 2012. Det betyder, at den støtte, der i en fastsat referenceperiode er udbetalt under disse ordninger fra 2012, anvendes til forhøjelse af de hidtidige producenters betalingsrettigheder. Med hensyn til tørret foder samt hør og hamp anvendes hele beløbet fra den afkoblede støtte dog til forhøjelse af alle betalingsrettigheder.

Afkoblingen vil i hovedtræk foregå som det fremgår af denne oversigt:

Ordning	Hvem får tillæg?	Tildelingsgrundlag	Hvordan tildeles tillæg?	Beløb i alt til fordeling mio. kr. (mio. €)
Kartoffelstivelse	Avlere af stivelseskartofler med dyrkningskontrakt i kampagnen 2011/2012	Mængden af kartofler omregnet til stivelse ifl. dyrkningskontrakt 2011/2012	Forhøjelse af ejede betalingsrettigheder og/eller tildeling af nye betalingsrettigheder	Ca. 111,0 (14,9)
Handyr	Handyrproducenter i 2009 og/eller 2010 og/eller 2011	Gennemsnit af modtagne handyrpræmier i 2009, 2010 og 2011 (ca. 60 % heraf)	Samme som ovenfor	Ca. 149,1 (20,0)

Moderfår	Moderfårsproducenter i 2010 og/eller 2011	Gennemsnit af modtagne moderfårspremier i 2010 og 2011	Samme som ovenfor	Ca. 6,4 (0,9)
Tørret foder	Alle, der har betalingsrettigheder i 2012	-	Forhøjelse af alle betalingsrettigheder med samme beløb	Ca. 20,7 (2,8)
Hør og hamp	Samme som ovenfor	-	Samme som ovenfor	Ca. 0,02 (0,003)

De avlere af kartoffelstivelse samt handyr- og moderfårsproducenter, der er berettiget til tilde-
ling af tillæg, vil forud for afkoblingen modtage oplysning om størrelsen af de beregnede til-
læg. Desuden bliver der fremsendt vejledning om proceduren for ansøgningen om tillæg i lø-
bet af 2011.

- Læs mere om afkobling af støtten til fx kartoffelstivelse i afsnittet "Produktionsaf-
hængige støtteordninger"

Dele af ansøgningen der ofte giver problemer

Fødevarerhverv har i tidligere år i forbindelse med behandlingen af ansøgning om Enkeltbe-
taling konstateret, at der er dele af ansøgningen, der ofte er årsag til problemer. Dette har i
mange tilfælde ført til nedsættelse af den direkte støtte.

Det er især disse områder, der giver problemer:

Betalingsrettigheder

Husk at overdrage dine betalingsrettigheder, hvis du ændrer CVR-nr. Det er afgørende, at an-
søgningen og betalingsrettighederne er registreret under samme CVR-nr. eller CPR-nr.

Vi anbefaler, at du sikrer dig dokumentation for rettidig indsendelse af skemaer til overdra-
gelse af betalingsrettigheder.

- Læs mere i afsnittet "Betalingsrettigheder"

Anmeldelse af arealer og støtteberettigede arealer

Husk at anmelde alle dine landbrugsarealer, også dem du ikke søger støtte for, herunder mar-
ker under minimumsstørrelsen 0,30 ha.

- Læs mere i afsnittet "Minimumskrav til markstørrelse"

Hvis der er under 50 % støtteberettigede græsmarksplanter på arealet, må du ikke anmelde
arealet som permanent græsareal eller græs i omdrift. Arealet skal anmeldes som et naturligt
landbrugsareal, hvorpå GLM skal overholdes.

- Læs mere i afsnittet "Støtteberettigede arealer under ordningen Enkeltbetaling"

Indtegning af marker og ændringer af markblokke

Kontroller, at du ikke søger støtte for et større areal end arealet i de markblokke, hvor dine marker ligger. Hvis markblokarealet ikke er korrekt, skal du indsende et forslag om ændring af markblokken.

Fødevarerhverv skal modtage forslaget senest ved ændringsfristen 31. maj 2011. Dette gælder også, hvis hele din mark ligger uden for markblok. Bemærk, at Fødevarerhverv løbende opdaterer markblokregistret.

Husk at indtegne dine arealer præcist, det er lettere at indtegne præcist, hvis du indtegner dine marker elektronisk.

Marker uden for markblok skal anmeldes i markplanen som selvstændige marker i markblok nummer 999999-99.

Indtegner du dine marker på papirmarkkort, må du ikke tegne ud over markblokgrænsen, med mindre du samtidig søger om ændring af markblokken.

- Læs mere i afsnittet "Markblokke og markkort"

Producentkifte

Hvis du har et miljø- eller økologitilsagn, skal du huske at meddele producentkifte.

Retsgrundlag

Ordningen Enkeltbetaling administreres efter nedenstående forordninger, love og bekendtgørelser:

EU-regler

- Rådets forordning (EF) Nr. 73/2009 af 19. januar 2009 om fælles regler for den fælles landbrugspolitik ordninger for direkte støtte til landbrugere og om fastlæggelse af visse støtteordninger for landbrugere, om ændring af forordning (EF) nr. 1290/2005, (EF) nr. 247/2006, (EF) nr. 378/2007 og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1782/2003.
- Kommissionens forordning (EF) Nr. 1122/2009 af 30. november 2009 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 for så vidt angår krydsoverensstemmelse, graduering og det integrerede forvaltnings- og kontrolsystem inden for rammerne af de ordninger for direkte støtte til landbrugere, som er omhandlet i nævnte forordning, og om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) nr. 1234/2007 for så vidt angår krydsoverensstemmelse inden for rammerne af støtteordningen for vin.
- Kommissionens forordning (EF) nr. 1120/2009 af 29. oktober 2009 om gennemførelsesbestemmelser til enkeltbetalingsordningen i afsnit III i Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 om fælles regler for den fælles landbrugspolitik ordninger for direkte støtte til landbrugere og om fastlæggelse af visse støtteordninger for landbrugere.

- Kommissionens forordning (EF) Nr. 1121/2009 af 29. oktober 2009 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 for så vidt angår støtteordningerne for landbrugere i forordningens afsnit IV og V.
- Kommissionens forordning (EF) Nr. 639/2009 af 22. juli 2009 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 for så vidt angår særlig støtte.

Miljø og Enkeltbetaling – EU-regler

- Rådets forordning (EF) nr. 1698/2005 af 20. september 2005 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL).
- Kommissionens forordning nr. 1320/2006 af 5. september 2006 om regler for overgangen til den ordning for støtte til udvikling af landdistrikterne, der er indført ved Rådets forordning (EF) nr. 1698/2005.
- Kommissionens forordning (EF) Nr. 1974/2006 af 15. december 2006 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) nr. 1698/2005 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) med senere ændringer.
- Kommissionens forordning (EF) Nr. 1975/2006 af 7. december 2006 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) nr. 1698/2005 for så vidt angår kontrol og krydsoverensstemmelse i forbindelse med støtteforanstaltninger til udvikling af landdistrikterne med senere ændringer.

Danske regler

- Bekendtgørelse af lov nr. 445 af 23/04/2010 om administration af Det Europæiske Fællesskabs forordninger om ordninger under Den Fælles Landbrugspolitik finansieret af Den Europæiske Garantifond for Landbruget m.v. (landbrugsstøtteleven).
- Bekendtgørelse nr. 1497 af 15/12/2010 om direkte støtte til landbrugere efter enkeltbetalingsordningen.
- Bekendtgørelse nr. 1697 af 15/12/2010 om krydsoverensstemmelse.
- Bekendtgørelse nr. 1698 af 15/12/2010 om god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM).

Miljø og Enkeltbetaling – Danske regler

- Bekendtgørelse nr. 96 af 28/01/2010 om braklagte randzoner langs vandløb og søer.
- Bekendtgørelse nr. 92 af 28/01/2010 pleje af græs- og naturarealer.
- Bekendtgørelse nr. 95 af 28/01/2010 om miljøbetinget tilskud.
- Lov nr. 316 af 31/03/2007 om udvikling af landdistrikterne (landdistriktsloven).

- Bekendtgørelse nr. 97 af 28/01/2010 om særlig støtte til landbrugere til ekstensivt landbrug.
- Bekendtgørelse nr. 97 af 28/01/2010 om særlig støtte til landbrugere til pleje af permanente græsarealer.

Bemærk, at dette er retsgrundlaget pr. 1. februar 2011. Eventuelle opdateringer vil kun blive ført ind i vejledningen ved en eventuel ny version af "Vejledning om Enkeltbetaling 2011".

2. Generelle støttebetingelser

For at få udbetalt Enkeltbetaling skal du opfylde en række betingelser. Her er en oversigt over de vigtigste betingelser, og hvor du kan læse mere om dem.

Fællesskema og markkort indsendes hvert år	Læs mere i afsnittet "Ansøgning om Enkeltbetaling"
Krav om landbrugsaktivitet	Læs mere i afsnittet "Aktiv landbruger"
Krav om betalingsrettigheder	Læs mere i afsnittet "Betalingsrettigheder"
Rådighed over arealerne på ansøgningsfristen 27. april 2011	Læs mere i afsnittet "Rådighedsdato"
Minimum 2,00 ha støtteberettiget areal samt betalingsrettigheder eller være berettiget til 300 euro i fx husdyrpræmier	Læs mere i afsnittet "Minimumsgrænser for direkte støtte"
Arealet skal være støtteberettiget hele året	Læs mere i afsnittet "Støtteberettigede arealer under ordningen Enkeltbetaling" Læs mere i afsnittet "Landbrugsarealer du anvender til andre aktiviteter end landbrugsdrift"
Overholde reglerne om GLM på udyrkede arealer	Læs mere i afsnittet "GLM-krav"
For at undgå fradrag i støtten skal reglerne for krydsoverensstemmelse overholdes, dette gælder også GLM-reglerne på dyrkede arealer	Læs mere i afsnittet "Hvad betyder kravene om krydsoverensstemmelse for dig"

Ansøgning om Enkeltbetaling

Ansøgningsfristen er 27. april 2011

Ansøgning om Enkeltbetaling omfatter Fællesskema 2011, markkort med indtegning af alle marker samt en eventuel kontrakt om levering af stivelseskartofler eller foder til en tørringsvirksomhed.

I ansøgningsåret 2011 falder 21. april i påsken, derfor er ansøgningsfristen rykket til 27. april. Det betyder, at det udfyldte Fællesskema og indtegning af marker på markkort skal være modtaget eller registreret elektronisk hos Fødevarerhverv senest 27. april 2011 kl. 23:59:59.

- Læs mere om indtegning af marker i afsnittet "Markblokke og markkort"
- [Gå til Vejledning til Fællesskema 2011](#)

Ansøgninger modtaget senest 23. maj 2011

Modtager vi dit Fællesskema i perioden 28. april - 23. maj, bliver der fradraget 1 % af støtten pr. arbejdsdag, det modtages forsinket. Modtager vi ansøgningen mere end 25 kalenderdage for sent, dvs. efter 23. maj 2011, vil den blive afvist.

Bemærk, at fristen for at søge nye miljø- eller økologitilsagn er 27. april 2011. Det vil sige, at hvis du indsender forsinket Fællesskema, kan du ikke få nyt tilsagn i år, idet fristen er overskredet.

- Læs mere i afsnittet "Force majeure (ekstraordinære begivenheder)", hvis du ikke kan overholde fristen
- [Læs mere i vejledningerne om miljø- og økologiordningerne på FødevarerErhvervs hjemmeside](#)

Du finder reglerne her:

Ansøgningsfristen:

- § 2, stk. 1 i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010

Frister for forsinket indsendelse:

- Artikel 23, stk. 1 i Kommissionens forordning nr. 1122/2009 af 30. november 2009

Ændring af ansøgningen**Ændringsfristen er 31. maj 2011**

Du kan ændre i din ansøgning til og med 31. maj 2011. I denne periode er det bl.a. muligt at tilføje og ændre størrelsen af marker. Bemærk, at der kun kan udbetales støtte for marker, som du rådede over 27. april 2011.

Ændringer efter 31. maj 2011

Efter 31. maj 2011 kan der kun foretages ændringer i ansøgningen, hvis der er en åbenlys fejl, fx en sammentællingsfejl. For at fejlen er åbenlys, skal den umiddelbart kunne opdages i forbindelse med behandling af din ansøgning.

Tilbagetrækning af marker eller ansøgning

Det er til enhver tid muligt at trække en, flere eller alle marker ud af ansøgningen, medmindre du er blevet kontaktet om uoverensstemmelser for arealet eller har fået varslet kontrolbesøg.

Søger du Enkeltbetaling for et areal, skal arealet være støtteberettiget hele det kalenderår, hvor du søger om støtte for det. Reglerne om krydsoverensstemmelse og god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM) skal også være overholdt i hele kalenderåret.

Du kan derfor være nødt til at trække en eller flere marker ud af ansøgningen, fx hvis der bygges eller anlægges veje. Du kan dog i begrænset omfang bruge arealer til andet end landbrug og stadig opretholde din ansøgning for dine marker.

- Læs mere om ikke-tilladte aktiviteter i afsnittet "Aktiviteter der aldrig er tilladt"
- Læs mere om betingelser for støtte i afsnittet "Generelle støttebetingelser"

Du finder reglerne her:

Ændring af ansøgning:

- Artikel 14 og 21 i Kommissionens forordning (EF) nr. 1122 /2009 af 30. november 2009

Tilbagetrækning af ansøgning, helt eller delvist:

- Artikel 25 i Kommissionens forordning (EF) nr. 1122 /2009 af 30. november 2009

Aktiv landbruger

Du skal være aktiv landbruger på ansøgningstidspunktet for at få udbetalt Enkeltbetaling. Det betyder, at du skal udføre mindst én landbrugsaktivitet inden for landbrugs- eller gartneriproduktion, fx:

- Produktion eller dyrkning af landbrugsprodukter, herunder høst
- Opdræt eller hold af husdyr til landbrugsformål, fx til malkning
- Bevare jorden i god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM)
- Produktion af juletræer og pyntegrønt på landbrugsjord.

Bemærk, at GLM skal være overholdt for alle landbrugsarealer, også de udyrkede arealer.

Produktion af juletræer og pyntegrønt skal danne grundlag for omsætning. Hvis arealerne ligger i fredskov, betragtes produktionen ikke som en landbrugsaktivitet. Bemærk, at arealer med juletræer og pyntegrønt ikke er støtteberettigede under ordningen Enkeltbetaling.

- Læs mere i afsnittet "Støtteberettigede arealer under ordningen Enkeltbetaling"

Særlige regler for ansøgere med arealer med tilskud til skovrejsning

For at modtage Enkeltbetaling for skovarealer er en af forudsætningerne, at du er aktiv landbruger. Det vil sige, at du ud over dine skovarealer udfører en landbrugsaktivitet i form af en landbrugsproduktion eller har minimum 0,30 ha udyrket landbrugsareal, hvor GLM-reglerne bliver overholdt. Du skal være opmærksom på, at lysåbne arealer og arealer med eksempelvis juletræer og pyntegrønt i fredskov ikke betragtes som landbrugsarealer og dermed ikke indgår i minimumsgrænsen på de 0,30 ha.

- Læs mere i afsnittet "Enkeltbetaling for arealer med tilskud til skovrejsning"

Du finder reglerne her:

Definition af en landbruger, landbrugsaktivitet og landbrugsareal:

- Artikel 2, litra a, c og h i Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 af 19. januar 2009

Minimumsgrænsen på 0,30 ha:

- §14, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010

Rådighedsdato

Du kan søge Enkeltbetaling for det støtteberettigede landbrugsareal, som du råder over som ejer eller forpagter ved ansøgningsfristen 27. april 2011.

Det betyder fx, at hvis du sælger eller bortforpagter et areal efter ansøgningsfristen, så skal du som sælger/bortforpagter anmelde arealet, hvis du søger om Enkeltbetaling. Det gælder også, hvis salgs- eller forpagtningsaftalen er indgået inden ansøgningsfristen 27. april 2011.

Bemærk, at ansøger har det fulde ansvar for overholdelse af støttebetingelserne hele kalenderåret, også selvom arealet er solgt eller bortforpagtet efter ansøgningsfristen.

Hvis du søger støtte for forpagtede arealer, bør du sikre dig en skriftlig aftale, der giver dig rådighed over arealerne på datoen for ansøgningsfristen.

Hvis du i en kontrolsituation ikke kan dokumentere, at du rådede over arealerne 27. april 2011, betragtes det som en arealafvigelse. Dette medfører bortfald af støtte for arealet samt evt. yderligere nedsættelse af støtten.

- Læs mere i afsnittet "Kontrol og nedsættelse af støtte"

Græsningsret

Hvis du har en aftale om græsningsret på et areal, kan du ikke søge støtte for arealet.

Græsningsret betyder, at man har ret til at sætte dyr på græs eller tage slæt på arealet, men at arealet i øvrigt drives for ejerens eller forpagterens regning og risiko. Det er derfor den som ejer eller forpagter arealet, der skal anmelde arealet i sin ansøgning.

Du finder reglerne her:

Rådighed:

- §14, stk. 1 i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010
- Artikel 35 i Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 af 19. januar 2009

Græsningsret:

- §2, stk. 4 i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010

Minimumsgrænser for direkte støtte

Ansøgningen skal omfatte mindst 2,00 ha under en eller flere af følgende ordninger:

- Enkeltbetaling
- Støtte for stivelseskartofler
- Særlig miljøstøtte under artikel 68 (pleje af permanente græsarealer, ekstensivt landbrug og etablering af flerårige energiafgrøder (lavskov)).

Det er desuden en betingelse, at der udbetales støtte for arealerne. Hvis du kun søger Enkeltbetaling, skal du også have betalingsrettigheder svarende til mindst 2,00 ha. Dette gælder uanset værdien af de betalingsrettigheder, som du råder over. Det har derfor ingen betydning om betalingsrettighederne er forhøjet med tillæg, således at værdien evt. overstiger 300 euro (ca. 2.236 kr.).

Søger du for mindre end 2,00 ha, kan du kun modtage støtte, hvis du samtidig får udbetalt mindst 300 euro (ca. 2.236 kr.) for særlige betalingsrettigheder, der udbetales på grundlag af en husdyrproduktion, eller i husdyrpræmier.

Husdyrpræmier omfatter:

- Præmier for handyr
- Præmier for moderfår.

Mindst en af minimumsgrænserne skal være overholdt

Hvis du opfylder arealgrænsen på 2,00 ha, men støtten til fx moderfår kun er på 1.500 kr., kan du få udbetalt støtte både for arealet og for moderfårene.

Hvis dine præmier for fx moderfår er på 5.000 kr., men dit støtteberettigede landbrugsareal kun udgør 1,50 ha, kan du få støtte for både 1,50 ha og for moderfårene.

Du har 3,00 ha landbrugsareal i alt og betalingsrettigheder svarende til 1,00 ha og opfylder derfor som udgangspunkt ikke minimumskravet. Hvis du modtager særlig miljøstøtte under artikel 68 for 1,00 ha, opfylder du minimumsbetingelsen og får udbetalt Enkeltbetaling. Det er en forudsætning, at artikel 68-arealet er en af de øvrige 2 hektarer, således at det samlede areal med miljøstøtte og Enkeltbetaling tilsammen udgør minimum 2,00 ha.

- Læs mere om støtteberettigede arealer i afsnittet "Støtteberettigede arealer under ordningen Enkeltbetaling"
- [Gå til Vejledning om handyrpræmier for tyre og stude på FødevarerErhvervs hjemmeside](#)

Du finder reglerne her:

Minimumsgrænser:

- § 3 i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010

Minimumsgrænse:

- Artikel 33, stk. 1 i Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 af 19. januar 2009

Hvad betyder kravene om krydsoverensstemmelse for dig?

Når du søger om støtte under ordningen Enkeltbetaling, skal du overholde en række krav om krydsoverensstemmelse for at få udbetalt det fulde støttebeløb.

Krydsoverensstemmelse omfatter lovgivning vedrørende miljø, dyrevelfærd, sundhed og god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM). Reglerne skal derfor overholdes, uanset om du søger om Enkeltbetaling.

Kravene ligger inden for følgende fire områder:

1. Miljø

Fx krav til beskyttelse af grundvand mod forurening, dyrkningsfrie bræmmer langs vandløb og søer samt udarbejdelse af gødningsregnskab.

2. Folke-, dyre- og plantesundhed, samt identifikation af dyr

Fx krav til øremærkning, registrering af dyr og håndtering af medicinsk affald.

3. Dyrevelfærd

Fx krav til staldindretning, tilstrækkeligt foder og vand, beskæftigelsesmateriale til svin og faglig uddannelse af personale.

4. God landbrugs- og miljømæssig stand (GLM)

Fx krav til vedligeholdelse af plantedække på udyrkede arealer og græsarealer, regler for markafbrænding af halm eller andre landbrugsafgrøder og 2 meter dyrkningsfrie zoner omkring fredede fortidsminder i det åbne land.

Hvad sker der hvis kravene ikke overholdes?

Hvis kravene om krydsoverensstemmelse ikke overholdes, kan støtten blive nedsat eller helt bortfalde, uanset at alle krav under ordningen Enkeltbetaling er overholdt. Søges der ikke om Enkeltbetaling, kan der naturligvis ikke ske træk i støtten, men der kan stadig opstå sanktioner som følge af manglende overholdelse af national lovgivning.

Den landbruger, der ansøger om støtte, er ansvarlig for, at kravene om krydsoverensstemmelse bliver overholdt i hele kalenderåret.

Hvis kravene ikke overholdes, er ansøger ansvarlig for overtrædelser, der direkte kan tilskrives ansøger. Ansøger er også ansvarlig, hvis ansøger har undladt at rette op på et forhold, der har medført en overtrædelse.

Der er udarbejdet en særskilt vejledning om krydsoverensstemmelse, hvor du kan læse mere om de enkelte krav.

- [Gå til Vejledning om krydsoverensstemmelse](#)

Du finder reglen her:

Krav om krydsoverensstemmelse:

- § 24 i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010

Force majeure (ekstraordinære begivenheder)

Hvis helt ekstraordinære og uforudsigelige begivenheder medfører, at du ikke kan overholde reglerne under ordningen Enkeltbetaling, kan der efter en konkret vurdering ses bort fra det.

Eksempler på disse begivenheder er dødsfald, alvorlig sygdom, naturkatastrofer eller brand samt udbrud af smitsomme sygdomme i besætningen.

Begivenheden skal vedrøre dig, din nærmeste familie eller din bedrift. Der skal være sammenhæng mellem årsagen til den manglende overholdelse af reglen og tidspunktet for begivenheden.

For at kunne påberåbe dig force majeure eller særlige omstændigheder, skal du underrette FødevareErhverv senest 10 arbejdsdage fra det tidspunkt, hvor du igen er i stand til det. Du skal også indsende dokumentation for de særlige forhold, som fx en lægeattest.

Du finder reglerne her:

Force majeure:

- Artikel 75 i Kommissionens forordning (EF) nr. 1122/2009 af 30. november 2009
- Artikel 31 i Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 af 19. januar 2009

3. Hvad er støtteberettigede arealer?

Støtteberettigede landbrugsarealer kan være både dyrkede og udyrkede arealer samt arealer med permanent græs og permanente afgrøder. Arealer med juletræer er dog ikke støtteberettigede.

I de følgende afsnit kan du læse mere om betingelserne for støtte for de forskellige arealtyper. Du skal råde over arealerne 27. april 2011.

- Læs mere i afsnittet "Rådighedsdato"

Hovedaktiviteten skal være landbrug

På støtteberettigede arealer skal hovedaktiviteten være landbrug i hele kalenderåret. Dog er der en række aktiviteter, som tillades midlertidigt som fx opbevaring af halm, roer m.v.

- Læs mere i afsnittet "Landbrugsarealer du anvender til andre aktiviteter end landbrugsdrift"

Arealer med miljøordninger eller skovrejsning

Arealer med visse miljøordninger eller tilskud til privat skovrejsning, kan danne grundlag for Enkeltbetaling, selvom betingelserne for støtte under ordningen Enkeltbetaling ikke længere er opfyldt. Det er en forudsætning, at der retmæssigt blev udbetalt Enkeltbetaling for arealet i 2008.

- Læs mere om tilskud til arealer med miljøordninger i afsnittet "Undtagelsesbestemmelserne i artikel 34"
- Læs mere i afsnittet "Arealer med tilskud til skovrejsning"

Find reglerne her:

Hovedaktiviteten skal være landbrug:

- § 19 i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010

Midlertidig opbevaring:

- § 5 i bekendtgørelse nr. 1698 af 15. december 2010

Udbetaling til skovarealer:

- Artikel 34, stk. 2, litra b), ii) i Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 af 19. januar 2009

Definition af landbrugsparcel og anvendelse:

- Artikel 2, litra 1) og 15) i Kommissionens forordning (EF) nr. 1122/2009 af 30. november 2009

Definition af agerjord, græsarealer, permanente græsarealer, planteskoler og lavskov med kort omdriftstid:

- Artikel 2, litra a), c), d), m) og n) i Kommissionens forordning (EF) nr. 1120/2009 af 29. oktober 2009

Støtteberettigede arealer under ordningen Enkeltbetaling

Udover arealer i omdrift er også arealer med permanent græs, permanente afgrøder, lavskov samt udyrkede arealer støtteberettigede under ordningen Enkeltbetaling.

Dyrkede arealer

Der er ikke krav om høst af afgrøder på de arealer, hvor du søger om støtte under ordningen Enkeltbetaling, bortset fra arealer med permanente afgrøder og lavskov.

Udyrkede arealer

Udyrkede landbrugsarealer er støtteberettigede på linje med dyrkede landbrugsarealer, hvis betingelserne for GLM er overholdt på arealet.

Arealer med træer og buske

Støtteberettigede arealer skal holdes fri for træer og buske. Der kan dog være op til 50 enkeltstående træer og buske pr. hektar.

- Læs mere i afsnittet "Træer og buske på støtteberettigede arealer"

Du finder reglerne her:

Træer eller buske på landbrugsarealer:

- § 16, stk. 2 i bekendtgørelse 1497 af 15. december 2010

Regler for udyrkede arealer:

- §§ 3-5 i bekendtgørelse nr. 1698 af 15. december 2010

Definition af landbruger og bedrift:

- Artikel 2, litra a) og b) i Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 af 19. januar 2009

Udbetaling for skovarealer:

- Artikel 34, stk. 2, litra b), ii) i Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 af 19. januar 2009

Definition af landbrugsparcel og anvendelse:

- Artikel 2, litra 1) og 15) i Kommissionens forordning (EF) nr. 1122/2009 af 30. november 2009

Definition af agerjord, græsarealer, permanente græsarealer, planteskoler og lavskov med kort omdriftstid:

- Artikel 2, litra a), c), d), m) og n) i Kommissionens forordning (EF) nr. 1120/2009 af 29. oktober 2009

Arealet skal være støtteberettiget hele året

De arealer, du søger om Enkeltbetaling for, skal være støtteberettigede i hele det pågældende kalenderår.

Hvis betingelserne ikke er opfyldt på et areal hele året, skal det trækkes ud af ansøgningen. Du kan dog kun trække arealer ud af ansøgningen, hvis du ikke inden er blevet kontaktet af Fødevarerhverv om de pågældende arealer eller har modtaget varsel om kontrolbesøg.

Den landbruger, der har anmeldt arealet, er ansvarlig for, at arealet er støtteberettiget hele kalenderåret. Det gælder også ved salg eller bortforpagtning efter ansøgningsfristen.

- Læs mere om at trække arealer ud af ansøgningen i afsnittet "Ændring af ansøgningen"

Omgåelse

Hvis en ansøger i strid med ordningens formål kunstigt har skabt støttebetingelser, udbetales der ikke støtte, uanset om de formelle støttebetingelser er overholdt.

Du finder reglerne her:

Tilbagetrækning af støtteansøgning:

- Artikel 25 i Kommissionens forordning (EF) nr. 1122/2009 af 30. november 2009

Omgåelse:

- Artikel 30 i Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 af 19. januar 2009

Dyrkede landbrugsarealer

Arealer, som du søger støtte for, skal drives landbrugsmæssigt og i overensstemmelse med god landmandspraksis og lokalt anerkendte normer.

Du kan dyrke alle former for landbrugsafgrøder, herunder permanente frugt- og grøntafgrøder, samt planteskolekulturer. Arealer med juletræer og pyntegrønt er dog ikke støtteberettigede.

Frister for etablering af afgrøder

Dyrkede arealer skal under normale vejrforhold være sået eller tilplantet senest 31. maj i anpløgningsåret.

Seneste såning eller tilplantning	31. maj
-----------------------------------	---------

For visse afgrødetyper er der andre frister:

Seneste tilplantning – lavskov	15. juni
Grønsager som traditionelt bliver sået eller udplantet sent	30. juni
Kål, porrer, salat, bladselleri, gulerødder, bønner, knoldfennikel og radiser	15. august

Hvis arealerne først bliver tilsået eller tilplantet efter de nævnte frister, vil de blive betragtet som udyrkede landbrugsarealer. Bemærk, at disse arealer så skal opfylde reglerne om god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM).

- Læs mere om GLM i afsnittet: "Hvad betyder kravene om krydsoverensstemmelse for dig?"

Arealerne skal være dyrkbare

Støtteberettigede landbrugsarealer skal være dyrkbare og under normale vejrforhold være egnede til mekanisk jordbehandling og høst i perioden 15. maj - 15. september. Arealerne må således ikke være permanent vandlidende eller være meget fugtige eller våde store dele af året.

- Læs om krav til græsarealer i afsnittet "Arealer med græs"

Du finder reglerne her:

Tilsåningsfrister:

- § 17 i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010

Periode for afgræsning eller slæt:

- § 22, stk. 2 i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010

Græs i omdrift skal under normale vejrforhold kunne dyrkes og høstes i perioden 15. maj - 15. september:

- § 16, stk. 1 i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010

God landmandspraksis:

- § 16, stk. 3 i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010

Afgrøder på dyrkede arealer

Dyrkes et landbrugsareal med landbrugsafgrøder, er det støtteberettiget under ordningen Enkeltbetaling. Arealer med juletræer og pyntegrønt er dog ikke støtteberettigede.

Bemærk, at arealet skal opfylde støttebetingelserne hele kalenderåret.

I de følgende afsnit kan du læse mere om støttebetingelser for de pågældende afgrødekategorier.

Du finder reglerne her:

Udbetaling til skovarealer:

- Artikel 34, stk. 2, litra b), ii) i Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 af 19. januar 2009

Definition af landbrugsparcel og anvendelse:

- Artikel 2, litra 1) og 15) i Kommissionens forordning (EF) nr. 1122/2009 af 30. november 2009

Definition af agerjord, græsarealer, permanente græsarealer, planteskoler og lavskov med kort omdriftstid:

- Artikel 2, litra a), c), d), m) og n) i Kommissionens forordning (EF) nr. 1120/2009 af 29. oktober 2009

Almindelige betingelser for støtte:

- §§ 14-20 i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010

Arealer med græs

Landbrugsarealer med græs er støtteberettigede under ordningen Enkeltbetaling.

Græs opdeles efter EU-bestemmelserne i to typer: 1) Græs i omdrift og 2) Permanent græs.

Definitioner:

- Græs i omdrift: Landbrugsarealer, der anvendes til dyrkning af græs eller andet grøntfoder, både tilsåede og naturlige, og som indgår i bedriftens normale omdrift (rotationsdrift). Hvis et areal har været anmeldt med græs i omdrift 5 år i træk, skal arealet det efterfølgende år tilsås med en anden afgrøde. Hvis dette ikke sker, bliver arealet til permanent græs.
- Permanent græs: Landbrugsarealer, der anvendes til dyrkning af græs eller andet grøntfoder, både tilsåede og naturlige, og som har ligget med græs eller andet grøntfoder i mere end 5 år. Det gælder også, selvom arealet har været pløjet og straks igen udlagt med græs eller andet grøntfoder i løbet af perioden på 5 år.

Ved græs forstås græsarter, der er egnet til afgræsning, hø eller ensilage.

Ved grøntfoder forstås kløver og andre bælgplanter samt urteagtige planter, der naturligt indgår i foderet til drøvtyggere og heste.

- [Se billeder af og læs om de støtteberettigede plantearter på Fødevarerhvervs hjemmeside](#)

Græsarealer skal være så tørre og have en sådan beskaffenhed, at de kan afgræsses eller udnyttes til slæt i følgende perioder:

- juni - 31. august / gælder for permanent græs
- 15. maj - 15. september / gælder for græs i omdrift.

Vær opmærksom på, at der er yderligere regler for omlægning af græsmarker i Plantedirektoratets gødskningsbekendtgørelse.

- [Gå til Plantedirektoratets gødskningsbekendtgørelse](#)

Du finder reglerne her:

Definition af græsarealer:

- § 22, stk. 1 - 4 i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010

Definition af permanente græsarealer:

- Artikel 2, litra c i Kommissionens forordning (EF) nr. 1120/2009 af 29. oktober 2009

Definition af græsarealer:

- Artikel 2, litra d i Kommissionens forordning (EF) nr. 1120/2009 af 29. oktober 2009

Afgræsning og slæt:

- § 22, stk. 2 i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010

Græs i omdrift skal under normale vejrforhold kunne dyrkes og høstes i perioden 15. maj - 15. september:

- § 16, stk. 1 i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010

Støttebetingelser for arealer med græs

Regler for plantedække

Græsarealer skal have et plantedække, der overvejende består af græs eller andet grøntfoder, dvs. græs, kløver og andre bælgeplanter samt urteagtige plantearter, som naturligt indgår i foderet til drøvtyggere og heste.

Bemærk, at reglerne for plantedække gælder for hele kalenderåret.

Krav om årlig slåning eller afgræsning

Permanente græsarealer og græsarealer i omdrift skal slås mindst én gang årligt i perioden 1. juli - 15. september. Slåningen kan erstattes af afgræsning, men arealerne skal holdes fri for opvækst af træer og buske. Krav om årlig slåning eller afgræsning er et krav under god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM).

- Læs mere om god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM) i afsnittet "Hvad betyder kravene om krydsoverensstemmelse for dig?"

Du finder reglerne her:

Slåning eller afgræsning af græsarealer:

- § 6 i bekendtgørelse nr. 1698 af 15. december 2010

Periode for slæt eller afgræsning samt plantearter:

- § 22, stk. 2 og 4 i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010

Græs - ikke-støtteberettigede arealer

Områder af marken, hvor mere end 50 % af overfladen er dækket af andre plantearter end græs eller andet grøntfoder, er ikke støtteberettigede.

De plantearter, som ikke er godkendt, er fx følgende:

- Vådbundsplanter (fx lysesiv, kæruld, kogleaks, kveller (salturt), dunhammer, mosebunke, tagrør og manna-sødgræs)
- Stive græsarter (fx marehalm, stiv kvik, rørgræs, hjælme, vadegræs, katteskæg og elefantgræs)
- Vedplanter (fx træer, buske, lyng, gyvel, brombær og revling)
- Aggressive plantearter (fx brændenælder, tidsler og flyvehavre)
- Giftige plantearter (fx brandbæger, digitalis, kær-padderokke, og kæmpebjørneklo)
- Andre arter, som ikke er græs eller andet grøntfoder (fx bregner, dueurt, gederams, mjøduert, vild kørvel, skræppearter og rød hestehov).

Der er undtagelser for mosebunke, manna-sødgræs og rørgræs, hvis de er på velplejede græsarealer.

Læs mere om velplejede græsarealer i de følgende afsnit.

Du finder reglerne her:

Reglerne om plantedække på græsarealer:

- § 22, stk. 4 i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010

Godkendte plantearter på græsarealer:

- § 22, stk. 2 og 3 i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010

Velplejede græsarealer – undtagelser fra reglerne om ikke-godkendte plantearter

Velplejede græsarealer, hvor mosebunke, manna-sødgræs og rørgræs indgår i plantedækket, er støtteberettigede.

Med velplejet menes, at de tre græsarter på intet tidspunkt opnår en højde på over 40 cm, ved fx afgræsning eller slæt på arealet.

For at sikre at planternes højde ikke overstiger 40 cm kan der tages slæt/afgræsses tidligt i vækstsæsonen (medio juni) efterfulgt af slæt/afgræsning senere i vækstsæsonen. Med denne plejestrategi kan der også undgås, at de tre arter spredes i et u hensigtsmæssigt omfang.

Hvis et areal med de tre græsarter ikke er velplejet, vil arealet ved beregningen af procentandelen med græs og grøntfoder indgå i den del af plantedækket, der ikke er støtteberettiget.

- [Se billeder af støtteberettigede plantearter på Fødevarerhvervs hjemmeside](#)
- [Se billeder af ikke-støtteberettigede plantearter på Fødevarerhvervs hjemmeside](#)

Du finder reglen her:

Slåning eller afgræsning af græsarealer:

- § 6 i bekendtgørelse nr. 1698 af 15. december 2010

Beregning af procentdel med græs og andet grøntfoder

Hvis en mark består af områder med varierende græsindhold i plantedækket, skal procentdelen af græs og andet grøntfoder fastlægges for hver del af marken (se figur A.1).

Dele af marken med:

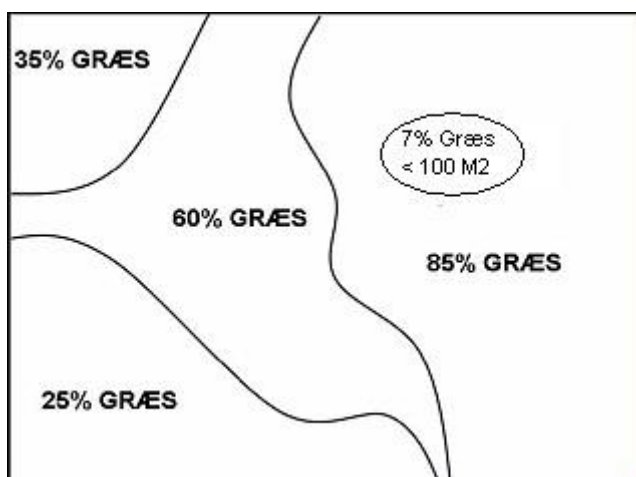
- mere end 50 % græs og andet grøntfoder godkendes i deres helhed
- 50 % græs eller derunder er i deres helhed ikke støtteberettiget (se figur A.2).

Der kan kun medregnes de dele af marken, som hver for sig udgør et sammenhængende areal på mindst 0,30 ha. Hvis en del af marken er under 100 kvadratmeter og har ”pletter” med under 50 % græs og andet grøntfoder, kan disse dog godkendes, hvis de er en del af en helhed, hvor plantedækket opfylder betingelserne.

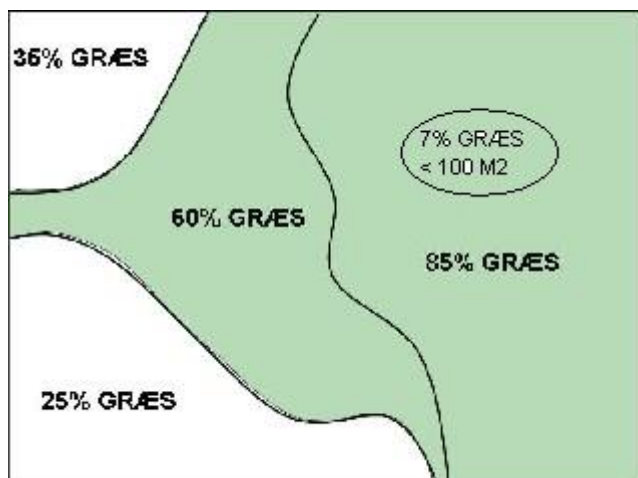
Ansøger har ansvaret for at anmelde markerne, herunder græsarealer, korrekt i Fællesskemaet. Ansøger skal derfor foretage eventuelt fradrag for arealer eller dele af arealer, der ikke opfylder betingelserne for støtte.

Hvis det ved kontrol konstateres, at det areal, der er søgt støtte for, ikke opfylder betingelserne, vil der blive foretaget fradrag i det støtteberettigede areal. Dette vil blive betragtet som en arealafvigelse, der kan medføre nedsættelse eller bortfald af støtten.

- Læs mere i afsnittet "Kontrol og nedsættelse af støtte"

Figur A.1 Eksempel på inddeling af en mark med græs i områder med relativt ensartet plantedække

Figur A.2. Fastlæggelse af den støtteberettigede del af en mark med græs i eksemplet i figur A.1. De lyse områder i figuren er ikke støtteberettigede pga. en græsprocent på under 50.

Du finder reglerne her:

Reglen om minimum 0,30 ha:

- § 14, stk. 2 i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010

Andelen af græs:

- § 22, stk. 4 i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010

Eksempel på beregning af procentdel med græs og foderplanter

En ansøger har en eng på 5,00 ha med permanent græs i en ådal. Engen afgræsses af kreaturer. Den lavest beliggende del af engen ned mod åen er tæt bevokset med lysesiv og tagrør, som derefter gradvis afløses af græsmarksplanter.

På de første 20 m (0,50 ha) består plantedækket udelukkende (mere end 95 pct.) af lysesiv og tagrør.

På den resterende del af arealet består den overvejende del af plantedækket samlet set af græs eller andet grøntfoder. Spredt over engen er der en vis forekomst af lysesiv og tidsler, men græs og andet grøntfoder er dominerende og udgør mere end 50 pct. af plantedækket.

Ved ansøgning om Enkeltbetaling kan ansøger ikke søge støtte for de 0,50 ha af arealet, hvor mere end 95 pct. af plantedækket består af lysesiv og tagrør. Ansøger anfører de 0,50 ha med lysesiv og tagrør med afgrødekode 902 (naturlignende arealer) som en selvstændig mark i kolonnen for ikke-støtteberettigede arealer. Ansøger anmelder engen med 4,50 ha permanent græs i kolonnen for støtteberettigede arealer.

- [Læs mere om afgrødekoder i Vejledning til Fællesskema 2011](#)

Bevarelse af permanente græsarealer

Hvert medlemsland skal løbende registrere udviklingen i arealet med permanent græs. Arealet skal sammenlignes med en referenceandel, som er størrelsen af arealet med permanent græs i 2003 i forhold til det samlede landbrugsareal i 2005. Andelen af permanent græs, i forhold til det samlede landbrugsareal, opgøres årligt på grundlag af oplysninger i Fællesskemaet. Hvis andelen for det aktuelle år falder i forhold til referenceandelen, vil der afhængigt af faldets størrelse blive foretaget et eller flere nye tiltag for at modvirke yderligere fald i andelen med permanent græs. Disse tiltag afhænger af størrelsen af faldet.

Arealer, der er permanente græsarealer som følge af et miljø- eller økologitilsagn, bliver ikke omfattet af disse ordninger. Bemærk, at undtagelsen ikke gælder for arealer omfattet af de særlige etårige miljøordninger, dvs. ekstensivt landbrug og pleje af permanente græsarealer.

- [Læs mere i vejledningerne om miljø- og økologiordningerne på FødevarerErhvervs hjemmeside](#)

Fald i andelen af permanente græsarealer overstiger 5 %

Hvis andelen med permanente græsarealer falder med mere end 5 % i forhold til referenceandelen, skal der søges om tilladelse til at inddrage permanente græsarealer i omdriften. En tilladelse kan eventuelt være betinget af, at et andet areal af tilsvarende størrelse udlægges med permanent græs.

Fald i andelen af permanente græsarealer overstiger 10 %

Hvis andelen med permanente græsarealer falder med mere end 10 %, kan landbrugere blive pålagt, enten at:

- genetablere (helt eller delvis) de permanente græsarealer, der er blevet inddraget, eller at
- udlægge tilsvarende arealer som permanente græsarealer.

Hvem bliver pålagt forpligtigelse?

Det er kun landbrugere, der modtager støtte, og som råder over permanente græsarealer, der er blevet inddraget til anden anvendelse, der kan blive pålagt en forpligtelse til at genetablere et permanent græsareal. Forpligtelsen omfatter arealer, der er overgået til anden anvendelse inden for de seneste 24 måneder forud for datoen for indgivelse af ansøgning om støtte.

Du finder reglerne her:

Retablering af permanente græsarealer:

- § 23 i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010
- Artikel 4 i Kommissionens forordning (EF) nr. 1122/2009 af 30. november 2009

Hvis der etableres en ordning om retablering af permanente græsarealer

Permanente græsarealer solgt efter 2003

Hvis det permanente græsareal, der er inddraget i omdriften, er blevet solgt/overdraget efter omlægningen, har salgstidspunktet betydning for, om arealet er omfattet af krav om retablering.

Kun hvis salget/overdragelsen fandt sted efter 7. maj 2004, er køber af arealet forpligtet til at udlægge et tilsvarende areal som permanent græs.

Permanente græsarealer reableret efter pålæg

Efter et pålæg om reablering af et permanent græsareal vil arealet blive betragtet som permanent græsareal allerede fra datoen for reablering eller udlægningen som permanent græsareal.

Græsarealet vil derefter være underlagt reglerne om tilladelse til ompløjning samt reglerne om etablering allerede fra det første år, uanset at det ikke har været udlagt med græs i mere end 5 år.

Disse arealer skal anvendes til dyrkning af græs eller andet grøntfoder i 5 på hinanden følgende år fra tidspunktet for omlægningen.

Markblokke med fælles græsningsarealer

Markblokkens status som fælles græsningsareal blev etableret inden indførelsen af ordningen Enkeltbetaling, hvor græsarealer blev støtteberettigede.

Ved et fælles græsningsareal forstås et areal, som anvendes til en fælles afgræsning for husdyr tilhørende en gruppe landbrugere, som i fællesskab råder over det samlede areal. Med fælles afgræsning menes, at dyrene har fri adgang til hele arealet, der ikke er opdelt i mindre marker til brug for den enkelte landbrugers dyr.

Markblokke der ikke længere anvendes som fælles græsarealer

Hvis du anmelder marker i en markblok, som tidligere var et fælles græsningsareal, og arealet ikke længere anvendes til fælles afgræsning for husdyr, skal du meddele dette til FødevarerErhverv. Markblokken vil derefter blive ændret til en almindelig markblok.

En konsekvens heraf er, at den enkelte ansøger fremover skal indtegne de arealer, som vedkommende præcist råder over.

- Gå til afsnittet "Indtegning af marker i fælles græsningsarealer"
- Gå til afsnittet "Fælles græsningsarealer hvor støttebetingelserne ikke er opfyldt"

Permanente afgrøder

Ved permanente afgrøder forstås kulturer uden for omdriften. Alle former for permanente afgrøder er støtteberettigede under ordningen Enkeltbetaling, heriblandt arealer med frugttræer, frugtbuske, stauder, lavskov og vinstokke.

Vær opmærksom på, at der gælder særlige regler for lavskov, røgræs og elefantgræs.

For at du kan opnå støtte under ordningen Enkeltbetaling skal landbrugsarealer med permanente afgrøder drives landbrugsmæssigt med henblik på høst. I det enkelte tilfælde vil der blive foretaget en konkret vurdering.

Som eksempler på, at et areal er drevet landbrugsmæssigt, kan nævnes følgende:

- Arealet er drevet ”plantagemæssigt”, dvs. at afgrøden fremstår veldefineret og som en plejet kultur.
- Dokumentation for beplantning af arealet (kvittering for indkøb af planter).
- Fremvisning af dokumentation for salg af afgrøder.

Undtagelser

Permanente græsarealer hører ikke under afgrødekategorien permanente afgrøder.

Læhegn, vildtremiser og lignende arealer med træer/buske er ikke støtteberettigede, hverken som udyrkede arealer eller som græsarealer.

Juletræer og pyntegrønt er heller ikke støtteberettigede.

Du finder reglen her:

Definition af permanente afgrøder:

- Artikel 2, litra b i Kommissionens forordning (EF) nr. 1120/2009 af 29. oktober 2009

Gartnerier og planteskoler

Alle arealer med planteskolekulturer, inklusive permanente afgrøder og skovplanter, er støtteberettigede under ordningen Enkeltbetaling. Arealer med gartneriafgrøder (herunder frugttræer og frugtbuske) og planteskolekulturer er støtteberettigede, uanset om de dyrkes på friland, under glas eller anden form for overdækning.

Bemærk, at støtteberettigede arealer skal udgøre et sammenhængende areal på mindst 0,30 ha. Undtaget for dette er væksthuse/drivhuse.

Arealer med stiklinger og lignende anvendt i egen bedrift er dog kun støtteberettigede, hvis der er tale om stiklinger af afgrøder, som er støtteberettigede efter udplantning. Hvis planteskoler fx dyrker juletræsplanter til udplantning med henblik på salg, er arealet støtteberettiget. Du skal kunne fremvise dokumentation for salg både for indeværende år og i nogle tilfælde også for tidligere år.

Arealer, der ikke er støtteberettigede, er fx småplanter af juletræer, der skal anvendes på egne juletræsarealer.

Du finder reglen her:

Areal på mindst 0,30 ha:

- § 14, stk. 2 i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010

Arealer med blomstrende vækster

Arealer med alle former for blomstrende vækster, inklusive buske og stauder (et- og toårige arter) er støtteberettigede under ordningen Enkeltbetaling.

Bemærk, at arealet skal drives landbrugsmæssigt - haver og parker er derfor ikke støtteberettigede.

Du skal kunne fremvise dokumentation for salg af produktionen både for indeværende år og i nogle tilfælde også for tidligere år.

Arealer med medicinplanter

Arealer med medicinplanter, der drives landbrugsmæssigt med henblik på høst, er støtteberettigede under ordningen Enkeltbetaling.

Du skal kunne fremvise dokumentation for salg af produktionen både for indeværende år og i nogle tilfælde også for tidligere år.

Lavskov

Hvis du har arealer med lavskov, er disse kun støtteberettigede, hvis de drives landbrugsmæssigt med henblik på høst. Arealet skal endvidere være på mindst 0,30 ha og være veldefineret og velafgrænset. Arealet skal være et landbrugsareal, og det må derfor fx ikke ligge i fredskov.

Ved lavskovsarealer forstås arealer tilplantet med følgende arter/slægter: Ahorn, ask, avnbøg, birk, el, eg, elm, hassel, løn, navr, pil og poppel, enten i blandinger eller i ren bestand.

Træerne skal stævnes (høstes) mindst en gang hvert 10. år. Dette krav gælder også de arealer, der er tilplantet før 2010, hvor reglerne for ordningen blev ændret. De nye regler er omtalt i ”Vejledning om Enkeltbetaling 2010”.

Du finder reglen her:

Krav til arealer med lavskov, fx høst:

- § 21, stk. 1-4 i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010

Lavskov skal anmeldes i Fællesskemaet

Arealer med lavskov skal anmeldes i Fællesskemaet hvert år indtil høst, enten som et areal, der søges Enkeltbetaling for, eller som et areal, der ikke søges Enkeltbetaling for. Hvis dette ikke overholdes, eller hvis arealet ikke stævnes senest ved udgangen af det 10. år efter etableringen eller seneste høst, betragtes arealet som almindelig skov. I disse tilfælde vil støttebetingelserne ikke være opfyldt for alle årene, og det vil føre til krav om tilbagebetaling og eventuelt yderligere nedsættelse af støtten.

Du finder reglen her:

Krav om anmeldelse og stævning:

- § 21, stk. 3 og 4 i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010

Manglende anmeldelse eller høst/stævning

Arealer med lavskov skal anmeldes i et Fællesskema hvert år indtil høst/stævning. Hvis det i forbindelse med kontrollen konstateres, at et areal med lavskov ikke er høstet/stævnet i løbet af tiårsperioden, vil støtten blive krævet tilbage, og det vil blive betragtet som en arealafvigelse.

Bemærk, at manglende anmeldelse eller høst/stævning af et areal med lavskov vil få alvorlige konsekvenser, hvis du tidligere udnyttede udtagningsrettigheder på arealet. Når arealet trækkes ud af din ansøgning i de foregående år i tiårsperioden, har du ikke opfyldt din udtagningspligt. Dette kan udover krav om tilbagebetaling af støtte også medføre nedsættelse af støtten for de øvrige arealer.

Antal træer pr. hektar

Ansøgere, der har søgt om Enkeltbetaling for arealer med lavskov i 2009, er omfattet af de nye plantetæthedregler fra og med 2010.

Arealer med lavskov skal til enhver tid være tilplantet med mindst 8.000 planter af de ovennævnte arter pr. ha. For poppel i ren bestand er kravet dog mindst 2.000 planter pr. ha.

Arealer med lavskov kan ud over de ovennævnte arter være tilplantet med op til 25 % buske og andre typer af træer (beregnet ud fra antallet af de ovennævnte arter). Sådanne buske og andre typer træer må ikke samles i klynger men skal være spredt ud i beplantningen som enkeltstående træer og buske.

Eksempel

Hvis beplantningen består af fx 8.000 piletræer, må der maksimalt være 2.000 buske og andre træer pr. ha spredt over hele beplantningen.

Du finder reglen her:

Beplantninger med lavskov skal udgøre mindst 0,30 ha og bestå af mindst 8.000 plantede træer:

- § 21, stk. 2 i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010

Anlæg af spor og gange

Der må gerne være spor og gange, som er ubeplantede, således at færdsel i området kan ske, og afgrøden kan vedligeholdes. Ubeplantede gange og ubefæstede køreveje må højst udgøre 20 % af arealet. Da der skal være mindst 8.000 planter pr. ha, skal antallet af planter være højere på den tilplantede del, hvis der er gange og veje på arealet.

Eksempel

Du har 2,00 ha mark med lavskov tilplantet med pil, som du søger Enkeltbetaling for. På de 2,00 ha kan du således nøjes med at tilplante de 1,60 ha og lade resten udgøres af ubefæstede køreveje og spor. Du skal dog stadigvæk opretholde et plantetal på minimum 8.000 pr. ha for hele arealet, dvs. 2,00 ha. Det betyder, at du på de 1,60 ha, som er tilplantet, skal have 16.000 planter i alt.

Du finder reglen her:

20 % af arealet må være arbejdsarealer:

- § 21, stk. 2, litra a) i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010

Det primære formål skal være lavskov

Det betyder, at et areal, som er anmeldt med lavskov, skal være dyrket i henhold til gængse dyrkningsnormer og ikke må fremstå som hverken natur eller vildnis. Arealet må heller ikke fremstå som et udyrket areal, der ikke er vedligeholdt.

Hvis tilplantningen sker med det formål enten at skabe læhegn eller vildtremiser, er arealet ikke støtteberettiget.

Lavskov skal plantes i en bredde på min. 7,5 m. De gængse europæiske dyrkningsnormer for lavskov foreskriver beplantning i dobbeltrækker med en afstand på 0,75 m mellem rækkerne og 1,5 m mellem dobbeltrækkerne. 4 dobbeltrækker kan derfor ikke umiddelbart betragtes som læhegn, da det vil give en bredde på 7,5 m.

Du finder reglen her:

Lavskov med kort omdriftstid, som anvendes til landbrugsaktivitet, er støtteberettiget:

- Artikel 34, stk. 2 (a) i Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 af 19. januar 2009

Sådan træder du ud af ordningen

Hvis du søgte støtte for lavskov i 2009 eller senere, kan du til enhver tid træde ud af ordningen i forbindelse med høst/stævning inden for den tiårige periode. Hvis du inden for den tiårige periode ophører med at anmelde et areal med lavskov i dit Fællesskema, fx fordi du ikke ønsker at høste/stævne arealet, skal udbetalt støtte fra etableringsåret/seneste stævning tilbagebetales. Krav om tilbagebetaling går maksimalt tilbage til indførelse af ordningen Enkeltbetaling i 2005.

De nævnte bestemmelser for arealer med lavskov gælder også for arealer, der sælges eller bortforpagtes i løbet af tiårsperioden.

Bemærk, at et areal med lavskov kun kan trækkes ud af dit Fællesskema uden nedsættelse af støtten, hvis der ikke er konstateret uregelmæssigheder eller anmeldt kontrol.

Elefantgræs og rørgræs

Arealer med elefantgræs og rørgræs betegnes som permanente afgrøder, men arealerne er kun støtteberettigede, hvis de drives landbrugsmæssigt. Formålet skal være høst og afsætning af en afgrøde til fx energiformål, fiberproduktion eller tækkemateriale.

Et areal anmeldt med elefantgræs eller rørgræs:

- skal være dyrket med henblik på høst i henhold til gængse dyrkningsnormer
- skal fremstå som vedligeholdt dyrket areal
- må ikke ligge som hverken natur eller vildnis.

Der kan kun udbetales Enkeltbetaling for arealer med elefantgræs eller rørgræs, hvis de opfylder ovennævnte krav samt betingelserne nævnt på siderne om henholdsvis "Elefantgræs" og "Rørgræs". Rørgræs kan dog anerkendes som foderplante på velplejede græsarealer.

- Læs mere om rørgræs under afsnittet "Velplejede græsarealer"

Elefantgræs og rørgræs på udyrkede arealer

Elefantgræs og rørgræs må ikke anvendes som plantedække på en udyrket mark.

Du finder reglen her:

Elefantgræs og rørgræs er permanente afgrøder og er kun støtteberettigede, hvis arealerne drives landbrugsmæssigt:

- Artikel 2, litra b) i Kommissionens forordning (EF) nr. 1120/2009 af 29. oktober 2009

Elefantgræs

Landbrugsmæssig drift af elefantgræs betyder, at der til hver en tid skal være mindst 6.000 planter pr. ha.

Efter etableringen af en mark med elefantgræs som energiafgrøde kan høst undlades de første 2 år efter etablering.

Derefter skal arealet høstes mindst en gang hvert 3. år.

Du finder reglen her:

Elefantgræs er en permanent afgrøde og er kun støtteberettiget, hvis arealet drives landbrugsmæssigt:

- Artikel 2, litra b) i Kommissionens forordning (EF) nr. 1120/2009 af 29. oktober 2009

Rørgræs

Landbrugsmæssig drift af rørgræs betyder, at der skal være en plantetæthed, der svarer til en udsædsmængde på minimum 9 kg frø pr. ha. Hvis der opstår tvivlstilfælde, kan udsædsmængden dokumenteres ved kvittering for køb af såsæd.

Efter etableringen af en mark med rørgræs som energiafgrøde, kan høst undlades de første 2 år efter etablering. Derefter skal arealet høstes minimum 1 gang hvert år.

Høst kan dog undlades i et år, hvis vejrmæssige forhold forhindrer høst af afgrøden.

Du finder reglen her:

Rørgræs er en permanent afgrøde, og arealerne er kun støtteberettigede, hvis de drives landbrugsmæssigt:

- Artikel 2, litra b) i Kommissionens forordning (EF) nr. 1120/2009 af 29. oktober 2009

Udyrkede landbrugsarealer

Udyrkede landbrugsarealer er arealer, hvor der ikke er nogen form for landbrugsmæssig produktion, heller ikke afgræsning. Afslået plantedække må dog gerne fjernes fra marken og anvendes til fx foder. Bemærk, at naturarealer ikke er støtteberettigede under ordningen Enkeltbetaling.

- Læs mere i afsnittet "Arealer med græs"

Du finder reglen her:

Definition af udyrkede arealer:

- § 2, stk. 1 i bekendtgørelse nr. 1698 af 15. december 2010

Udyrkede landbrugsarealer og GLM

Udyrkede landbrugsarealer er støtteberettigede på linje med dyrkede arealer, hvis betingelserne for god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM) er opfyldt på arealerne. Hvis GLM-reglerne ikke er overholdt på et udyrket areal, er støttebetingelserne ikke opfyldt, og der udbetales derfor ikke støtte for arealet.

- Læs mere i afsnittet "GLM-krav"

Du finder reglen her:

Udyrkede arealer skal holdes i god landbrugs- og miljømæssig stand:

- Artikel 6 i Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 af 19. januar 2009

Udyrkede arealer må ikke afgræsses

Hvis du vil anvende et udyrket areal til afgræsning eller andre afgrøder, skal du huske at anmelde arealet som et dyrket areal med de relevante afgrødekoder. Hvis det udyrkede landbrugsareal bliver benyttet til afgræsning, vil arealet blive kontrolleret efter reglerne for græsarealer.

- [Gå til Vejledning til Fællesskema 2011, hvor du kan finde de rigtige afgrødekoder](#)

Arealerne skal være dyrkbare

Udyrkede landbrugsarealer skal være dyrkbare under normale vejrforhold, dvs. egnede til mekanisk jordbehandling eller høst i perioden 15. maj - 15. september.

Du finder reglen her:

Landbrugsarealer skal kunne dyrkes og høstes fra 15. maj til 15. september:

- § 16, stk. 1 i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010

Regler for plantedække

Der skal være plantedække på udyrkede landbrugsarealer. Du må ikke anvende arealerne på en måde, hvor plantedækket ødelægges eller fjernes. Midlertidige foranstaltninger og arrangementer er dog tilladt, hvis plantedækket reetableres straks efter anvendelsen.

- Læs mere i afsnittet "Regler for plantedække"
- Læs mere om tilladte og ikke-tilladte aktiviteter i afsnittet "Landbrugsarealer du anvender til andre aktiviteter end landbrugsdrift"

Du finder reglen her:

Man må ikke ødelægge plantedækket på udyrkede arealer, der kan dog dispenseres i enkelte tilfælde:

- § 5, stk. 1-3 i bekendtgørelse nr. 1698 af 15. december 2010

Ikke-tilladte plantearter

Permanente afgrøder, elefantgræs, rørgræs og stauder, må ikke indgå i plantedækket på udyrkede landbrugsarealer. Dette gælder desuden alle plantearter, som betegnes som vådbundsplanter eller stive græsarter. Spredt forekomst kan dog accepteres.

- Læs mere i afsnittet "Græs -ikke-støtteberettigede arealer"

Hvornår defineres et udyrket areal som permanent græs

Du skal være opmærksom på, at arealer der i mere end 5 år har et plantedække, som overvejende består af græs eller andet grøntfoder, efterfølgende vil blive defineret som permanente græsarealer.

- Læs mere i afsnittet "Arealer med græs"

Du finder reglen her:

Definition af permanente græsarealer:

- Artikel 2, litra c) i Kommissionens forordning (EF) nr. 1120/2009 af 21. oktober 2009

GLM-krav

På udyrkede arealer er det en betingelse for støtte, at reglerne for god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM) er overholdt. GLM-reglerne er en del af kravene om krydsoverensstemmelse.

For at overholde GLM-reglerne for udyrkede landbrugsarealer skal du:

- etablere og vedligeholde plantedække på arealerne
- slå arealerne i perioden 1. juli - 15. september mindst én gang hvert andet år
- holde arealerne fri for opvækst af træer og buske.

Der må dog være op til 50 træer og buske pr. ha på arealet.

- Læs mere i afsnittet "Træer og buske på støtteberettigede arealer"

Læs mere om kravene for krydsoverensstemmelse

- Læs mere i afsnittet "Hvad betyder kravene om krydsoverensstemmelse for dig?"

Du finder reglerne her:

GLM-krav for udyrkede arealer:

- §§ 3 og 4 i bekendtgørelse nr. 1698 af 15. december 2010

Regler for plantedække

Der skal være plantedække på udyrkede landbrugsarealer, som skal opretholdes indtil eventuel dyrkning genoptages.

Hvis arealet overgår fra at være dyrket til udyrket, og det eksisterende plantedække ikke er tilstrækkeligt, skal plantedækket være etableret senest 14 dage efter høst og ikke senere end 1. oktober. Sker høsten først efter 1. oktober, skal plantedække etableres snarest efter høst. Du kan dog ikke etablere plantedække senere end 31. maj året efter.

For at sikre et plantedække hele året anbefales det at bruge vinterfaste plantearter.

Genetablering af plantedække

På udyrkede landbrugsarealer skal der hvert år inden 1. oktober ske eftersåning af områder uden tilstrækkeligt plantedække.

I perioden 15. april - 31. maj kan du foretage jordbehandling forud for genetablering af plantedækket. Plantedækket skal dog genetableres hurtigst muligt efter jordbehandlingen.

Er plantedækket ødelagt fx som følge af tilladte arrangementer eller foranstaltninger, skal du genetablere det straks efter anvendelsen.

Bemærk, at det er en forudsætning, at slåningsreglerne er overholdt på arealet.

- Læs mere i afsnittet "Hvad betyder kravene om krydsoverensstemmelse for dig?"
- [Gå til Vejledning om krydsoverensstemmelse](#)

Du finder reglen her:

Krav om genetablering af plantedække:

- § 3, stk. 1-2 samt § 5, stk. 3 i bekendtgørelse nr. 1698 af 15. december 2010

Slåning af plantedække

Udyrkede landbrugsarealer skal vedligeholdes ved slåning i perioden 1. juli - 15. september mindst én gang hvert andet år. Desuden skal arealet holdes fri for opvækst af træer og buske.

Slåning kan undlades på vildtstriber og insektvolde. Disse skal dog altid holdes fri for opvækst af træer og buske.

Plantedækket må af hensyn til vildtet ikke slås i perioden 1. maj - 30. juni, undtagen i følgende tilfælde:

- Der er risiko for krydsbestøvning mellem arealerne og marker med frøafgrøder inden for de afstande, som er fastsat i certificeringsreglerne. Plantedækket skal da slås inden blomstring efter anmodning fra den berørte frøavl.
- Der er behov for at bekæmpe giftige eller aggressive plantearter som fx flyvehavre, hejrearter, brændenælder, tidsler, kæmpebjørneklo eller vårbrandbæger.
- Plantedækket er gennem hele foråret holdt helt kort ved slåning med jævne mellemrum.

Når du slår plantedækket, bør du begynde på midten af arealet, så du undgår at gøre skade på vildtet. Desuden kan du rekvirere hjælp fra Vildtredderkorpset fra Danmarks Jægerforbund.

- Læs mere i afsnittet "Træer og buske på støtteberettigede arealer"

- Læs mere i afsnittet "Vildt- og bivenlige tiltag"

Du finder reglen her:

Krav om vedligeholdelse af arealet:

- § 4, stk. 1-3 i bekendtgørelse nr. 1698 af 15. december 2010

Mekanisk jordbehandling

Plantedækket på udyrkede landbrugsarealer må ikke ødelægges. Du må dog gerne dræne, plænere og tilføre jord, sand og grus eller egentlige jordforbedringsmidler som fx kalk. Plantedækket skal dog genetableres, så snart arbejdet med tilførslen er afsluttet. Det er desuden tilladt at etablere vildtstriber.

- Læs mere i afsnittet "Vildtstriber"

Du finder reglen her:

Behandling af jorden på udyrkede arealer:

- § 5, stk. 1-3 i bekendtgørelse nr. 1698 af 15. december 2010

Fra udyrket til dyrket areal

På udyrkede landbrugsarealer skal du opretholde plantedækket indtil dyrkning genoptages.

Hvis plantedækket på arealet ikke er tilstrækkeligt, og hvis arealet skal dyrkes i den efterfølgende vækstsæson, kan du lade være med at efterså.

Udyrket landbrugsareal overgår til dyrkning

Det er afgørende, om du tilsår arealet om efteråret eller foråret. Der er forskellige frister for, hvornår du må påbegynde jordbehandling.

1. Ved såning om efteråret

Hvis du vil så en støtteberettiget afgrøde om efteråret til høst det efterfølgende år, kan du foretage jordbehandling og tilsåning fra 15. juli.

Et eksempel kan være tilsåning af græs til efterfølgende afgræsning eller slæt. Bemærk, at en efterafgrøde ikke betragtes som en afgrøde til høst det efterfølgende år. Etablering af juletræer, frugttræer og lignende sidestilles med, at der etableres en afgrøde til høst i det efterfølgende år.

2. Ved såning det følgende forår

Hvis du ønsker at etablere en vårafgrøde til høst det efterfølgende år, må der foretages mekanisk jordbehandling fra 20. oktober.

Vildt- og bivenlige tiltag

Det er muligt at etablere flere former for vildt- og bivenlige foranstaltninger på arealer, som du søger Enkeltbetaling for. Det drejer sig om vildtstriber, barjordsstriber og insektvolde. Såning kan ske enten direkte i det eksisterende plantedække eller efter harvning eller pløjning.

De enkelte tiltag er nærmere beskrevet i underafsnittene, men der gælder ligeledes en række generelle krav for de tre tiltag:

1. Vildtstriber, barjordsstriber og insektvolde må hver for sig eller tilsammen maksimalt udgøre 10 % af markens areal.
2. Hvis du anlægger flere af vildttiltagene ved siden af hinanden, må den samlede bredde ikke overstige 10 meter.
3. Der må ikke anlægges vildtstriber og insektvolde på arealer med permanent græs eller permanente afgrøder.
4. På udyrkede landbrugsarealer må der foretages jordbehandling på striberne.
5. Vildtstriber og insektvolde skal til enhver tid holdes fri for opvækst af træer og buske.
6. Permanente afgrøder som elefantgræs, rørgræs, stauder samt andre træer og buske, herunder lavskov, må ikke indgå i plantesammensætningen på vildtstriberne og insektvoldene.
7. Vildt- og bivenlige tiltag, der overholder de beskrevne krav, skal ikke anmeldes særskilt i Fællesskemaet, og de skal ikke indtegnes separat på dit markkort.

Hvis vildttiltagene ikke lever op til de beskrevne krav, vil de ved en kontrol blive underkendt og opmålt i deres helhed som et ikke-støtteberettiget areal.

Gødningsplanlægning

Du skal dog være opmærksom på, at arealer med vildt- og bivenlige tiltag ikke har en kvælstofnorm. I gødningsplanlægningen skal du derfor fortsat anføre hele markens areal inklusiv striber. Men når du beregner kvælstofkvoten for marken, skal du nedsætte kvælstofnormen (kg N/ha) svarende til, hvor mange procent striberne eller voldene dækker af markens areal. Det beregnede tal (kg N/ha) anføres i kolonnen ”N-korrektion” og fratrækkes dermed hele markens kvote.

Vildtstriber

Ved vildtstriber forstås striber i den enkelte mark, der er tilsået med vildt- og bivenlige plantearter. Som flerårige vildt- og bivenlige plantearter kan anvendes alle plantearter, som ikke betegnes som permanente afgrøder. Det betyder, at disse planter skal have en levetid på maksimum 4 år.

De planter og den plantesammensætning, der kan godkendes på permanente græsarealer, kan altid anvendes til såning på vildtstriber.

Vildtstribernes bredde

Vildtstriberne må maksimalt have en bredde på 6 meter. Hvis der er flere vildtstriber på et areal, skal afstanden imellem disse være på minimum 6 meter.

Vildtstriber skal ikke anmeldes i markplanen til ansøgningen om støtte under ordningen Enkeltbetaling, og de skal ikke indtegnes separat på dit markkort. Vær dog opmærksom på, at vildtstriberne ikke har en kvælstofnorm, og derfor skal vildtstribernes areal fratrækkes ved beregningen af markens kvælstofkvote.

- [Hent vejledning om gødsknings- og harmoniregler](#)

Der gælder samme krav til plantedækket på vildtstriber som på den øvrige del af marken. Der må foretages jordbehandling på striberne. Du kan dog undlade at slå plantedækket på vildtstriber og insektvolde.

Vildtstriber skal til enhver tid holdes fri for opvækst af træer og buske.

2 meter barjordsstriber

Du kan undlade plantedække i en stribe på op til 2 meter rundt om alle typer støtteberettigede landbrugsarealer. Striben må mekanisk holdes plantefri.

Striben skal som udgangspunkt placeres i markens yderkant, men kan alternativt placeres mellem en vildtstribe eller en insektvold og hovedafgrøden. Det er dog en forudsætning, at vildtstriben eller insektvolden er placeret i tilknytning til et levende hegn i markskellet.

Plantedække kan dog ikke undlades på landbrugsarealer, der ligger nærmere end 5 meter fra søer, åbne vandløb, kystlinjer samt fortidsminder (fx gravhøje), der er beskyttet af museumslovens § 29 e.

2 meter barjordsstriber skal ikke anmeldes særskilt i markplanen i Fællesskemaet, og de skal ikke indtegnes separat på dit markkort. Barjordsstriber har ikke en kvælstofnorm og skal derfor fraregnes ved beregning af markens kvælstofkvote.

- [Hent vejledning om gødsknings- og harmoniregler](#)

Du finder reglerne her:

Krav til barjordsstriber:

- § 3, stk. 5-6 i bekendtgørelse nr. 1698 af 15. december 2010
- § 18, stk. 2 og 3 i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010

Insektvolde

Der kan hele året etableres insektvolde på alle støtteberettigede landbrugsarealer.

Insektvolde skal ikke anmeldes særskilt i markplanen i Fællesskemaet, og de skal ikke indtegnes separat på dit markkort.

Insektvoldene må ikke være højere eller bredere, end at de kan pløjes væk igen.

Insektvolde har ikke kvælstofnorm og skal derfor fraregnes ved beregning af markens kvælstofkvote. Insektvolde skal desuden til enhver tid holdes fri for opvækst af træer og buske.

Du finder reglen her:

Krav til insektvolde:

- § 18, stk. 1 i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010

Vildt- og bivenlige tiltag på tilsagnsarealer

Vildtstriber og insektvolde kan være tilladt på tilsagnsarealer. 2 meter barjordsstriber er som udgangspunkt ikke tilladt på tilsagnsarealer.

Forinden du etablerer vildtstriber eller bivenlige tiltag, skal du kontrollere, om det er i overensstemmelse med dit tilsagn at etablere disse. Du kan kontakte Fødevarerhverv for en konkret vurdering, hvis du er i tvivl.

Hvis etableringen af vildtstriber eller bivenlige tiltag ikke er tilladt i forhold til dit konkrete tilsagn, vil det som udgangspunkt medføre bortfald af tilsagn på arealet med krav om tilbagebetaling af tidligere modtaget tilskud for tilsagnsarealet.

Minimumskrav til markstørrelse

Støtteberettigede marker skal udgøre et sammenhængende areal på mindst 0,30 ha. Du kan dyrke flere støtteberettigede afgrøder på samme mark.

Der kan derfor ikke udbetales støtte under ordningen Enkeltbetaling for arealer, der er under 0,30 ha, og som er varigt afgrænsede.

Ved varig afgrænsning forstås fx læhegn, vandløb, veje og naboskel. Åbninger mellem to arealer skal være mindst 20 meter brede, før der er tale om sammenhængende arealer.

Undtagelser

Hvis det ene eller begge arealer er mindre end 0,30 ha, kræves dog kun en støtteberettiget passage på 4 meter, før der er tale om sammenhængende arealer.

Begrænsningen i arealstørrelsen gælder dog ikke lukkede væksthuse (drivhuse).

Der gælder særlige regler for markstørrelsen ved tilsagn under miljø- og økologiordningerne.

- [Læs mere i vejledningerne om miljø- og økologiordningerne på Fødevarerhvervs hjemmeside](#)

Du finder reglerne her:

Støttearealer skal som udgangspunkt mindst være 0,30 ha:

- § 14, stk. 2 i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010
- Artikel 13, stk. 9 i Kommissionens forordning (EF) nr. 1122/2009 af 30. november 2009

Træer og buske på støtteberettigede arealer

Støtteberettigede arealer, herunder græsarealer, skal holdes fri for træer og buske. Der må dog være op til 50 spredte træer/buske pr. hektar. Træer og buske under 1 meter i højden skal ikke medregnes i optællingen af træer og buske. Står der mere end 50 træer og/eller buske pr. hektar spredt ud over arealet, bliver arealet karakteriseret som et naturareal, der ikke er støtteberettiget under ordningen Enkeltbetaling.

Klynger af træer og buske skal trækkes fra, da de ikke kan medregnes i det støtteberettigede areal. Der er altid tale om klynger, når der er mere end 3 træer/buske over 1 meter i højden pr. 100 kvadratmeter. Arealet af en klynge kan da opgøres ved at trække lige linjer mellem de yderste træstammer eller buske i klyngen.

Marker, som udelukkende består af sammenhængende skov, krat, buske eller siv m.v., godkendes ikke som støtteberettigede. Der er dog en undtagelse vedrørende arealer med træer som drives landbrugsmæssigt.

- Læs mere i afsnittet "Permanente afgrøder"
- Læs mere i afsnittet "Lavskov"

Buske, der har karakter af krat (fx brombær og eller hybenrose), indgår som ikke-støtteberettiget andel i vurderingen af minimum 50 %-dække af græs og foderplanter på græsarealer.

Eksempel på areal med opvækst af træer/buske

En landbruger har et landbrugsareal med permanent græs på 10 ha. På 2,50 ha heraf er der 140 træer og buske på over 1 meter i højden (dvs. ca. 56 træer/buske pr. ha). De resterende 7,50 ha består af græs eller andet grøntfoder.

De 7,50 ha uden træer og buske udgør den støtteberettigede mark, mens de resterende 2,50 ha ikke er støtteberettigede på grund af opvæksten af træer og buske. De kan derfor ikke medregnes til marken.

De 2,50 ha skal anmeldes som naturlignende landbrugsarealer i kolonne 7.

Du finder reglerne her:

Træer og buske på støtteberettigede arealer:

- § 16, stk. 2 i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010
- Artikel 34, stk. 4 i Kommissionens forordning (EF) nr. 1122/2009 af 30. november 2009

Ikke-støtteberettigede arealer

Ikke-støtteberettigede arealer under ordningen Enkeltbetaling er fx:

1. Arealer, hvor kravene til plantedække ikke er overholdt

- Arealer med siv, kogleaks, dunhammer, tagrør, marehalm, hjælme og lignende. Spredt forekomst kan dog accepteres.
- Arealer, hvor normalt plantedække ikke kan opretholdes, fx på grund af oversvømmelse store dele af året.
- Arealer med mere end 50 træer/buske (over 1 meter i højden) pr. ha – med undtagelse af arealer med fx lavskov og permanente afgrøder.
- Læs mere i afsnittet "Træer og buske på støtteberettigede arealer"

2. Arealer, der ikke er dyrkbare

- Læhegn, hegn, oplagspladser og andre ikke-dyrkbare arealer.

- Veje, befæstede stier, gårdspladser, haver m.v.
- Vandlidende arealer, vandløb og vandhuller.

3. Arealer, som anvendes til andre formål end landbrug

- Arealer, som anvendes til fx parker, dyreparker, festivalpladser, sportspladser, campingpladser, golfbaner, rekreative områder, etablerede spejderlejre, skydebaner, ridebaner, hundegårde, lufthavne, flyvepladser, landingsbaner og andre arealer relateret til flyveaktivitet for alle typer af fly, militære øvelsesområder, arealer med fortidsminder og andre arealer, der enten anvendes til eller er udlagt til ikke-landbrugsmæssige formål.
- Natur og naturlignende arealer, herunder hede med fx lyng.
- Skovarealer.
- Lysåbne arealer i skov, herunder arealer omfattet af fredskovspligt og brandbælter.

Læs mere i de følgende afsnit.

- Læs mere i afsnittet "Landbrugsarealer du anvender til andre aktiviteter end landbrugsdrift"

Du finder reglen her:

Definition af et støtteberettiget landbrugsareal:

- Artikel 34, stk. 2, litra b), andet afsnit jf. artikel 2, litra b), c) og h) i Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 af 19. januar 2009
- § 19, stk. 1 og 2 i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010

Vandlidende arealer er ikke støtteberettigede

De arealer, som du søger støtte for, skal være dyrkbar landbrugsjord. Arealerne må ikke permanent eller en stor del af året stå under vand eller være meget fugtige.

Under normale vejrforhold skal arealerne have en sådan beskaffenhed, at det er muligt at udføre mekanisk jordbehandling og høst i perioden 15. maj - 15. september.

For permanente græsarealer gælder, at de skal kunne afgræsses eller slås i perioden 1. juni - 31. august.

På dyrkede og udyrkede marker, hvor større eller mindre områder er vandlidende eller sumpe, må de våde dele ikke medregnes til det støtteberettigede areal.

Marker med et defekt eller nedlagt dræn er kun støtteberettigede, hvis arealerne er så tørre, at de kan udnyttes landbrugsmæssigt.

Undtagelser

Vær opmærksom på, at der er særlige regler for arealer, der er omfattet af nogle miljøtilsagn og visse projekter under undtagelsesbestemmelserne i artikel 34.

- Læs mere i afsnittet "Undtagelsesbestemmelserne i artikel 34"

Du finder reglerne her:

Vandlidende arealer er ikke omfattet af definitionen af støtteberettigede landbrugsarealer:

- Artikel 34, stk. 2, litra b), andet afsnit jf. artikel 2, litra b), c) og h) i Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 af 19. januar 2009

Dyrkbar periode:

- § 16, stk. 1 i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010

Lysåbne arealer i skov er ikke støtteberettigede

Vær opmærksom på, at lysåbne arealer beliggende i skov ikke er støtteberettigede under ordningen Enkeltbetaling. Dette gælder uanset, om der er lyst fredskovspligt på arealet eller ej.

Lysåbne arealer i skov er ikke støtteberettigede, da arealerne ikke har landbrugsdrift som hovedformål, men indgår som den del af skovarealet, der må holdes uden træbevoksning. Dette gælder også, hvis der afgræsses eller tages slet på arealet.

Lysåbne arealer sidestilles med naturområder, der eksempelvis fungerer som vildtager eller rekreativt område, eller indgår som en integreret del af skovens drift.

De eneste arealer i skov, der efter et konkret skøn muligvis kan være støtteberettigede, er regulære landbrugsarealer, der altid har fungeret som landbrugsarealer med landbrugsdrift som hovedformål og fortsat indgår i omdrift.

- Læs mere i afsnittet "Enkeltbetaling for arealer med tilskud til skovrejsning"

Du finder reglen her:

Et lysåbent areal i skov er ikke et støtteberettiget landbrugsareal:

- Artikel 34, stk. 2, litra a), i) i Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 af 19. januar 2009

Naturarealer og naturlignende landbrugsarealer er ikke støtteberettigede

Landbrugsarealer

Landbrugsarealer er arealer, der er drevet landbrugsmæssigt. Herunder agerjord, permanente græsarealer, arealer med permanente afgrøder samt udyrkede landbrugsarealer, der overholder GLM.

Naturarealer og naturlignende landbrugsarealer adskiller sig fra landbrugsarealer på en række områder.

Naturlignende landbrugsarealer

Naturlignende landbrugsarealer er arealer, som er vokset ind i en naturlignende tilstand. Det er typisk arealer, hvor der er en høj forekomst af vådbundsplanter samt § 3-arealer, hvor støt- betingelserne under ordningen Enkeltbetaling ikke er overholdt.

Arealets beskaffenhed umuliggør ikke overholdelse af GLM, hvorfor det stadig betragtes som landbrugsareal. Arealerne må afgræsses, der må tages slæt, og arealerne skal ligeledes over-

holde GLM-slåningskravet for udyrkede landbrugsarealer samt GLM-kravene vedrørende bekæmpelse af flyvehavre og kæmpe bjørneklo.

Arealet er ikke støtteberettiget under ordningen Enkeltbetaling, har ingen N-norm og indgår ikke i bedriftens harmoniareal.

Naturarealer

Naturarealer er arealer, som ikke er et landbrugsareal, men i stedet for har karakter af natur. Arealet er således karakteriseret ved opvækst af træer, buske, krat, stive græsarter, vedplanter og/eller vådbundsplanter samt hede- og mosearealer. Arealet kan også helt eller delvist være dækket af vand i store perioder af året.

Arealets beskaffenhed umuliggør landbrugsmæssig drift af arealerne (og dermed overholdelse af GLM), men nogle af dem kan afgræsses på visse tidspunkter af året.

Arealet er ikke støtteberettiget under ordningen Enkeltbetaling, har ingen N-norm og indgår ikke i bedriftens harmoniareal.

Alle arealer, der før 2010 havde tydelig karakter af natur, kan anmeldes eller tages ud af markblok. Hvis der på intet tidspunkt er landbrugsaktiviteter på arealet, skal der indsendes forslag om markblokændring, så arealet kan tages ud af markblok. Hvis arealet bliver benyttet til afgræsning, eller det er omfattet af et miljøtilsagn eller tilsagn om tilskud til skovrejsning, skal det dog være i markblok.

Et landbrugsareal kan anmeldes til kommunen som et naturareal. En godkendt anmeldelse vil fritage arealet for overholdelse af GLM-reglerne om slåning.

- Læs mere i afsnittet "Forslag om ændring af markblokke"

Undtagelser til natur- og naturlignende arealer

Vær opmærksom på, at der er særlige regler for arealer, der er omfattet af nogle miljøtilsagn og visse projekter under undtagelsesbestemmelserne i artikel 34.

- Læs mere i afsnittet "Undtagelsesbestemmelserne i artikel 34"
- [Læs mere i vejledningerne om miljø- og økologiordningerne på FødevarerErhvervs hjemmeside](#)

Afgrødekoder og anmeldelse af arealer

I Vejledning til Fællesskema 2011 kan du finde information om, hvilke afgrødekoder arealerne skal anmeldes med.

- [Gå til Vejledning til Fællesskema 2011](#)

Du finder reglen her:

Anmeldelse af naturarealer til kommunen:

- § 12 i bekendtgørelse nr. 637 af 10. juni 2010

Landbrugsarealer du anvender til andre aktiviteter end landbrugsdrift

Landbrugsarealer, som du søger støtte for under ordningen Enkeltbetaling, må du i begrænset omfang anvende til andre aktiviteter end landbrugsdrift. Hovedformålet med arealet skal til enhver tid fortsat være landbrugsdrift.

Hvis du anvender dine arealer til andre aktiviteter end landbrugsdrift, er det vigtigt, at anvendelsen ikke har en sådan karakter eller omfang, at plantedækket bliver ødelagt eller fjernet. Hvis der alligevel forekommer sådanne skader, er det nødvendigt straks at udbedre disse - fx ved at tilså arealet.

Der er forskel på, hvor lang tid du må anvende dine landbrugsarealer til andre aktiviteter end landbrugsdrift. Dette afhænger af, hvilken aktivitet der foregår på arealet. Du skal derudover være opmærksom på, at der er særlige regler for arealer, der midlertidigt eller varigt bliver eksproprieret.

I de følgende afsnit kan du læse mere om varigheden af tilladte aktiviteter.

Vær opmærksom på, at der er yderligere regler i Plantedirektoratets gødskningsbekendtgørelse.

- [Gå til Plantedirektoratets gødskningsbekendtgørelse](#)

Du finder reglerne her:

Anvendelse af landbrugsarealer til andre aktiviteter end landbrug:

- § 19 i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010
- Artikel 9 i Kommissionens forordning (EF) nr. 1120/2009 af 29. oktober 2009

Definition af støtteberettiget landbrugsareal:

- Artikel 34, stk. 2 i Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 af 19. januar 2009

Tilladte aktiviteter uden tidsmæssig begrænsning

På landbrugsarealer, hvortil du søger støtte under ordningen Enkeltbetaling, er det som udgangspunkt tilladt at anvende arealet til egne private ikke-organiserede aktiviteter såsom:

- Jagt
- Ridning
- Trampestier
  - Læs mere i afsnittet ”Trampestier”.

Bemærk, at i perioden 1. april - 31. august skal arealet dog primært være til rådighed for landbrugsdrift. Herudover må anvendelsen ikke have sådan en karakter eller omfang, at plantedækket bliver ødelagt eller fjernet. Sker dette, er det nødvendigt straks at udbedre skaderne ved at tilså arealet.

Trampestier

Trampestier over dyrkede marker er tilladt. Sådanne stier må imidlertid ikke hindre normal drift af marken, heller ikke den del af marken som udgør stien.

Stien skal have samme plantedække som resten af marken. Derfor må du ikke foretage en egentlig etablering af stierne, herunder tilføre belægning som grus og flis.

Stien må ikke afskærmes eller indhegnes fra den øvrige del af marken, og der må ikke opsættes bænke, skraldespande og lignende. Derimod kan du afmærke stien i begge ender af marken, ligesom der kan opsættes en stente, låge eller lignende.

Det er uden betydning, om du placerer trampestien i kanten af marken, langs skel eller tværs over marken.

Tilladte aktiviteter i op til 8 eller 28 dage

På støtteberettigede landbrugsarealer er følgende aktiviteter tilladt i op til 28 dage om året. I perioden 1. april – 31. august er det dog højst 8 dage:

- Arrangementer (med landbrugsmæssig relevans) såsom dyrskuer, traktortræk, maskindemonstration, pløjestævner og lignende
- Arrangementer (uden landbrugsmæssig relevans) såsom koncerter, sportsstævner, hundetræning, ridearrangementer, markeder, spejderlejre, bålplads, udstillinger, parkeringspladser og lignende
- Anlægsarbejder (arbejdsområder, arbejdskørsel, kabelnedgravning, kloakarbejde og lignende)
- Arkæologiske forundersøgelser
- Opbevaring af fx byggematerialer, træ, tømmer, brænde, jord, sand, grus og maskiner og lignende
- Militære øvelser.

Bemærk, at hovedformålet med arealet til enhver tid fortsat skal være landbrugsdrift, samt at eventuelle skader på plantedækket straks skal udbedres.

Du finder reglen her:

Tilladte aktiviteter:

- § 19, stk. 2 i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010

Dispensation fra krav om anvendelse i 8 eller 28 dage

Hvis du vil anvende dine arealer til aktiviteter i en længere periode end de nævnte 8 eller 28 dage, skal du inden aktiviteten iværksættes sende en begrundet anmodning om dispensation til FødevarerErhverv. Du modtager herefter svar om, hvorvidt FødevarerErhverv kan give dispensation til den længerevarende aktivitet.

- [Hent blanket til udfyldelse af din anmodning om dispensation](#)

Du skal være opmærksom på, at der er særlige regler for arealer, der midlertidigt eller varigt bliver eksproprieret.

Vær opmærksom på, at der er yderligere regler om jordbearbejdning i Plantedirektoratets gødskningsbekendtgørelse.

- [Gå til Plantedirektoratets gødskningsbekendtgørelse](#)

Du finder reglen her:

Dispensation:

- § 19, stk. 3 i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010

Tilladte aktiviteter i op til 1 års varighed på landbrugsarealer

På landbrugsarealer, som du søger støtte for under ordningen Enkeltbetaling, er det i op til 1 år altid tilladt at opbevare landbrugsprodukter og jordforbedringsmidler som fx:

- Halm
- Roer og kartofler
- Jordforbedringsmidler, som fx gødning eller kalk.

Aktiviteter der aldrig er tilladt

Arealer, der permanent eller i en længere periode er udlagt til andet formål end landbrug, bliver betragtet som anvendt til en ikke-tilladt aktivitet. Hvis du derfor overvejende anvender dit areal til andre aktiviteter end landbrugsdrift, er arealet ikke støtteberettiget under ordningen Enkeltbetaling.

Det gælder arealer som fx:

- Golfbaner
- Lufthavne, flyvepladser, landingsbaner og andre arealer relateret til flyveaktivet for alle typer af fly
- Opbevaring og salg af biler
- Baner til kørsel med motocross og lignende
- Dyreparker
- Skydebaner og lignende
- Militære øvelsesområder
- Arealer under byggemodning
- Arealer udlagt til rekreative formål med offentlig adgang.

Vær opmærksom på, at der er særlige regler for arealer, der midlertidigt eller varigt bliver eksproprieret.

Du finder reglerne her:

Anvendelse af støtteberettigede arealer til andet formål end landbrug:

- Artikel 34, stk. 2, litra a), 2. afsnit i Rådets forordning (EF) 73/2009 af 19. januar 2009
- § 19, stk. 1 og 2 i bekendtgørelse nr. 1497 af 15/12/2010

Ekspropriation af støtteberettigede landbrugsarealer

Hvis en myndighed overtager arealer i forbindelse med offentlige anlægsarbejder, afhænger din mulighed for at få støtte af, om ekspropriationen er midlertidig eller varig. Forskellen på, om ekspropriationen er midlertidig eller varig afhænger af, om arealet igen kan blive et landbrugsareal.

Erstatning for mistet støtte under ordningen Enkeltbetaling er udelukkende en sag mellem dig og den myndighed, der står for ekspropriationen.

Bemærk, at der er særlige regler for arealer, der midlertidigt eksproprieres som led i gennemførelse af EU's direktiver: Vandramme-, habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivet.

Du kan læse mere om reglerne for ekspropriation i de følgende afsnit.

Midlertidig ekspropriation af støtteberettigede arealer

Hvis dit areal eksproprieres midlertidigt, og det igen bliver et landbrugsareal efter ekspropriationen, afhænger din mulighed for at få støtte af, hvor lang perioden med ekspropriation er.

Hvis myndighedens arbejde på arealet varer under 28 dage i kalenderåret eller under 8 dage i perioden 1. april – 31. august, kan du søge støtte for arealet. Det er dog en forudsætning, at der straks efter anlægsarbejdet er blevet afsluttet, sker en ubedring af eventuelle skader på plantedækket.

Er perioden med ekspropriation længere end de nævnte 28 dage/8 dage, kan du ikke søge støtte for arealet. Du skal anføre marken i kolonnen "Arealer, som du ikke søger Enkeltbetaling for". Du skal anvende afgrødekoden for det, der er på arealet på tidspunktet, hvor den midlertidige ekspropriation sættes i gang.

- [Læs mere om anmeldelse af arealer i Vejledning til Fællesskema 2011](#)

Bemærk, at der er mulighed for at søge dispensation fra reglerne.

- Læs mere om muligheden for at søge om dispensation fra reglerne i afsnittet "Tilladte aktiviteter i op til 8 eller 28 dage"

Se reglen her:

Dispensation:

- § 19, stk. 2 i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010

Varig ekspropriation af støtteberettigede arealer

Hvis dit areal eksproprieres varigt er arealet ikke støtteberettiget under ordningen Enkeltbetaling.

Modtaget besked om ekspropriation efter ansøgningsfristen

Hvis du først har fået besked om ekspropriationen af arealet efter fristen for rettidig indsendelse af ansøgning om Enkeltbetaling, skal du straks underrette Fødevarerhverv. Du trækker arealet ud af din ansøgning ved at meddele os, at arealet skal flyttes til kolonne 7.

Hvis det i forbindelse med kontrol konstateres, at et areal er eksproprieret, uden at Fødevarer-Erhverv er blevet underrettet, vil det blive betragtet som en arealafvigelse, der kan medføre nedsættelse af støtten.

Bemærk, hvis du allerede har fået udbetalt støtte for arealet, skal du betale denne støtte tilbage.

Du finder reglen her:

Arealer skal være støtteberettigede hele året:

- Artikel 34, stk. 2, sidste afsnit i Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 af 19. januar 2009

Undtagelsesbestemmelserne i artikel 34

- Enkeltbetaling for arealer, der ikke opfylder støttebetingelserne

Der kan i nogle tilfælde udbetales Enkeltbetaling for arealer, som ikke opfylder de gældende støttebetingelser, herunder krav til plantedække. Det gælder for arealer, som er omfattet af undtagelsesbestemmelserne i artikel 34 i EU's forordning om Enkeltbetaling.

Undtagelsesbestemmelserne gælder for visse projekter, der er led i gennemførslen af Natura 2000- og vandrammedirektivet, arealer med miljøtilsagn eller arealer med tilskud til skovrejsning. Læs mere om disse undtagelsesbestemmelser i de følgende afsnit.

Du finder reglen her:

Enkeltbetaling for arealer, som er omfattet af undtagelsesbestemmelserne i artikel 34:

- Artikel 34, stk. 2, litra b, i), ii) og iii) i Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 af 19. januar 2009

Enkeltbetaling for arealer med miljøtilsagn

Efter undtagelsesbetingelserne i artikel 34 kan du få Enkeltbetaling for nogle arealer, selv om visse støttebetingelser under ordningen Enkeltbetaling ikke er opfyldt. Dette gælder for:

1. Miljøtilsagn med forpligtigelse til udtagning
2. Miljøtilsagn til græs- eller naturarealer i Natura 2000 samt vådområder.

1. Arealer med miljøtilsagn med forpligtigelse til udtagning

Betingelserne for, at et areal med miljøtilsagn med forpligtigelse til udtagning falder ind under undtagelsesbestemmelsen i artikel 34, ser du herunder. Er følgende betingelser opfyldt, kan du få Enkeltbetaling indtil tilsagnsperioden udløber:

- Der skal retmæssigt være udbetalt støtte under ordningen Enkeltbetaling for arealet i 2008.
  - Læs mere i afsnittet "Retmæssigt udbetalt Enkeltbetaling i 2008"
- Arealet er omfattet af et miljøtilsagn, der er anført i "Liste over miljøtilsagn med forpligtigelse til udtagning". Se listen i de følgende afsnit.

- Arealet opfylder alle krav og betingelser i miljøtilsagnet. Desuden er årsagen til, at arealet ikke opfylder de almindelige støttebetingelser en direkte konsekvens af betingelserne i tilsagnet.

2. Arealer med miljøtilsagn til græs- eller naturarealer i Natura 2000 samt vådområder

Betingelserne for at et areal med miljøtilsagn til græs- og naturarealer eller vådområder falder ind under undtagelsesbestemmelsen i artikel 34 ser du herunder. Er følgende betingelser opfyldt, kan du få Enkeltbetaling indtil tilsagnsperioden udløber:

- Der skal retmæssigt have været udbetalt støtte under ordningen Enkeltbetaling til arealet i 2008.
  - Læs mere i afsnittet "Retmæssigt udbetalt Enkeltbetaling i 2008"
- Arealet er omfattet af et miljøtilsagn, der er anført i "Liste over miljøtilsagn til græs- og naturarealer i Natura 2000 samt vådområder". Se listen i de følgende afsnit.
- Arealet opfylder krav og betingelser i miljøtilsagnet. Desuden er årsagen til, at arealet ikke opfylder de almindelige støttebetingelser, en direkte konsekvens af betingelserne i tilsagnet.

Information om miljø- og økologiordninger

Du kan finde information om miljø- eller økologiordningerne på Fødevarerhvervs hjemmeside.

- [Læs mere i vejledningerne om miljø- og økologiordningerne på Fødevarerhvervs hjemmeside](#)

Du finder reglen her:

Enkeltbetaling for arealer, som er omfattet af undtagelsesbestemmelserne i artikel 34:

- Artikel 34, stk. 2, litra b, i) og iii) i Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 af 19. januar 2009

Liste over miljøtilsagn med forpligtelse til udtagning

Miljøtilsagn med forpligtelse til udtagning, hvor der kan opnås Enkeltbetaling efter undtagelsesbestemmelsen i artikel 34, også selvom visse støttebetingelser under ordningen Enkeltbetaling ikke er opfyldt:

Tilsagnstype	Foranstaltning	Yderligere krav
7	20-årig udtagning af agerjord	
8	20-årig udtagning af græsarealer i omdrift	
11	Miljøvenlig drift af græs- og naturarealer	Forpligtelse til udtagning
13	Etablering af vådområder	Forpligtelse til udtagning
14	Etablering af braklagte randzoner	
16	Miljøvenlig drift af vådområder	Forpligtelse til udtagning
41	Braklagte randzoner langs vandløb og søer 2007 – 2013	
50	Fastholdelse af vådområder	Overgået til udtagningsforpligtelse som følge af, at arealet er blevet for vådt
51	Pleje af vådområder	Forpligtelse til udtagning

Det er en forudsætning, at der retmæssigt blev udbetalt Enkeltbetaling for arealet i 2008. Du skal overholde betingelserne i dit tilsagn.

Liste over miljøtilsagn til græs- og naturarealer samt vådområder

Miljøtilsagn til græs- og naturarealer i Natura 2000 samt vådområder, hvor der kan opnås Enkeltbetaling efter undtagelsesbestemmelsen i artikel 34, også selvom visse støttebetingelser under ordningen Enkeltbetaling ikke er opfyldt:

Tilsagnstype	Foranstaltning	Yderligere krav
4	Miljøvenlig drift af græsarealer	Inden for Natura 2000-område
5	Pleje af græs- og naturarealer med afgræsning, rydning eller slæt	Inden for Natura 2000-område
11	Miljøvenlig drift af græs- og naturarealer	Inden for Natura 2000-område
40	Pleje af græs- og naturarealer	Inden for Natura 2000-område
52	Pleje af græs- og naturarealer, Grøn Vækst	Inden for Natura 2000-område
9	Ændret afvanding	Tilsagn fra og med 2001
13	Etablering af vådområder	
16	Miljøvenlig drift af vådområder	
45	Opretholdelse af ændret afvanding	
50	Fastholdelse af vådområder	
51	Pleje af vådområder	
54	Opretholdelse af ændret afvanding, Grøn Vækst	

Det er en forudsætning, at der retmæssigt blev udbetalt Enkeltbetaling for arealet i 2008. Du skal overholde betingelserne i dit tilsagn.

Enkeltbetaling for arealer med visse projekter

- gennemførelse af Natura 2000- og vandrammedirektivet

Du kan i nogle tilfælde få Enkeltbetaling for arealer, som indgår i et projekt, selv om projektet medfører, at de gældende støttebetingelser for plantedække ikke kan overholdes. Et projekt, der er et led i gennemførelsen af Natura 2000- og vandrammedirektivet, kan fx være genslyngning af en å.

Betingelserne for at et areal med et igangsat projekt falder ind under undtagelsesbestemmelsen i artikel 34, ser du herunder.

Er følgende betingelser opfyldt, kan du få Enkeltbetaling for arealet:

- Der skal retmæssigt have været udbetalt støtte under ordningen Enkeltbetaling til arealet i 2008.
  - Læs mere i afsnittet "Retmæssigt udbetalt Enkeltbetaling i 2008"

2. Årsagen til, at arealet ikke kan anvendes som landbrugsareal, er en direkte konsekvens af det igangsatte projekt på arealet.
3. Projektet er igangsat som led i gennemførelsen af et eller flere af følgende EU-direktiver:
  - Natura 2000 direktiverne (dvs. Fuglebeskyttelsesdirektivet og Habitatdirektivet)
  - Vandrammedirektivet

For at dokumentere punkt 2 og 3 skal du indsende en erklæring fra den myndighed, som står for projektet.

- [Gå til "Erklæring om Enkeltbetaling under undtagelsesbestemmelsen i artikel 34"](#)

Du finder reglen her:

Enkeltbetaling for arealer, som er omfattet af undtagelsesbestemmelsen i artikel 34:

- Artikel 34, stk. 2, litra b) og i) i Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 af 19. januar 2009

Enkeltbetaling for arealer med tilskud til skovrejsning

Du kan få Enkeltbetaling for arealer med skovrejsning, hvis du opfylder alle tre følgende betingelser:

1. Du har et tilsagn fra Naturstyrelsen til skovrejsning på dit landbrugsareal.
2. Der er i 2008 retmæssigt blevet udbetalt støtte under ordningen Enkeltbetaling for de arealer, du tilplanter. Læs mere om dette i afsnittet "Retmæssigt udbetalt Enkeltbetaling i 2008".
3. Du er aktiv landbruger, hvilket betyder, at du udfører en landbrugsaktivitet i form af landbrugsproduktion eller har minimum 0,30 ha landbrugsjord ud over dine skovarealer.
  - Læs mere i afsnittet "Aktiv landbruger"

Du skal være opmærksom på, at du altid kun vil kunne modtage Enkeltbetaling for det tilplantede skovareal. Det betyder, at du ikke kan modtage Enkeltbetaling for lysåbne arealer inden for dit tilplantede skovareal, uanset om disse anvendes til fx afgræsning eller produktion af hø.

- Læs mere i afsnittet "Lysåbne arealer i skov er ikke støtteberettigede"

Eksempel

Hvis du tilplanter et areal på 5,00 ha med skov, men du kun har tilsagn til 4,00 ha, så betyder det, at du kun kan modtage Enkeltbetaling for de 4,00 ha. De 4,00 ha skal anmeldes i kolonne 6 i Fællesskemaet, mens den sidste hektar skal anmeldes i kolonne 7 i Fællesskemaet.

Fakta om udbetaling

Du kan få Enkeltbetaling for arealet i følgende år:

- det eller de år, hvor du tilplanter

- 5 år efter sidste udbetaling af sidste anlægsrate, hvor du efter tilsagnet er forpligtet til at opretholde skoven.

Hvis du har tilsagn om tilskud til skovrejsning, med tilsagn fra 2006 eller før, mister du indkomstkompensationen fra Naturstyrelsen, hvis du søger Enkeltbetaling for arealet. Naturstyrelsen tilbageholder hele indkomstkompensationen, også selvom du kun søger Enkeltbetaling for en del af arealet.

Du kan dog modtage plejetilskud fra Naturstyrelsen og Enkeltbetaling for samme areal.

Yderligere information

Der vil altid blive lyst fredskovspligt på et areal med tilsagn til skovrejsning fra Naturstyrelsen. På Naturstyrelsens hjemmeside kan du læse mere om fredskov, hvordan du kan søge tilsagn og betingelserne for tilsagnene.

- [Gå til Naturstyrelsens hjemmeside](#)
- [Læs mere om, hvordan du anmelder skov i Vejledning til Fællesskema 2011](#)

Du finder reglen her:

Enkeltbetaling for arealer, som er omfattet af undtagelsesbestemmelsen i artikel 34:

- Artikel 34, stk. 2, litra b, ii) i Rådets forordning (EF) 73/2009 af 19. januar 2009

Retmæssigt udbetalt Enkeltbetaling i 2008

Retmæssig udbetaling af støtte under ordningen Enkeltbetaling i 2008 betyder, at:

- der blev udbetalt støtte for arealet under ordningen Enkeltbetaling i 2008, og
- udbetalingen skete på korrekt grundlag.

Hvis Fødevarerhverv enten ikke har godkendt arealet som støtteberettiget i 2008 eller senere konstaterer, at arealet ikke var støtteberettiget i 2008, var udbetalingen i 2008 ikke retmæssig. Dermed er arealet ikke berettiget til Enkeltbetaling i 2011 under artikel 34. Hvis arealet overholder de almindelige betingelser for at opnå Enkeltbetaling i 2011, kan du dog fortsat søge støtte under ordningen Enkeltbetaling.

Det er ikke en forudsætning, at det er dig selv, der har fået udbetalt Enkeltbetaling for arealerne i 2008. Hvis du er i tvivl, om der er blevet udbetalt støtte for arealet i 2008, så kan du kontakte Fødevarerhverv for at få oplyst dette.

Du finder reglen her:

Retmæssig udbetaling i 2008:

- Artikel 34, stk. 2, første afsnit i Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 af 19. januar 2009

Produktionsafhængige støtteordninger

Støtte for stivelseskartofler og tørret foder er produktionsafhængige ordninger, hvor der stilles krav om produktion af en særlig afgrøde. Ud over den produktionsafhængige støtte kan du også modtage Enkeltbetaling for arealerne, hvis støttebetingelserne er opfyldt.

Enkeltbetaling for arealer med hamp forudsætter, at produktionen sker på baggrund af en tilladelse til dyrkning og følger særlige regler.

Støtte for stivelseskartofler, tørret foder og fiberstøtte til hamp afkobles i 2012. Afkoblingen sker efter forskellige modeller, idet støtten for stivelseskartofler ændres til et tillæg til betalingsrettigheder, hvorimod beløbene fra de to andre ordninger fordeles på alle betalingsrettigheder.

Støtte til avl af stivelseskartofler

Det er en forudsætning for at få støtte til avl af stivelseskartofler, at ansøger har indgået en dyrkningskontrakt med en stivelsesfabrik. Støttesatsen er ca. 494 kr. pr. ton stivelse. Udbetalingen følger udbetalingen af Enkeltbetaling.

Støtteordningen for avl af stivelseskartofler er beskrevet i en særlig vejledning.

Bemærk, at der gælder særlige regler om nedsættelse af avlerstøtten for arealer med stivelseskartofler.

- [Hent Vejledning om støtte til avlere af stivelseskartofler og støtte til kartoffelmelsfabrikker](#)

Du finder reglen her:

Støtte til producenter af stivelseskartofler:

- Artikel 77-88 i Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 af 19. januar 2009
- Artikel 10-12 i kommissionens forordning (EF) nr. 1121/2009 af 30. november 2009

Støtte til produktion af hamp

Du kan modtage støtte under ordningen Enkeltbetaling for landbrugsarealer, hvor der foregår en produktion af hamp. Arealet skal mindst være på 0,30 ha og være anmeldt i Fællesskemaet.

Du skal have tilladelse til at dyrke hamp i Danmark. Dette gælder også, selv om du ikke søger støtte under ordningen Enkeltbetaling. Tilladelsen skal søges hos Plantedirektoratet og gælder for ét år ad gangen.

Følgende betingelser skal desuden være overholdt:

- Hampen skal være sået senest 31. maj.
- Udsæden til dyrkningen af hamp skal være certificeret.
- Samtlige certificeringsmærkesedler for udsæden skal være modtaget i Fødevarerhverv senest 30. juni, hvilket er et krav for at modtage Enkeltbetaling og fiberstøtte.
- Hampen må tidligst høstes 10 dage efter blomstringens afslutning.

Du kan finde vejledning og ansøgningsskema til at søge om tilladelse til dyrkning af hamp på Plantedirektoratets hjemmeside eller ved henvendelse til Plantedirektoratet.

- [Gå til Plantedirektoratets hjemmeside](#)

Forarbejdningsevnen kan søge om fiberstøtte til forarbejdning af hampefibre. Det er en betingelse, at producenten af hampen har overholdt de overnævnte betingelser for den hamp, der skal forarbejdes.

- [Læs mere i Vejledning støtte til forarbejdning af spindhør og hamp](#)

Du finder reglerne her:

Plantedirektoratets ansøgning om tilladelse til dyrkning af hamp:

- § 2a, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 749 af 1. juli 2008

Anvendelse af certificeret frø af bestemte sorter:

- Artikel 39, stk. 2 i Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 af 19. januar 2009
- Artikel 10 i Kommissionens forordning (EF) nr. 1120/2009 af 29. oktober 2009

Angivelse af anvendte frøsorter, mængde af udsæd og indsendelsen af de officielle etiketter fra frøemballagen til FødevarerErhverv:

- Artikel 13 i Kommissionens forordning (EF) nr. 1122/2009 af 30. november 2009

Slåning inden 10 dage efter blomstringens afslutning:

- Artikel 40, stk. 4, i Kommissionens forordning (EF) nr. 1122/2009 af 30. november 2009

4. Markblokke og markkort

Søger du om Enkeltbetaling, skal FødevarerErhverv inden ansøgningsfristen have modtaget et Fællesskema og indtegninger af alle anmeldte marker. Du behøver dog ikke indtegne:

- Arealer med juletræer i fredskov
- Fragåede og sammenlagte økologiske marker
- Marker uden tilsagn i fælles græsningsarealer.
- Læs mere om frister i afsnittet "Ansøgning om Enkeltbetaling"

Alle landbrugsarealer, som du ejer eller forpagter, skal indtegnes entydigt samt tildeles marknumre og markblokkenumre. Dette er vigtigt for at kunne gennemføre den administrative arealkontrol samt for at sikre en korrekt opgørelse af alle arealer i forbindelse med kravene om krydsoverensstemmelse.

- Læs mere i afsnittet "Hvad betyder kravene om krydsoverensstemmelse for dig?"

FødevarerErhverv anbefaler, at du indtegner dine marker elektronisk.

- Læs om fordelene ved at indtegne elektronisk i afsnittet "Elektronisk indtegnning af marker"

Du finder reglerne her:

Indtegning af marker:

- § 2, stk. 2 i bekendtgørelse nr. 1479 af 15. december 2010

Entydig geografisk identifikation:

- Artikel 12, stk. 3, i Kommissionens forordning (EF) Nr. 1122/2009 af 30. november 2009

Hvad er en markblok?

En markblok defineres som en geografisk sammenhængende enhed bestående af en eller flere marker med permanente fysiske ydre grænser.

De gule grænser på markkortet markerer markblokgrænser. Grænserne ligger normalt langs permanente grænser, fx veje, vandløb, levende hegn og lignende. Bemærk, at markblokgrænser ikke følger naboskel, flere landbrugere kan derfor have marker i samme markblok.

Markbloknummeret er 8-cifret, fx 473288-25. Markblokke kan være meget små på kortet - det femte ciffer af det 8-cifrede tal er placeret midt i markblokken. I Internet Markkort (IMK) kan du zoome længere ind, for at se, hvilket markbloknummer der hører til markblokken.

Nye markblokke

Når Fødevarerhverv opretter en ny markblok, får den et nummer. Nye markblokke bliver bl.a. oprettet, ved at du indsender et forslag om oprettelse af en markblok.

- Læs mere i afsnittet "Marker uden for markblok"
- Læs mere i afsnittet "Forslag om ændring af markblokke"

Fødevarerhvervs brug af markblokke

Fødevarerhverv bruger markblokkene til at kontrollere ansøgningerne. Markblokkenes arealer er registreret med et nettoareal og et bruttoareal. Nettoarealet er det areal, Fødevarerhverv har registreret som støtteberettiget under ordningen Enkeltbetaling. Bruttoarealet er hele markblokkens areal.

Markblokregistret bliver løbende opdateret af Fødevarerhverv. De aktuelle markblokke kan til enhver tid ses i Internet Markkort (IMK).

- [Gå til Internet Markkort \(IMK\)](#)

Elektronisk indtegning af marker

Det er en god ide at indtegne dine marker i Internet Markkort (IMK), da du her altid kan sammenligne med Fødevarerhvervs markblokregister, der løbende opdateres.

Indtegner du markerne elektronisk, bliver de automatisk registreret i Fødevarerhverv ved ansøgningsfristen 27. april 2011. Indtegnede du dine marker sidste år, kan du kopiere sidste års indtegninger til i år og derefter redigere de marker, hvor der er sket ændringer.

- Læs mere om frister i afsnittet "Ansøgning om Enkeltbetaling"

Du kan også se det registrerede netto- og bruttoareal for markblokken i Internet Markkort og tjekke, om din marks areal svarer til det registrerede. Ser du fejl i en markblok, som du anmelder en mark i, skal du indsende et ændringsforslag. Ændringsforslag kan hurtigt indsendes elektronisk.

I Internet Markkort kan du zoome så langt ind, som du ønsker, og dermed tegne mere præcist – vi anbefaler et zoomniveau på 1:1.000. For at gå til zoomniveauet 1:1.000, skal du klikke på dette ikon og derefter der, hvor du ønsker at zoome ind.

Har du indtegnet dine marker i Næsgaard Markkort eller ArgroGIS, kan du importere dine markindtegninger til Internet Markkort. Se hvordan i IMK-Guiden.

- [Gå til Internet Markkort](#)
- [Gå til IMK-Guiden for en detaljeret beskrivelse af, hvordan du indtegner dine marker i Internet Markkort eller importerer dem fra andre systemer](#)

Indtegning af marker på papir

Før du indtegner dine marker på papirkort, anbefaler vi, at du læser om fordelene ved elektronisk indtegning af dine marker.

- Læs om fordelene ved elektronisk indtegning af marker i afsnittet "Elektronisk indtegning af marker"

Frister for indtegning

Indtegner du markerne på papirkort, skal du indsende dem til FødevarerErhverv – husk at få en postkvitteering. FødevarerErhverv skal senest ved ansøgningsfristen 27. april 2011 have modtaget dine markindtegninger. Indtegner du markerne elektronisk, bliver de automatisk registreret i FødevarerErhverv ved ansøgningsfristen.

- Læs mere om frister i afsnittet "Ansøgning om Enkeltbetaling"

Særlig krav til indtegning på papir

Indtegning på papirkort skal foretages med kuglepen eller med en tuschpen med tykkelse på max. 1,0 mm. Marker indtegnet med blyant eller tuschpenne bredere end 1,0 mm anerkendes således ikke. Dette sikrer, at indtegningen kan gengives ved scanning af kortene, og at FødevarerErhverv kan se markgrænsernes præcise placering. Marker, som blot er angivet med et kryds eller et tal, anerkendes heller ikke som indtegnet, uanset om de fylder en hel markblok.

En ansøgning vil blive betragtet som fejlbehæftet, hvis den ledsages af kort med marker, hvor kravene til indtegning ikke er opfyldt.

Print selv markkort

Brug eventuelt Internet Markkort (IMK) til at udskrive kort på en farveprinter og herefter indsende dem påført dine markindtegninger til FødevarerErhverv. Bemærk, at kvaliteten af udskriften skal være god nok til, at indtegningen entydigt kan lokaliseres. Print derfor kortet ud i et zoomniveau på minimum 1:10.000 - zoom gerne længere ind, da det også vil være lettere for dig at indtegne markerne præcist.

- [Gå til Internet Markkort \(IMK\)](#)

Bestilling af markkort

Fødevarerhverv udsender ikke automatisk trykte markkort. Du kan bestille markkort på denne måde:

- Send en e-mail til ferv@ferv.dk. Skriv "ansøgningsmateriale" i emnefeltet.
- Ring på telefon 33 95 80 00 (tryk 1 for ansøgningsmateriale).

Vi skal modtage din bestilling senest 12. april 2011. Efter denne dato kan vi ikke garantere, at du modtager kortene i god tid inden ansøgningsfristen 27. april 2011.

Brug af andre markkort

Det er muligt at indkøbe digitale kort med tilhørende markblokgrænser til egen PC. Ved køb af digitale kort bør du være opmærksom på leverandørens krav til din PC og dine programmer. Udskriver og indtegner du dine marker ved hjælp af kort fra andre kortsystemer, skal du indsende dem sammen med ansøgningen. Hvis du anvender sådanne kortudskrifter, skal:

- udskriften være i farver
- markblokgrænser og markbloknumre tydeligt fremgå af udskriften
- alle markers omkredse skal indtegnes
- alle marker skal navngives/nummereres
- ansøgningsnummer, CVR-nr./CPR-nr. være påført udskriften.

Bemærk, at du ikke behøver at bestille markkort, hvis det kun er nødvendigt for dig at udfylde side 1 i ansøgningen, eller du kun har marker uden miljøtilsagn på fælles græsningsarealer.

- Læs mere i afsnittet "Indtegnning af marker i fælles græsningsarealer"

Importere marker fra andre systemer

Har du indtegnet dine marker i Næsgaard Markkort eller ArgroGIS, kan du importere dine markindtegninger til Internet Markkort (IMK). Se hvordan i IMK-Guiden.

- [Gå til IMK-Guiden for en vejledning i, hvordan du importerer dine marker fra andre systemer](#)

Fødevarerhverv kan have indtegnet dine marker elektronisk for dig i 2010

For at kunne udføre forskellige analyser har Fødevarerhverv i 2010 indtegnet næsten alle marker elektronisk, der i 2010 blev indsendt på papir. Er dine marker indtegnet elektronisk i 2010 af Fødevarerhverv eller dig selv, har du mulighed for at kopiere dem til dette års ansøgning og derefter justere for eventuelle unøjagtigheder. Læs mere om dette i IMK-Guiden.

- [Se, hvordan du kopierer marker fra sidste år til i år i IMK-Guiden](#)

Marker i markblok

Ligger hele din mark i markblok, skal du så præcist som muligt indtegne hele markens omkreds og give den et nummer, der stemmer overens med markplanen i Fællesskemaet. De

markbloknumre, du anmelder i Fællesskemaet, skal stemme overens med de opdaterede oplysninger, der findes i Fødevarerhvervs markblokregister.

Du finder reglen her:

Om indgivelse af ændringer til markblokke:

- Artikel 12, stk. 4 i Kommissionens forordning (EF) nr. 1122/2009 af 30. november 2009

Marker uden for markblok

Hvis marker eller mindre dele af marken ligger uden for grænserne af en eksisterende eller ny markblok, er de ikke støtteberettigede. Da der kun kan udbetales Enkeltbetaling for marker i markblokke, er det derfor vigtigt, at du får alle dine marker lagt i en markblok. Det sker ved, at du indsender et forslag om ændring af markblok. Når markblokken er udvidet, eller en ny er oprettet, kan du indtegne marken i den.

Arealer, der er indtegnet uden for markblok uden at være anmeldt som en selvstændig mark, medregnes ikke i det støtteberettigede areal. Du kan i disse tilfælde risikere at få nedsat støtten.

- Læs mere i afsnittet "Forslag om ændring af markblokke"
- [Se eksempel på forslag om ændring af markblokke i IMK-Guiden](#)

Ændringer der ikke er indsendt inden ansøgningsfristen

Er marken ikke med i markblok i ansøgningsperioden fra 1. februar til 27. april 2011, kan du alternativt anmelde marken uden for markblok med markbloknummer 999999-99 i ansøgningskemaet. Marker uden for markblok, som du vil tilføje inden ændringsfristen 31. maj 2011, skal også anmeldes i 999999-99. Du bør samtidig indsende et forslag om ændring af markblokken.

- Læs mere om frister i afsnittet "Ansøgning om Enkeltbetaling"

Marker skal kunne lokaliseres entydigt

Marker indtegnet uden for markblokke, skal ligesom marker inden i markblokke, kunne lokaliseres entydigt. Husk derfor at indtegne hele omkredsen af marken så præcist som muligt og give marken et nummer, der stemmer overens med markplanen i Fællesskemaet. Indtegner du en mark uden for markblok, anbefaler vi, at du skriver en kort bemærkning i bemærkningsfeltet i Elektronisk Fællesskema 2011 (EHA).

Du finder reglen her:

Indgivelse af ændringer til markblokke:

- Artikel 12, stk. 4 i Kommissionens forordning (EF) nr. 1122/2009 af 30. november 2009

Forslag om ændring af markblokke

Fødevarerhverv foretager løbende ændringer i markblokregisteret, både på baggrund af ansøgernes oplysninger, og hvis vi finder forhold, der er ændret. Det er derfor vigtigt, at du kon-

trollerer markblokkenes afgrænsning og størrelsen på netto- og bruttoarealet, når du udfylder markplanen i Fællesskemaet.

Du har pligt til at indberette ændringer i de markblokke, du har anmeldt marker i. Dette gælder også ændringer, der ikke kan ses på papirkortet eller nyeste ortofoto i Internet Markkort (IMK). Eksempler på sådanne ændringer er fx, hvis en ny lade er bygget, eller der på et areal i en markblok er kommet plantedække (fx lysesiv), der ikke er støtteberettiget under ordningen Enkeltbetaling eller under miljø- og økologiordningerne.

Hvis Fødevarerhverv ikke følger dit ændringsforslag, får du besked herom. Følger vi derimod ændringsforslaget, vil du ikke få besked. Du kan løbende se opdateringer af markblokke i Internet Markkort.

Krav til forslag om ændring af markblokke

Da Fødevarerhverv retter markblokkene på baggrund af dine oplysninger, er det meget vigtigt, at du indtegner den foreslåede grænse præcist. Hvis ændringen ikke kan ses på det seneste tilgængelige foto, skal du skrive en kort bemærkning om, hvad der er ændret, og hvornår ændringen er sket.

Bemærk, at du kun må indsende forslag til ændring af markblokke, hvis du har marker i markblokken.

Har du anmeldt marker eller dele af marker uden for markblok, skal du enten bede om ændring af den eksisterende markblok, eller hvis arealet er varigt afgrænset indsende et forslag om, at en ny markblok skal oprettes.

Markblokke skal følge permanente grænser i landskabet

Da markblokke skal følge permanente grænser i landskabet, sammenlægger Fødevarerhverv ikke markblokke, hvis de er adskilt af åer, veje, eller lignende. Hvis de er adskilt af et hegn, skal der være en åbning på mindst 20 meter, hvis markblokkene skal lægges sammen. Er arealet mindre end 0,30 ha, kræves dog kun en støtteberettiget passage på 4 meter til tilstødende støtteberettigede arealer, før der er tale om et sammenhængende areal.

- Læs mere i afsnittet "Generelle støttebetingelser"

Sådan kan du indsende forslag om ændring af markblokke

Forslag om ændringer i markblokke kan løbende indsendes via Internet Markkort (IMK), dog senest 31. maj 2011, hvis ændringerne skal gælde for det pågældende ansøgningsår.

- [Indsend forslag om ændring af markblokke via Internet Markkort](#)
- [Se IMK-Guiden for hjælp til ændringsforslag](#)

Du kan også indsende forslag om ændring af markblokke på papir:

- Ændringer kan indtegnes på printede markkort. Tegn ikke med en tusch, der er bredere end 1,0 mm.
- Markindtegninger, der går ud over markblokgrænsen, anerkendes ikke som ændringsforslag, medmindre det er angivet i bemærkningsfeltet.
- Indtegn de ændrede grænser for markblokken og skriv i bemærkningsfeltet, at du ønsker markblokgrænsen ændret samt baggrunden for den ønskede ændring.

Du finder reglen her:

Indgivelse af ændringer til markblokke:

- Artikel 12, stk. 4 i Kommissionens forordning (EF) nr. 1122/2009 af 30. november 2009

Indtegning af marker i fælles græsningsarealer

Ligger din mark i en markblok, hvor de første 6 cifre er 111888, og løbenummeret er mellem 01-60, er den en del af et fælles græsningsareal. Det er derfor ikke et krav, at du indtegner marken, medmindre du har et miljøtilsagn til marken.

Har du et areal på et fælles græsningsareal, skal du i Fællesskemaet angive det antal ha med 2 decimaler, som du råder over. Du skal angive det fulde areal, som du råder over, uanset om andre landbrugere udnytter en del af arealet til deres husdyr med græsningsret.

- Læs mere i afsnittet "Markblokke med fælles græsningsarealer"
- Læs mere i afsnittet "Fælles græsningsarealer hvor støttebetingelserne ikke er opfyldt"

Du finder reglen her:

Fælles græsningsarealer:

- Artikel 34, stk. 5 i Kommissionens forordning (EF) 1122/2009 af 30. november 2009

Indtegning danner grundlag for kontrol

Det er din indtegning af marker, der sammen med dit Fællesskema samt Fødevarerhvervs markblokregister danner grundlag for den administrative kontrol og en eventuel kontrol på stedet. Ved begge typer af kontrol bliver der taget hensyn til de ændringer af markindtegninger og forslag om markblokændringer, Fødevarerhverv har modtaget fra dig inden ændringsfristen, 31. maj 2011.

Skel mellem marker

Ved skel mellem to marker i samme markblok skal markerne tegnes så nøjagtigt som muligt. Tegn omhyggeligt, hvor landbrugsjord grænser op mod ikke-støtteberettiget natur.

Korrekt indtegning af marker betyder, at risikoen for kontrol af markblokkens areal mindskes.

- Læs mere i afsnittet "Kontrol i forhold til markblokke"

Opmåling af marker/arealer

Du er som ansøger ansvarlig for opmåling af egne anmeldte arealer. Bemærk, at markblokkernes netto- og bruttoareal kun er vejledende.

Det er det vandrette areal/projektion, du skal angive i Fællesskemaet. For svagt kuperede marker har forskellen mellem det vandrette og det kuperede areal normalt ingen betydning.

- [Find oplysninger om de enkelte godkendte opmålingsmetoder på Fødevarerhvervs hjemmeside](#)

I Internet Markkort (IMK) kan du indtegne og lave en opmåling af dine marker elektronisk. Derved kan du sammenligne dine opmålingsresultater med Fødevarerhvervs opmålinger i markblokregisteret og rette eventuelle fejl.

5. Betalingsrettigheder

Betalingsrettighederne blev tildelt i 2005 og for arealer med permanente frugt- og grøntafgrøder i 2008. I særlige situationer er der stadig mulighed for at få tildelt betalingsrettigheder fra den nationale reserve.

Hvis du ikke fik tildelt betalingsrettigheder i 2005 eller 2008, kan du købe eller leje betalingsrettigheder af andre landbrugere.

Betalingsrettigheder kan handles uafhængigt af jorden. Leje af betalingsrettigheder skal dog ske samtidig med forpagtning/leje af et støtteberettiget areal af mindst samme størrelse.

Bemærk, at betalingsrettigheder ikke automatisk følger med ved køb af en landbrugsejendom. Du kan læse mere om overdragelse af betalingsrettigheder i de følgende afsnit.

2 typer betalingsrettigheder

Der er to typer af betalingsrettigheder: Almindelige - og særlige betalingsrettigheder.

De almindelige betalingsrettigheder er tildelt for et støtteberettiget dyrket/udyrket areal eller er tildelt for arealer med permanent græs. En almindelig hel betalingsrettighed udnyttes med 1 ha. Hvis en betalingsrettighed er opsplittet og udgør mindre end 1 ha, udnyttes den med et tilsvarende areal.

De almindelige betalingsrettigheders værdi kan være forhøjet med et kvæg-, mælke- eller sukkertillæg. Almindelige betalingsrettigheder, der er forhøjet med et tillæg må ikke forveksles med særlige betalingsrettigheder, jf. nedenfor.

De særlige betalingsrettigheder er tildelt udelukkende på grundlag af et kvæg- og/eller mælketillæg. De blev tildelt landbrugere, der enten ikke havde jord eller ikke havde tilstrækkeligt jord (antal ha) til fordeling af tillæg. De særlige betalingsrettigheder er tilknyttet et krav om, at de udnyttes med en husdyrproduktion.

I de følgende afsnit kan du læse mere om betalingsrettigheder og national reserve.

Du skal råde over betalingsrettigheder

For at få udbetalt Enkeltbetaling i ansøgningsåret skal du råde over både et støtteberettiget landbrugsareal og betalingsrettigheder på dagen for ansøgningsfristen 27. april 2011.

- Læs mere i afsnittet "Betalingsrettigheder lejet eller købt efter ansøgningsfristen"

Betalingsrettigheder kan anvendes på et hvilket som helst støtteberettiget areal, der anmeldes i Fællesskemaet.

Du finder reglerne her:

Udnyttelse af betalingsrettigheder:

- Artikel 33-34 i Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 af 19. januar 2009

Bemærk, at ansøgning og betalingsrettigheder skal være registreret på samme CVR-/CPR-nr.

Overskydende betalingsrettigheder eller arealer

Det er kun arealer anmeldt med betalingsrettigheder, der udbetales støtte for under ordningen Enkeltbetaling. Hvis der i din ansøgning om Enkeltbetaling er forskel mellem det anmeldte areal og det antal betalingsrettigheder (i ha), du råder over, vil støtten blive beregnet på grundlag af den mindste af disse størrelser, det vil sige enten på grundlag af det anmeldte areal eller antallet af betalingsrettigheder.

Arealer, du ikke har betalingsrettigheder til, kan du derfor ikke modtage støtte for. Disse arealer vil ikke indgå i beregningen af en eventuel arealafvigelse.

Overdragelse af betalingsrettigheder

Overdragelse af betalingsrettigheder skal meddeles FødevarerErhverv senest 27. april 2011 på det fortrykte skema.

Hvis erhverver af betalingsrettighederne ændrer i det indsendte Fællesskema 2011, kan der indsendes skema til overdragelse af betalingsrettigheder, sådan at skemaet er modtaget af FødevarerErhverv senest 31. maj 2011.

- [Hent skema til overdragelse af betalingsrettigheder](#)

Du finder reglerne her:

Former for overdragelse af betalingsrettigheder og krav om medfølgende jord ved leje:

- Artikel 43, stk. 1 og 2 i Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 af 19. januar 2009
- Artikel 12 i Kommissionens forordning (EF) nr. 1120/2009 af 30. november 2009

Registrering af betalingsrettigheder

Det er vigtigt, at betalingsrettighederne på dagen for ansøgningsfristen er registreret i det CVR-/CPR-nr., som anvendes på Fællesskema 2011.

Især i nedenstående situationer skal du være opmærksom på, om betalingsrettighederne er korrekt registreret:

- Køb/salg af en bedrift
- Arv eller generationsskifte af en bedrift
- Forpagtning af hele eller dele af en bedrift
- Ægtefæller, hvor begge er aktive landbrugere, eller der opretter fælles I/S
- Ændring af juridisk status (virksomhedsstatus, ægtefæller har separat juridisk status)
- Sammenlægning eller opsplitning af bedrifter.

Læs mere i afsnittet "Overdragelse af betalingsrettigheder":

- a) midlertidig overdragelse (udlejning)
- b) varig overdragelse (salg/køb)

Ophør af CVR-nummer

1. Enkeltmandsvirksomhed – betalingsrettighederne er registreret i både CVR-nr. og CPR-nr. Hvis CVR-nummeret er ophørt i CVR-registret, bliver betalingsrettighederne registreret på CPR-nummeret.
2. Selskaber - fx et I/S, A/S eller et ApS – betalingsrettighederne er udelukkende registreret på CVR-nummeret. Hvis dette er ophørt i CVR-registret, er der begrænsninger i forhold til overdragelse af betalingsrettigheder.

Du kan finde en oversigt over dine registrerede betalingsrettigheder i Elektronisk Fællesskema (EHA).

Vær opmærksom på, at registreringen kun omfatter de overdragelser, hvor du har modtaget et brev om, at registreringen er sket.

- [Gå til Elektronisk Fællesskema 2011 \(EHA\)](#)

Betalingsrettighedernes værdi

Almindelige betalingsrettigheders basisværdi

Basisværdien er fastsat i euro. Inden udbetaling af støtte omregnes denne til et beløb i kr.

1. Almindelige betalingsrettigheder tildelt for dyrket/udyrket areal – i 2005 var basisværdien 2.240 kr./ha og i 2010 2.231 kr./ha. Basisværdien i 2011 er foreløbig beregnet til 2.254 kr.
2. Almindelige betalingsrettigheder tildelt for et areal med permanent græs – i 2005 var basisværdien 500 kr./ha og i 2010 2.103 kr./ha. Basisværdien forhøjes i 2011 til ca. 2.202 kr.

Særlige betalingsrettigheders værdi

Værdien af de særlige betalingsrettigheder kan variere, men den kunne dog ved tildeling i 2005 højst udgøre 5.000 euro svarende til ca. 37.000 kr. Værdien består af tillæg, enten et kvæg- eller et mæketillæg.

- Kvægtillæg blev tildelt på baggrund af modtagelse af kvægpræmier i perioden fra 2000 til 2002.
- Mæketillæg blev tildelt på baggrund af mælkekvotens størrelse pr. 31. marts 2005.

Tillæggene kan også være tildelt fra den nationale reserve.

- Læs mere i afsnittet "Nedsættelse af kvægtillæggene 2009-2012"

Omregningskurs 2010: 1 euro = 7,4519 kr.

Det er eurokursen den sidste bankdag før den 1. oktober 2011, der anvendes ved beregningen af den støtte, der udbetales i 2011.

Fradrag i støttebeløb (graduering)

Ved udbetaling fratrækkes graduering fra den direkte støtte over ca. 37.000 kr.

- Læs mere i afsnittet "Fradrag i støttebeløb på over 5000 euro (graduering)"

Du finder reglerne her:

Fastsættelse af basisværdien for almindelige betalingsrettigheder og for rettigheder tildelt for arealer med permanent græs:

- § 4, stk. 1 og 2 i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010

Nedsættelse af kvægtillæggene 2009-2012

Kvægtillæggene nedsættes hvert år i perioden 2009 – 2012 med i alt 56,25 pct. Nedsættelsen af tillæggene anvendes til at finansiere en del af forhøjelsen af basisværdien for betalingsrettigheder tildelt for permanent græs.

Den omfatter alle kvægtillæg, dvs. kvægtillæg tildelt på baggrund af udbetaling af kvægpræmier i referenceperioden fra 2000 til 2002 og kvægtillæg tildelt fra den nationale reserve.

Kvægtillæggene kan være fordelt på almindelige betalingsrettigheder og være tildelt som særlige betalingsrettigheder. Nedsættelsen er fordelt med 4 lige store andele på ca. 14,06 pct. i hvert af årene, dvs. at værdien af et samlet kvægtillæg udvikler sig således:

Kvægtillæg 2005-2008	Kvægtillæg 2009	Kvægtillæg 2010	Kvægtillæg 2011	Kvægtillæg 2012
100 %	Ca. 85,94 %	Ca. 71,88 %	Ca. 57,81 %	Ca. 43,75 %
Fx 15.000 kr.	12.938 kr.	10.822 kr.	8.703 kr.	6.587 kr.

Du finder reglen her:

Nedsættelse af kvægtillæg med i alt 56,25 pct. i perioden 2009-2012:

- § 4, stk. 3 i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010

Udnyttelse af betalingsrettigheder**- almindelige og særlige betalingsrettigheder**

Du kan få udbetalt støtte for de betalingsrettigheder, som du råder over 27. april 2011, eller alternativt har fået overdraget senest 31. maj 2011 i forbindelse med en ændring af dit Fællesskema 2011.

Bemærk, at betalingsrettigheder skal udnyttes mindst hvert andet år.

- Almindelige betalingsrettigheder udnytter du ved at anmelde et støtteberettiget areal i Fællesskemaet.
- Særlige betalingsrettigheder udnytter du ved at opretholde en kvægproduktion svarende til 50 pct. af den produktion, du havde i optjeningsperioden.
- Hvis en særlig betalingsrettighed anmeldes med 1 ha, ændres den til en almindelig betalingsrettighed.

Læs mere om udnyttelse af betalingsrettigheder i de følgende afsnit.

Udnyttelse af betalingsrettigheder - rækkefølge

Du kan i dit Fællesskema angive hvilke betalingsrettigheder, du vil udnytte i 2011. Gør du ikke det, fastlægger Fødevarerhverv rækkefølgen. De betalingsrettigheder, som har den højeste værdi, anvendes først. Hvis du har flere betalingsrettigheder med samme værdi, anvendes de rettigheder, som blev udnyttet året før.

Fødevarerhverv tager derfor ikke hensyn til reglen om, at en betalingsrettighed mindst skal udnyttes hvert andet år for ikke at blive inddraget. Hvis du to år i træk har flere betalingsrettigheder end svarende til det anmeldte støtteberettigede areal og ikke ønsker rettighederne inddraget, skal du benytte muligheden for at vælge nogle rettigheder i Fællesskemaet.

Du finder reglerne her:

Enkeltbetaling for de betalingsrettigheder ansøger råder over på datoen for ansøgningsfristen:

- Artikel 34, stk. 1 i Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 af 19. januar 2009

Rækkefølgen for udnyttelse af betalingsrettigheder:

- § 27 i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010

Udnyttelse af almindelige betalingsrettigheder

Almindelige betalingsrettigheder kan udnyttes på alle typer støtteberettigede arealer. Det gælder, uanset om de almindelige betalingsrettigheder er tildelt for et dyrket/udyrket areal eller for et areal med permanent græs.

Almindelige betalingsrettigheder kan udnyttes på følgende arealer:

Type betalingsrettighed	Støtteberettigede arealer de kan udnyttes på
Alm. betalingsrettigheder (inkl. betalingsrettigheder tildelt på grundlag af permanent græs)	<ul style="list-style-type: none"> • Dyrkede landbrugsarealer • Udyrkede landbrugsarealer • Græsarealer: Omdriftsgræs og permanent græs • Arealer med permanente afgrøder • Arealer med lavskov • Hvis der retmæssigt blev udbetalt Enkeltbetaling for arealet i 2008, kan betalingsrettighederne også udnyttes på visse naturarealer med miljøtilsagn eller miljøprojekter samt på arealer med tilsagn til skovrejsning fra Naturstyrelsen.

Uanset om betalingsrettigheders værdi er forhøjet med et eller flere tillæg, fx kvæg-, mælke- og/eller sukkertillæg, er der ikke noget krav om fortsat produktion af hverken kvæg, mælk eller sukker.

Hvis antallet af dine betalingsrettigheder er forskellig fra antallet af hektar, får du udbetalt støtte svarende til det mindste af de to.

Du finder reglen her:

Aktivering af en betalingsrettighed på en støtteberettiget hektar:

- Artikel 34, stk. 2 i Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 af 19. januar 2009

Betalingsrettigheder lejet eller købt efter ansøgningsfristen

Skema til overdragelse af betalingsrettigheder indsendt efter ansøgningsfristen 27. april 2011

Hvis du efter ansøgningsfristen 27. april 2011 har lejet eller købt betalingsrettigheder, kan du udnytte disse i 2011. Du indsender skema til overdragelse af betalingsrettigheder inden udløb af ændringsfristen. Skemaet skal modtages af FødevarerErhverv senest 31. maj 2011. Du kan også indsende skema til overdragelse af betalingsrettigheder i denne periode, hvis slutdato for en midlertidig overdragelse er ændret.

Datoen for overdragelse af betalingsrettigheder eller den nye slutdato kan senest være 31. maj 2011.

Hvis overdragelsesdatoen eller den nye slutdato ligger i perioden fra og med 28. april til og med 31. maj 2011, kan erhverver udnytte betalingsrettighederne i 2011.

Overdragelser efter 31. maj 2011

Hvis datoen er efter 31. maj 2011, anvendes skema til overdragelse af betalingsrettigheder 2012.

Overdragelse med jord

Hvis overdragelsen er med jord og erhverver vil udnytte betalingsrettighederne sammen med jorden i 2011, skal overdragelsesdatoen senest være 27. april 2011.

Hvis overdragelsesdatoen ligger i perioden fra og med 28. april til og med 31. maj 2011, er det overdrager, som kan søge støtte for arealet.

- Læs mere i afsnittet "Rådighedsdato"

Indsendelse af Fællesskema 2011

Hvis overdragelsesdatoen ligger i perioden fra og med 28. april til og med 31. maj 2011, kan den registreres med virkning for ansøgningsåret 2011, hvis erhverver af betalingsrettighederne indsender et Fællesskema 2011.

Fællesskema 2011 skal modtages af FødevarerErhverv senest 23. maj 2011. Denne dato er fristen for forsinket indsendelse af Fællesskema 2011.

Der er to betingelser for, at registreringen af betalingsrettighederne er en ændring til det indsendte Fællesskema:

1. Skemaet til overdragelse af betalingsrettigheder indsendes efter ansøgningsfristen 27. april.
2. Overdragelsesdatoen eller den nye slutdato ligger i perioden fra og med 28. april til og med 31. maj.

Ændring af slutdato for midlertidige overdragelser

Den landbruger, der vil udnytte betalingsrettighederne i 2011, skal indsende Fællesskema 2011. Dette betyder at, ved:

- Afkortning af en eksisterende midlertidig overdragelse af betalingsrettigheder; indsendes Fællesskema 2011 af overdrager.

- Forlængelse af en eksisterende midlertidig overdragelse af betalingsrettigheder; indsendes Fællesskema 2011 af erhverver.

Du finder reglerne her:

Fristen for at foretage ændringer i ansøgning om Enkeltbetaling - 31. maj 2011:

- Artikel 14, stk. 1 og 2 i Kommissionens forordning (EF) nr. 1122/2009 af 30. november 2009
- § 26, stk. 2 i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010

Udnyttelse af særlige betalingsrettigheder

Hvis du råder over særlige betalingsrettigheder uden jord, kan du udnytte dem ved at opretholde en kvægproduktion svarende til minimum 50 % af det fastsatte krav om storkreaturer (SK-krav), som blev meddelt i 2005.

SK-kravet for hver enkelt særlig betalingsrettighed skal opfyldes for at få udbetalt værdien af den særlige betalingsrettighed. Bemærk, at en særlig betalingsrettighed ikke kan opdeles og derfor ikke udnyttes delvist. Hvis din kvægproduktion (SK) er mindre end det samlede SK-krav for dine særlige betalingsrettigheder, kan du kun udnytte det antal særlige rettigheder, som svarer til den aktuelle kvægproduktion.

Udnyttelsen måles i storkreaturer (SK), der beregnes som det antal dage, dyret har været i besætningen, ganget med følgende faktorer:

- Handyr (tyre og stude), kvier fra 24 måneder, ammekøer og malkekøer: 1,0 SK.
- Handyr (tyre og stude) og kvier fra 6 måneder til og med 24 måneder: 0,6 SK.
- Handyr og hundyr under 6 måneder: 0,2 SK.
- Får og geder: 0,15 SK.

Du finder reglerne her:

Krav om opretholdelse af 50 % af landbrugsaktiviteten:

- Artikel 44, stk. 2, litra a) i Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 af 19. januar 2009

Beregning af antal storkreaturer (SK):

- Artikel 14, stk. 1 og stk. 2 i Kommissionens forordning (EF) nr. 1120/2009 af 29. oktober 2009

Ændring af særlige betalingsrettigheder til almindelige betalingsrettigheder

Hvis en særlig betalingsrettighed udnyttes med 1 ha, ændres den til en almindelig betalingsrettighed med samme værdi som den særlige betalingsrettighed. Betalingsrettigheden kan efterfølgende kun udnyttes på et støtteberettiget areal og ikke ved at opretholde en husdyrproduktion. Ændringen er permanent, og betalingsrettigheden kan ikke ændres til en særlig betalingsrettighed.

Uanset værdien af en særlig betalingsrettighed kan den kun konverteres til en almindelig betalingsrettighed ved at blive anmeldt med 1 ha.

Du finder reglerne her:

Udnyttelse af særlige betalingsrettigheder med et støtteberettiget areal:

- Artikel 34, stk. 1 i Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 af 19. januar 2009

En særlig betalingsrettighed anmeldt med en hektar, kan ikke fortsat anvendes ved at opretholde en husdyrproduktion:

- Artikel 14, stk. 3 i Kommissionens forordning (EF) nr. 1120/2009 af 29. oktober 2009

Overdragelse af betalingsrettigheder

Betalingsrettigheder kan overdrages til en anden landbruger, enten varigt (salg) eller midlertidigt (udlejning/forpagtning). Overdrager og erhverver skal underrette Fødevarerhverv om overdragelsen på et skema til overdragelse af betalingsrettigheder.

Midlertidig overdragelse

Betalingsrettigheder kan kun udlejes (overdrages midlertidigt), hvis det sker samtidig med bortforpagtning (udlejning) af et støtteberettiget landbrugsareal, der mindst svarer til antal betalingsrettigheder målt i hektar.

Ændring af midlertidige overdragelser

Hvis du har fået registreret en midlertidig overdragelse men ønsker at ændre den oprindelige slutdato, skal du indsende ”Skema til overdragelse af betalingsrettigheder” og udfylde afsnittet om ændring af slutdato for midlertidige overdragelser.

Varig overdragelse

Du kan overdrage dine betalingsrettigheder varigt, også dem som du har udlejet.

- [Hent skema til overdragelse af betalingsrettigheder 2011](#)
- [Gå til ”Vejledning til overdragelse af betalingsrettigheder” på Fødevarerhvervs hjemmeside](#)

Du kan finde en oversigt over dine betalingsrettigheder i Elektronisk Fællesskema 2011 (EHA). Vær opmærksom på, at registreringen kun omfatter de overdragelser, hvor du har modtaget et brev om, at registreringen er sket.

Produentskifte

Bemærk, at overdragelse af betalingsrettigheder ikke omfatter andre støtteordninger, fx stivelseskartofler eller dyrepremier. Tilsagn under miljø- og økologiordningerne er omfattet af reglerne om produentskifte. Det betyder, at der senest 8 uger fra overdragelsen af det økonomiske ansvar for arealerne skal indsendes en meddelelse om produentskifte til Fødevarerhverv. Bemærk, at hvis fristen ikke overholdes bortfalder udbetaling af støtte for det år, hvor anmeldelsen af produentskifte modtages. Hvis anmeldelse af produentskifte sker efter næste frist for indsendelse, bortfalder tilsagnet og tidligere modtaget tilskud skal tilbagebetales.

- [Hent vejledning om produentskifte](#)

Du finder reglerne her:

Leje af betalingsrettigheder skal ske sammen med et støtteberettiget areal:

- Artikel 43, stk. 2 i Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 af 19. januar 2009

Underretning om en overdragelse skal ske på en særlig blanket:

- § 26, stk. 1 i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010

Indsendelse af skema til overdragelse af betalingsrettigheder

Når der sker en overdragelse af betalingsrettigheder, skal FødevarerErhverv have besked om det.

Du skal derfor indsende skema til overdragelse af betalingsrettigheder 2011.

Skemaet skal være modtaget i FødevarerErhverv senest 27. april 2011. Hvis du ændrer i dit Fællesskema efter 27. april 2011, kan du indsende et overdragelsesskema efter denne dato. Bemærk, at FødevarerErhverv senest skal modtage skemaet 31. maj 2011.

Hvis der er tale om en midlertidig overdragelse (med jord), som er sket i perioden 27. april - 31. maj 2011, kan erhverver udnytte betalingsrettighederne i 2011. Udnyttelsen af betalingsrettighederne i 2011 vil dog være på jord, som ansøger rådede over 27. april 2011. Erhverver kan derfor først søge for det forpagtede areal i 2012.

- [Hent skema til overdragelse af betalingsrettigheder](#)

Tilføjelse af yderligere betalingsrettigheder

Ved ændring af din ansøgning kan du tilføje yderligere betalingsrettigheder. Du kan tilføje betalingsrettigheder ved at indsende et overdragelsesskema, så det er modtaget i FødevarerErhverv senest 31. maj 2011. Det er en forudsætning, at erhverver af betalingsrettighederne har indsendt Fællesskema, så det er modtaget senest 23. maj 2011. Denne dato er fristen for forsinket indsendelse af Fællesskema 2011.

Overdragelse til den nationale reserve

Du kan til enhver tid frivilligt overdrage betalingsrettigheder til den nationale reserve.

Du kan se dine betalingsrettigheder og overdragelser i Elektronisk Fællesskema 2011 (EHA)

Hvis du forpagter, køber eller sælger betalingsrettigheder, vil oplysningerne om overdragelsen fremgå i Elektronisk Fællesskema 2011 (EHA), når denne er modtaget og registreret i FødevarerErhverv. Du vil dog først kunne se ændringer i registreringen af de enkelte betalingsrettigheder, som indgår i overdragelsen, når du har modtaget brev om overdragelsen.

- [Gå til Elektronisk Fællesskema 2011 \(EHA\)](#)

Du finder reglen her:

Ved overdragelse af betalingsrettigheder skal FødevarerErhverv orienteres:

- Artikel 12, stk. 2 i Kommissionens forordning (EF) nr. 1120/2009 af 29. oktober 2009

Overdragelse af særlige betalingsrettigheder

Hvis en landbruger ønsker at overdrage særlige betalingsrettigheder, skal der benyttes et specielt skema. Det almindelige skema til overdragelse af betalingsrettigheder kan ikke anvendes til at overdrage særlige betalingsrettigheder.

- [Hent skema til overdragelse af særlige betalingsrettigheder](#)

Hvis du ikke ønsker at overdrage alle dine særlige betalingsrettigheder, vil de ved overdragelsen blive ændret til almindelige betalingsrettigheder. Erhverver kan kun udnytte betalingsrettighederne med et støtteberettiget areal og ikke ved at opretholde en husdyrproduktion (kvæg).

Hvis du overdrager alle dine særlige rettigheder til en landbruger, kan vedkommende udnytte rettighederne ved enten at:

- opretholde den nødvendige kvægproduktion, eller
- anmelde et støtteberettiget areal.

Bemærk, at 2011 er det sidste år, hvor modtager af alle dine særlige betalingsrettigheder efterfølgende kan udnytte dem ved at opretholde den nødvendige kvægproduktion. Bestemmelsen bortfalder i 2012, bortset fra de situationer, hvor overdragelsen sker ved arv eller forskud på arv.

- Læs mere i afsnittet: "Overdragelse af betalingsrettigheder"

Du finder reglen her:

Ret til at opretholde særlige betalingsrettigheder ved overdragelse af alle overdragere særlige betalingsrettigheder:

- Artikel 44, stk. 3 i Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 af 19. januar 2009

Inddragelse af betalingsrettigheder

– ikke-udnyttede betalingsrettigheder

Betalingsrettigheder skal udnyttes mindst én gang hvert andet år. Det betyder, at betalingsrettigheder, der ikke er udnyttet i 2010, og som heller ikke udnyttes i 2011, bliver inddraget til den nationale reserve. Bemærk, at betalingsrettigheder, der ikke er udnyttet i 2010, skal udnyttes i 2011, for at undgå, at de bliver inddraget.

Hvis antallet af almindelige betalingsrettigheder er højere end det støtteberettigede antal hektar, som anmeldes i Fællesskema 2011, vil der være betalingsrettigheder, som ikke kan udnyttes dette år. Hvis det samme var gældende i 2010, er der mulighed for at ændre på rækkefølgen af de betalingsrettigheder, som udnyttes på dit areal. Derved sikres, at alle betalingsrettigheder udnyttes mindst én gang i løbet af en periode på 2 år.

- Læs mere om Fødevarerhvervs udnyttelsesrækkefølge i afsnittet "Udnyttelse af betalingsrettigheder"

Ved overdragelse (køb eller leje) af betalingsrettigheder er det derfor vigtigt at vide, hvornår betalingsrettighederne sidst blev udnyttet.

Hvis du ønsker, at visse betalingsrettigheder skal udnyttes først, kan du oplyse det i Fællesskema 2011.

- [Gå til Elektronisk Fællesskema 2011 \(EHA\)](#)

Du finder reglen her:

Inddragelse af uudnyttede betalingsrettigheder:

- Artikel 42 i Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 af 19. januar 2009

Pant i betalingsrettigheder

Ejeren kan pantsætte sine betalingsrettigheder til fx et realkredit- eller pengeinstitut. Hvis støtten skal udbetales til panthaver, skal der indsendes en transporterklæring til Fødevarerhverv.

Hvis pantsætningen skal ophæves, kan der indsendes et skema til frigivelse af pant sammen med overdragelsesskemaet. Fødevarerhverv vil så slette pantet, før overdragelsen bliver gennemført.

I forbindelse med salg eller forpagtning kan erhverver få overdraget betalingsrettigheder, som Fødevarerhverv har registreret pant i. Hvis dette er tilfældet, informeres overdrager og erhverver samt evt. konsulent i det udsendte registreringsbrev om, at der er registreret pant i rettighederne. Desuden orienteres parterne om, at pantet kan slettes.

Gebyr

Når der tages pant i betalingsrettigheder, skal panthaver betale et gebyr på 575 kr. Gebyret skal betales ved den første notering og ved en eventuel senere udvidelse af pantet.

- [Gå til Vejledningen til underretning om pant på Fødevarerhvervs hjemmeside](#)
- [Hent "Skema til notering af transport"](#)
- [Hent skema om "Frigivelse af pant"](#)
- Læs mere i afsnittet "Transport i støtten"

Du finder reglerne her:

Gebyrbetaling ved underretning om pant:

- §§ 1-2 i bekendtgørelse nr. 641 af 25. juni 2008

Tildeling af betalingsrettigheder fra den nationale reserve

I særlige situationer kan der søges om betalingsrettigheder eller tillæg (kvæg-, mælke- eller sukker-) fra den nationale reserve (NR).

Hvem kan søge

Landbrugere, der har overtaget en bedrift eller en del af en bedrift, og som ikke har haft mulighed for at søge om betalingsrettigheder eller tillæg senest 25. april 2005. Denne dato var den generelle frist for ansøgning om betalingsrettigheder.

Læs mere i disse afsnit, hvis du:

- har købt en bedrift, der var bortforpagtet 25. april 2005
- har overtaget en bedrift/jord ved arv eller forskud på arv
- rådede over jord med juletræer i 2005, som nu er et landbrugsareal
- rådede over jord, hvor der var råstofindvinding i 2005, som nu er et landbrugsareal.

Bemærk, at du i alle tilfælde skal råde over jorden i 2011.

- [Gå til skema og vejledning om National Reserve på Fødevarerhvervs hjemmeside](#)

Du finder reglerne her:

Tildeling fra den nationale reserve:

- §§ 10-11 i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010

Ansøgning om betalingsrettigheder fra den nationale reserve

Du kan indsende ansøgningen til Fødevarerhverv fra 15. januar. Ansøgningsskemaet skal dog senest være modtaget af Fødevarerhverv inden ansøgningsfristen, det år du søger.

- Læs mere om ansøgningsfristen i afsnittet "Ansøgning om Enkeltbetaling"

Generelle krav, der skal være opfyldt, for at få tildelt betalingsrettigheder fra reserven:

- Den samlede pålydende værdi af de betalingsrettigheder, der søges om, skal overstige 5.000 kr.
- Du skal have søgt om Enkeltbetaling via Fællesskemaet samme år, du søger fra den nationale reserve.

I de følgende afsnit kan du læse om de situationer, hvor der kan søges om tildeling af betalingsrettigheder fra den nationale reserve. Bemærk, at du i alle tilfælde skal råde over jorden 27. april 2011.

Du finder reglerne her:

Værdien af det tildelte skal mindst udgøre 5.000 kr.:

- § 10 i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010

Fristen for indsendelse af ansøgningsskema:

- § 11 i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010

Forhøjelse af betalingsrettigheders værdi med tillæg (kvæg-, mælke- eller sukkertillæg)

Hvis bedriften var bortforpagtet 25. april 2005, og en af følgende betingelser er opfyldt, kan der søges om forhøjelse af betalingsrettighedernes værdi:

- Kvægtillæg - Bedriften var en kvægbedrift, og forpagtningen omfattede de relevante driftsbygninger (staldbygninger mv.).

- Mælkettillæg - Bedriften var en mælkebedrift, og forpagtningsaftalen omfattede mælkekvoten.
- Sukkertillæg - Bedriften havde 8. marts 2006 en aftale med Danisco om levering af sukkerroer. Forpagtningsaftalen omfattede sukkerkvoten, og bortforpagtningen udløb efter 8. marts 2006.

Bemærk, at det er et krav for at få tildelt betalingsrettigheder forhøjet med tillæg, at de betingelser, der er nævnt i afsnittene om de særlige situationer, er opfyldt.

Du finder reglerne her:

Forhøjelse af betalingsrettigheder eller enhedsværdien:

- Artikel 41 i Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 af 19. januar 2009
- § 10 i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010

Købt bedrift, der var bortforpagtet 25. april 2005

Du kan søge om betalingsrettigheder, hvis du senest 15. maj 2004 har købt en bedrift, der var bortforpagtet 25. april 2005. Du kan også søge, hvis du har købt en del af en bedrift.

Ansøgningen kan indsendes, når du får den bortforpagtede bedrift tilbage.

Dette gælder dog kun ved forpagtningsaftaler med en samlet løbetid på minimum 5 år, og hvor aftalen ikke har været fornyet.

Det er yderligere en betingelse, at du inden for et år efter forpagtningens udløb:

- indleder din landbrugsaktivitet, hvis du ikke er landbruger når forpagtningen ophører, eller
- udvider din landbrugsaktivitet til at omfatte den bortforpagtede bedrift.

Du finder reglerne her:

Hvem er berettiget til at søge:

- Artikel 19, stk. 4 samt artikel 22, stk. 2 i Kommissionens forordning (EF) nr. 1120/2009
- § 12 i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010

Overtaget bedrift/jord ved arv eller forskud på arv

Du kan søge om betalingsrettigheder, hvis du ved arv eller forskud på arv har overtaget en bedrift, der var bortforpagtet til tredje mand på ansøgningstidspunktet i 2005. Du kan også søge, hvis der er tale om en del af en bedrift.

Det er en betingelse, at arven skal være fra en landbruger:

- der blev pensioneret fra landbrugserhvervet, eller
- afgik ved døden før 25. april 2005.

Du finder reglen her:

Ansøgning om betalingsrettigheder fra den nationale reserve:

- Artikel 20, stk. 1 i Kommissionens forordning (EF) nr. 1120/2009 af 29. oktober 2009

Areal med juletræer i 2005, som nu er et landbrugsareal

Du kan søge om betalingsrettigheder, hvis du 25. april 2005 rådede over landbrugsarealer, der på dette tidspunkt blev anvendt til produktion af juletræer.

Det er en betingelse, at arealet skal være etableret som dyrkbar landbrugsjord, herunder rodfræset inden 1. januar det år, du søger fra den nationale reserve.

Du finder reglen her:

Ansøgning om betalingsrettigheder fra den nationale reserve:

- § 13, stk. 1, nr. 1 i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010

Arealer, hvor der var råstofindvinding i 2005, som nu er et landbrugsareal

Du kan søge om betalingsrettigheder, hvis du 25. april 2005 rådede over landbrugsarealer, der på dette tidspunkt blev anvendt til råstofindvinding. Det er et krav, at indvindingen er sket efter råstofloven.

Du kan indsende en ansøgning, når du igen råder over arealet og har inddraget det som dyrkbar landbrugsjord.

Eksempler på arealer med råstofindvinding er arealer, der blev anvendt til indvinding af:

- sten, grus, sand
- ler, kalk, kridt
- tørv, muld.

Det er en betingelse, at arealet skal være reetableret som dyrkbar landbrugsjord inden 1. januar det år, du søger fra den nationale reserve.

Du finder reglen her:

Ansøgning om betalingsrettigheder fra den nationale reserve:

- § 13, stk. 1 nr. 2 i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010

6. Udbetaling og kontrol

I de følgende afsnit kan du læse om udbetaling af Enkeltbetaling, kontrol og nedsættelse af støtten samt behandling og offentliggørelse af data om støtte.

Udbetaling af Enkeltbetaling

Enkeltbetaling bliver udbetalt i perioden fra 1. december i ansøgningsåret og til 30. juni det følgende år.

I de følgende afsnit kan du læse om disse relaterede emner:

Størrelsen af udbetalingen

Den udbetalte støtte i form af Enkeltbetaling afhænger af dit støtteberettigede areals størrelse og betalingsrettighedernes værdi.

Omregning fra euro til danske kroner

Enkeltbetaling beregnes i euro, men bliver udbetalt i danske kroner.

Støtten udbetales til din NemKonto

Støtten bliver udbetalt til den konto, der er registreret som ansøgers NemKonto.

Transport i støtten

Støtten udbetales til den, der indsender ansøgning om Enkeltbetaling, uanset om arealerne overdrages til en anden landbruger i løbet af kalenderåret. Dette gælder, medmindre der er noteret transport eller udlæg i støtten.

Du finder reglerne her:

Perioden for udbetaling:

- Artikel 29, stk. 2 i Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 af 19. januar 2009

Udbetalingens størrelse:

- Artikel 56-57 i Kommissionens forordning (EF) nr. 1122/2009 af 29. oktober 2009

Udbetaling i danske kroner:

- Artikel 3 i Kommissionens forordning (EF) nr. 1913/2006
- Artikel 45, stk. 2 i Rådets forordning (EF) nr. 1290/2005

Udbetaling til NemKonto:

- § 7 i bekendtgørelse nr. 766 af 5. juli 2006
- § 1 i bekendtgørelse af lov nr. 798 af 28. juni 2007

Transport i støtten:

- § 25 i bekendtgørelse nr. 1497 af 15. december 2010
- Artikel 82, stk. 6 i Kommissionens forordning (EF) nr. 1122/2009 af 30. november 2009

Størrelsen af udbetalingen

Den udbetalte Enkeltbetaling afhænger af dit støtteberettigede areals størrelse og betalingsrettighedernes værdi.

Du kan maksimalt få udbetalt støtte for et areal svarende til dine betalingsrettigheder. Hvis du fx ansøger om støtte for et støtteberettiget areal på 100,00 ha og råder over betalingsrettigheder for 90,00 ha, vil du kun få udbetalt Enkeltbetaling for 90,00 ha.

Det udbetalte støttebeløb afhænger af værdien af dine betalingsrettigheder. Værdien varierer efter typen af betalingsrettigheder og eventuelle tillæg.

Du skal være opmærksom på, at der sker fradrag i støtten, hvis den samlede støtte under en række direkte støtteordninger overstiger 5.000 euro (graduering) og 300.000 euro (progressiv graduering). Fødevarerhverv kan desuden nedsætte støtten pga. arealafvigelser.

- Læs mere i afsnittet "Betalingsrettighedernes værdi"
- Læs mere i afsnittet "Udnyttelsen af betalingsrettigheder"

Fradrag i støttebeløb på over 5.000 euro (graduering)

Hvis den samlede direkte landbrugsstøtte er større end 5.000 euro, fratrækkes 9 % af den del af støtten, som ligger over 5.000 euro. (ca. 37.260 kr.). Fradraget bliver 10 % i 2012.

Den direkte støtte omfatter disse ordninger:

- Enkeltbetaling
- Handypræmie
- Præmie for moderfår
- Stivelseskartofler
- Særlig miljøstøtte under artikel 68
  - Ekstensivt landbrug
  - Pleje af permanente græsarealer
  - Etablering af flerårige energiafgrøder.

Størstedelen af fradraget, dvs. ca. 80 %, bliver stillet til rådighed for ordninger under landdistriktsprogrammet i Danmark.

- [Læs mere om støtteordninger i tilskudsguiden på Fødevarerhvervs hjemmeside](#)

Fradrag i støttebeløb på over 300.000 euro (progressiv graduering)

Hvis den samlede direkte landbrugsstøtte er større end 300.000 euro (2.235.570 kr.), fratrækkes yderligere 4 % af den del af støtten, som ligger over 300.000 euro.

Nationalt loft for direkte støtte

Hvis Danmarks nationale loft for udbetaling af direkte landbrugsstøtte overskrides, vil udbetalingerne blive reduceret, og du vil få besked herom i forbindelse med din udbetaling. Der henvises til bilag VIII til Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 af 19. januar 2009.

Du finder reglerne her:

Fradrag i støttebeløb:

- Artikel 7, stk. 1 , litra c) i Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 af 19. januar 2009
- Artikel 7, stk. 2 i Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 af 19. januar 2009
- Artikel 9 i Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 af 19. januar 2009

Nationalt loft for direkte støtte:

- Artikel 8, stk. 1 i Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 af 19. januar 2009

Omregning fra euro til danske kroner

Betalingsrettighedernes værdi er fastsat i euro, og Enkeltbetaling beregnes i euro, men det samlede støttebeløb bliver omregnet til danske kroner med den eurokurs, der gælder den sidste bankdag før 1. oktober i ansøgningsåret. Der vil derfor i hvert ansøgningsår ske ændringer i det udbetalte støttebeløb.

Alle beløb, der er angivet i danske kroner i denne vejledning, er omregnet med 2010-kursen på 7,4519 kr., medmindre andet er angivet.

Støtten udbetales til din NemKonto

Støtten bliver udbetalt til den konto, der er registreret som ansøgers NemKonto. Du kan indberette og ændre den konto, du ønsker som din NemKonto på to måder:

1. I din bank (eller netbank).
2. På www.nemkonto.dk med digital signatur (dette gælder dog ikke virksomheder).

Vær særlig opmærksom på at ændre NemKontoen, hvis bedriften skifter bank, eller der dannes en virksomhed med nyt CVR-nr. og nykonto.

- Gå til www.nemkonto.dk

Transport i støtten

Støtten udbetales til den, der indsender ansøgning om Enkeltbetaling, uanset om arealerne overdrages til en anden landbruger i løbet af kalenderåret, medmindre der er noteret transport i støtten.

Hvis en anden end ansøger skal have støtten udbetalt, indsender du skemaet "Transport af EU- eller nationalt støttebeløb". Fødevarerhverv noterer transporten, eventuelt efter andre kreditorer. Vi tager forbehold for statens modregningsret.

- [Hent skemaet Transport af EU- eller nationalt støttebeløb](#)

Indberetning til Skat

Fødevarerhverv indberetter den udbetalte støtte til SKAT på ansøgerens CVR/CPR-nr. Dette gælder også de tilfælde, hvor der er indsendt en transport, og hvor støtten derfor udbetales til transporthaver.

Kontrol og nedsættelse af støtte

Hvert år kontrollerer Fødevarerhverv alle modtagne Fællesskemaer administrativt. Derudover udvælger Fødevarerhverv hvert år et antal ansøgere, hvor Plantedirektoratet foretager kontrol på stedet.

Formålet med kontrollen er at sikre, at reglerne for udbetaling af støtte bliver overholdt.

Læs mere i de følgende afsnit.

Kontrol i forhold til markblokke

Kontrol sker på grundlag af din indsendte ansøgning og markblokregistret.

Det er kun arealer inden for markblokkene, som er støtteberettigede. Dette betyder, at hvis du har marker, som ligger uden for markblok, bliver de ikke medregnet til det støtteberettigede areal.

Bemærk, at det for alle arealer gælder, at du skal have rådighed over dem på ansøgningsfristen for at kunne få Enkeltbetaling for dem.

Har du indsendt forslag om ændring af markblokken inden ændringsfristen 31. maj 2011, vil de blive behandlet løbende og medregnet til det støtteberettigede areal, hvis arealet er anmeldt, indtegnet og betingelserne for støtte er opfyldt. Det samme gælder marker anmeldt uden for markblok (dvs. anmeldt i markblok 999999-99).

Mindre arealer uden for markblok

Ved kontrol kan der efter en konkret vurdering medregnes mindre arealer, som er beliggende uden for markindtegningen men inden for markblokken. Disse mindre arealer (der ikke er indtegnet som en del af marken) kan kun medregnes, hvis det alene kan tilskrives en mindre unøjagtighed i indtegningen. Egentlige marker/arealer, som ikke er indtegnet, bliver ikke medregnet.

Marker uden for markblok ved kontrolbesøg

Hvis det i forbindelse med et kontrolbesøg konstateres, at et anmeldt areal ligger helt eller delvist uden for markblok, vil Fødevarerhverv kun medregne den del af arealet, der ligger i markblokken.

- Læs mere i afsnittet "Markblokke og markkort"
- Læs mere om indtegnning af marker uden for markblok i afsnittet "Marker uden for markblok"

Bemærk, at enhver afvigelse mellem det anmeldte og det fastslåede (godkendte) areal vil kunne danne grundlag for nedsættelse af støtten og beregning af eventuel yderligere nedsættelse.

Du finder reglen her:

Indtegnning af marker:

- § 2, stk. 2 i bekendtgørelse nr. 1479 af 15. december 2010

Administrativ kontrol

Den administrative kontrol omfatter alle ansøgninger. Fødevarerhverv kontrollerer bl.a., om det samlede ansøgte areal i en markblok overstiger markblokkens registrerede areal. Hvis dette er tilfældet, opstår der en såkaldt krydskontrol.

En anden type administrativ arealkontrol, som FødevarerErhverv foretager, er, når vi er usikre på, om støttebetingelserne er overholdt på et areal. I disse tilfælde vil ansøger modtage brev, hvor der skal redegøres for arealets beskaffenhed.

En ansøger i markblokken

Hvis ansøger er alene i en markblok, der er overanmeldt, vil FødevarerErhverv nedskrive det anmeldte areal i markblokken.

Flere ansøgere i markblokken

Hvis der er flere ansøgere i en markblok, som er overanmeldt, afhænger sagsgangen af svarene på krydskontrolbrevene. De enkelte ansøgere får mulighed for at fastholde eller nedskrive deres anmeldte arealer. Formålet med dette er, at det samlede markblokareal kommer til at svare til det registrerede areal hos FødevarerErhverv.

Forholdsmæssig nedskrivning

FødevarerErhverv kan inden for visse rammer administrativt foretage en nedskrivning af arealerne. Ansøger kan klage over nedskrivningen.

Du finder reglerne her:

Administrativ kontrol:

- Artikel 28-29 i Kommissionens forordning (EF) nr. 1122/2009 af 30. november 2009

Forholdsmæssig nedskrivning:

- Artikel 28, stk. 3 i Kommissionens forordning (EF) nr. 1122/2009 af 30. november 2009

Kontrol på stedet

Der skelnes mellem to typer af kontrol på stedet: Telemålings- og klassisk kontrol. Disse udføres af Plantedirektoratet i samarbejde med Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet i Foulum (DJF) under Århus Universitet og FødevarerErhverv.

Læs mere om de to typer af kontroller i de følgende afsnit.

Kontrolbesøg foretages uanmeldt eller med et kort varsel på højst 48 timer.

Hvis din bedrift udtages til kontrol, har du pligt til at medvirke til, at kontrollen kan gennemføres. Hvis du ikke selv kan være til stede på bedriften under kontrolbesøget, skal du finde en stedfortræder. Dette gælder også, hvis du ikke opholder dig på bedriften i en længere periode.

Kan en kontrol ikke gennemføres på grund af forhold, som du er årsag til, vil din ansøgning om Enkeltbetaling blive afvist. Der kan i en sådan situation også stilles krav om tilbagebetaling af støtte fra tidligere år og eventuel inddragelse af uretmæssigt tildelte betalingsrettigheder.

Du finder reglerne her:

Underretning om kontrol:

- Artikel 27, stk. 1 i Kommissionens forordning (EF) nr. 1122/2009 af 30. november

2009

Forhindre gennemførelse af kontrol:

- Artikel 26, stk. 2 i Kommissionens forordning (EF) nr. 1122/2009 af 30. november 2009

Telemålingskontrol

En del af kontrollerne sker ved anvendelse af telemåling af landbrugsparcer på baggrund af aktuelle satellitfotos. Hvis kontrollen kan afsluttes på baggrund af telemålingen, vil ansøger modtage et kontrolresultat til orientering.

Hvis telemåling derimod ikke er tilstrækkelig, foretager Plantedirektoratet et besøg på bedriften. I disse tilfælde vil der typisk ske en opmåling af landbrugsparcerne ved hjælp af GPS-opmålingsudstyr og ortofotos.

Du finder reglen her:

Telekontrol:

- Artikel 35 i Kommissionens forordning (EF) nr. 1122/2009 af 30. november 2009

Klassisk kontrol

En del af kontrollerne sker ved en opmåling i marken, som foretages af Plantedirektoratet. I disse tilfælde vil der oftest ske en opmåling af dine marker ved hjælp af GPS-opmålingsudstyr og ortofotos.

Plantedirektoratet kontrollerer også, at de øvrige betingelser for udbetaling af støtte er overholdt. Kontrolløren kan ikke udtale sig om, hvorvidt de konstaterede forhold på bedriften vil medføre, at støtten bliver nedsat, da sagen bliver færdigbehandlet i FødevarerErhverv.

Efter kontrollen vil ansøger modtage et brev med kontrolresultatet, herunder opmålingsresultaterne.

Bemærkning til kontrol

Hvis kontrollen giver anledning til bemærkninger, foretager Plantedirektoratet en skriftlig høring. Her får ansøger mulighed for at give sine kommentarer til Plantedirektoratet. Kontrolresultatet sendes herefter sammen med eventuelle kommentarer til FødevarerErhverv, som træffer den endelige afgørelse.

Udbetaling af støttebeløb sker efter endt sagsbehandling. Ansøger vil modtage et afgørelsesbrev, hvis der er sket en reduktion af støttebeløbet. Vedlagt brevet er klagevejledning.

Bemærk, at resultatet af kontrollen vil kunne danne grundlag for en genoptagelse af tidligere års ansøgninger om Enkeltbetaling med risiko for tilbagebetaling af støtte og inddragelse af eventuelt uberettiget tildelte betalingsrettigheder.

- Læs mere i afsnittet "Uberettiget udbetalt støtte"

Nedsættelse af støtten

Støtten kan blive nedsat, hvis der registreres afvigelser mellem det anmeldte areal og det fastslåede (godkendte) areal. Hvis dette er tilfældet, vil støtten blive beregnet på baggrund af det areal, som opfylder støttebetingelserne (det fastslåede areal).

Er der i Fællesskemaet anmeldt et større areal, end der er betalingsrettigheder til, vil det overskydende areal ikke indgå i beregningen af en eventuel arealafvigelse.

Støtten for det fastslåede areal beregnes på basis af gennemsnitsværdien pr. ha af dine betalingsrettigheder for det samlede anmeldte areal.

Læs mere i de følgende afsnit.

Arealafvigelser

Arealafvigelser er inddelt i 4 kategorier afhængig af størrelsen:

- Ved arealafvigelser op til og med 3 % (og højst 2 ha): Det anmeldte areal nedsættes, så det svarer til det fastslåede areal. Det betyder, at ansøger får fuld støtte til det fastslåede areal.
- Ved arealafvigelser i intervallet over 3 % til og med 20 % (eller over 2 ha): Det fastslåede areal nedsættes med det dobbelte af arealafvigelsen. Det betyder, at ansøger får udbetalt støtte for det beregnede areal.
- Ved arealafvigelser over 20 % til og med 50%: Støtten bortfalder inden for afgrødegruppen. Det betyder, at ansøger ikke vil få udbetalt støtte i det pågældende år.
- Ved arealafvigelser over 50 %: Fødevarerhverv giver afslag på ansøgningen. Hele støtten vil bortfalde. Desuden vil ansøger blive udelukket i en periode på op til 3 år fra at modtage et beløb, der svarer til forskellen mellem støtten for det anmeldte areal og det fastslåede areal. Beløbet vil blive modregnet i alle betalinger fra Fødevarerhverv i op til 3 år, eller indtil beløbet er fuldt modregnet. Er beløbet ikke fuldt modregnet efter 3 år, bortfalder kravet.

Bemærk, at nedsættelse af støtten beregnes hver for sig på de to afgrødegrupper: Ordningen Enkeltbetaling og den produktionsafhængige støtteordning til avl af stivelseskartofler.

- Hent Vejledning om støtte til avlere af stivelseskartofler og støtte til kartoffelmelsfabrikker

Du finder reglen her:

Nedsættelse og udelukkelse ved overanmeldelse:

- Artikel 58 i Kommissionens forordning (EF) nr. 1122/2009 af 30. november 2009

Anmeldelse af alle arealer

Du skal i Fællesskemaet anmelde alle landbrugsarealer, herunder både marker, der ikke søges støtte for, og arealer under 0,30 ha.

Hvis ikke alle arealer er anmeldt, og summen af de ikke-anmeldte arealer overstiger 3 % af dit anmeldte areal, vil du blive pålagt en nedsættelse af støtten.

Nedsættelse af støtten udgør op til 3 % af al direkte støtte, der udbetales for det pågældende ansøgningsår.

Alle arealer skal anmeldes for at sikre en korrekt opgørelse af de arealer, som er omfattet af reglerne om krydsoverensstemmelse.

- Læs mere i afsnittet "Hvad betyder kravene om krydsoverensstemmelse for dig?"

Du finder reglen her:

Anmeldelse af alle arealer og beregningsgrundlag:

- Artikel 55, stk. 1 og artikel 57, stk. 2 i Kommissionens forordning (EF) nr. 1122/2009 af 30. november 2009

Forsætlige afvigelser

Hvis Fødevarerhverv afgør, at dine arealafvigelser skyldes forsætlige (bevidste) forhold, vil hele din støtte for det pågældende ansøgningsår bortfalde, hvis der er tale om forsætlige afvigelser på over 0,5 % eller over 1 ha.

En afvigelse er forsætlig, når den skyldes en bevidst handling. Dette er tilfældet, hvis du fuldt ud er klar over konsekvenserne af handlingen.

En afvigelse er også forsætlig, når det overvejende er sandsynligt for dig, at det ulovlige forhold vil opstå som følge af en bestemt handling.

En afvigelse er desuden forsætlig, selvom du ikke har anset overtrædelsen som en overvejende sandsynlig følge af handlingen, men dog var klar over, at dette var en mulighed.

Arealafvigelser over 20 %

Hvis det forsætlige forhold indebærer en arealafvigelse på over 20 % i forhold til det samlede fastslåede areal, vil du desuden blive udelukket fra at modtage støtte, svarende til støtten lig med forskellen mellem det fastslåede areal og det anmeldte areal.

Beløbet du udelukkes fra at modtage, vil blive modregnet i alle udbetalinger fra Fødevarerhverv i en periode i op til 3 år, eller indtil beløbet er fuldt modregnet. Er beløbet ikke fuldt modregnet efter 3 år, bortfalder kravet.

For støtteordningen til avl af stivelseskartofler gælder andre regler.

- [Hent Vejledning om støtte til avlere af stivelseskartofler og støtte til kartoffelmelsfabrikker](#)

Du finder reglen her:

Forsætlig anmeldelse af for stort areal:

- Artikel 60, 1. og 2. afsnit i Kommissionens forordning (EF) nr. 1122/2009 af 30. november 2009

Fælles græsningsarealer hvor støttebetingelserne ikke er opfyldt

Hvis støttebetingelserne ikke er opfyldt for hele arealet, vil der ske en forholdsmæssig nedsættelse af det anmeldte areal for samtlige ansøgere, som har anmeldt marker i markblokken. Dette sker uden hensyn til:

- de faktiske ejerforhold, dvs. arealernes geografiske beliggenhed ift. matrikelkort.
- om enkelte ansøgere har et miljø- eller økologitilsagn for marker i markblokken og derfor har indtegnet deres marker på markkort.

Først opmåles det støtteberettigede areal i markblokken, herefter fordeles dette godkendte areal på hver ansøger i forhold til deres anmeldte areal.

- Læs mere i afsnittet "Markblokke med fælles græsningsarealer"
- Læs mere i afsnittet "Indtegnning af marker i fælles græsningsarealer"

Du finder reglen her:

Forholdsmæssig nedsættelse:

- Artikel 34, stk. 5 i Kommissionens forordning (EF) nr. 1122/2009 af 30. november 2009

Ændring af afgrødekoder

Den anmeldte afgrøde skal være korrekt i forhold til den afgrøde, som findes på marken. Der kan ikke ændres afgrødekoder i ansøgningen efter ændringsfristen 31. maj. Ved en kontrol vil der som hovedregel blive taget udgangspunkt i den anmeldte afgrødekode. I visse tilfælde kan kontrolløren dog ændre afgrødekoden til det, som rent faktisk er konstateret på marken.

Eksempel - Nedsættelse af kvælstofkvote

Plantedirektoratet vil ændre afgrøden til en afgrødekode for græs og kløvergræs uden kvælstofnorm (afgrødekode 264), hvis det ved kontrollen konstateres, at en omdriftsgræsmark:

- ikke er udnyttet landbrugsmæssigt (afgjort af kontrolløren), og
- ikke vil blive udnyttet landbrugsmæssigt (efter oplysning fra ansøger).

Eksempel - God landbrugs- og miljømæssig stand (GLM)

Hvis det ved kontrollen konstateres, at en mark med permanent græs ikke er slået eller afgræsset inden for det seneste år, vil der som følge af kontrollen ikke kunne ændres afgrødekode til udyrket. Der vil således blive registreret en overtrædelse af GLM-bestemmelserne med sanktion som følge.

- [Læs mere om afgrødekoder i Vejledning til Fællesskema 2011](#)

Eksempel på forskel mellem anmeldt og fastslået areal

Eksempel på fastlæggelse af areal	
En landbruger søger Enkeltbetaling for:	20,00 ha
Landbrugeren råder over 19 betalingsrettigheder svarende til 19,00 ha ved udløb af ansøgningsfristen. Det betyder, at det korrigerede ansøgte areal er:	19,00 ha
Ved kontrol viser det sig, at det fastslåede areal kun udgør:	18,00 ha
Dette giver en arealafvigelse på $(19,00 - 18,00)$ ha =	1,00 ha
Afvigelsen på 1,00 ha udgør i forhold til det fastslåede areal på 18,00 ha $(1,00/18,00 \times 100)$:	5,56 %
Da afvigelsen overstiger 3 %, nedsættes det fastslåede areal med det dobbelte af afvigelsen, svarende til:	2,00 ha
Arealet, der herefter danner grundlag for udbetaling af støtte $(18,00 - 2,00)$ ha):	16,00 ha

Eksempel fortsat - udregning af støtte	
Landbrugeren råder over 19,00 betalingsrettigheder, der fordeler sig således:	
• 16 betalingsrettigheder à 2.500 kr.:	40.000 kr.
• 3 betalingsrettigheder à 2.100 kr.:	6.300 kr.
med en samlet værdi på:	46.300 kr.
Til brug for beregning af støttebeløbet beregnes gennemsnittet af de 19 anmeldte betalingsrettigheder til $(46.300 \text{ kr.} / 19,00 \text{ kr./ha})$:	2.436,84 kr.
Støttebeløbet kan herefter beregnes til $(2.436,84 \times 18,00 \text{ kr.})$:	43.863,12 kr.
Nedsættelse af støtten udgør 2,00 ha. Værdien af nedsættelse af støtten beregnes $(2,00 \text{ ha} \times 2.436,84 \text{ kr.})$:	4.873,68 kr.
Landbrugeren får i alt udbetalt $(43.863,12 - 4.873,68 \text{ kr.})$:	38.989,44 kr.
(Inden graduering og eventuelt andre nedsættelser, fx hvis Fællesskema er modtaget efter 27. april 2011).	

Uberettiget udbetalt støtte

Hvis der uberettiget er udbetalt et støttebeløb, stiller Fødevarerhverv krav om tilbagebetaling.

Uberettiget udbetalt støtte skal ifølge renteloven tilbagebetales med tillæg af rente, dog minimum 50 kr.

- [Gå til renteloven \(bekendtgørelse af lov om renter ved forsinket betaling m.v.\)](#)

Betalingsrettigheder tildelt landbrugere før 1. januar 2009, anses for at være retmæssigt tildelt fra 1. januar 2010.

Dette gælder dog ikke betalingsrettigheder, som er tildelt på grundlag af en faktisk forkert ansøgning.

- Læs mere i afsnittet "Betalingsrettigheder"

Hvis det i forbindelse med kontrol konstateres, at du har fået tildelt betalingsrettigheder på et forkert grundlag, vil disse betalingsrettigheder blive inddraget til den nationale reserve.

Du finder reglen her:

Opkrævning af uretmæssigt udbetalte beløb og inddragelse af uretmæssigt tildelte rettigheder:

- Artikel 80-81 i Kommissionens forordning (EF) nr. 1122/2009 af 30. november 2009

Bøder og strafbare forhold

Fødevarerhverv kan pålægge ansøgere en bøde for overtrædelse af de nationale bestemmelser for ordningen Enkeltbetaling.

Betales bøden ikke, overgives sagen til politiet til retslig forfølgelse. Sagen vil herefter blive afgjort ved domstolene.

Strafbare forhold vil normalt medføre udelukkelse fra at søge Enkeltbetaling.

Hvis der konstateres overtrædelser af strafferetslige forhold, som eksempelvis dokumentfalsk eller bedrageri, anmelder Fødevarerhverv sagen til politiet.

Du finder reglen her:

Straffebestemmelser:

- § 23, stk. 1 i bekendtgørelse af lov nr. 445 af 23. april 2010

Klagemulighed

Du har mulighed for at klage over Fødevarerhvervs afgørelse til Fødevareministeriets departement.

Du skal sende klagen til:

Fødevarerhverv
c/o Departementet
Nyropsgade 30
1780 København V

Klagen skal være modtaget af Fødevarerhverv senest 4 uger fra den dato, hvor du har modtaget afgørelsen.

Du finder reglen her:

Mulighed for at klage:

- § 22 i bekendtgørelse af lov nr. 445 af 23. april 2010

Behandling og offentliggørelse af data

Søger du om Enkeltbetaling ved at indsende Fællesskema 2011 til Fødevarerhverv, skal du være opmærksom på følgende forhold i relation til persondataloven:

- at de afgivne oplysninger i Fællesskema 2011 vil blive behandlet af Fødevarerhverv i forbindelse med afgørelsen om udbetaling af støtte fra Fødevarerhverv
- at Fødevarerhverv, Nyropsgade 30, 1780 København V er dataansvarlig
- at du i medfør af § 31 i persondataloven kan anmode om indsigt i hvilke oplysninger, der behandles i forbindelse med din ansøgning
- at du i medfør af § 37 i persondataloven, på begæring, har krav på at få berigtiget, slettet eller blokeret oplysninger, der viser sig urigtige eller vildledende, eller på lignende måde er behandlet i strid med lovgivningen.

Endvidere skal du være opmærksom på, at hvis du tildeles støtte, så kan dine oplysninger fra Fællesskema 2011 samt størrelsen af støttebeløbet offentliggøres på Internettet af Fødevarerhverv med hjemmel i lovgivningen.

Ønsker du nærmere oplysninger om disse forhold, er du velkommen til at rette henvendelse til Fødevarerhverv, Juridisk Kontor.

Du finder reglen her:

Behandling af personoplysninger:

- Lov nr. 429 af 31. maj 2000 (Persondataloven)

Ordliste

Dette er en liste med korte forklaringer af ord, se de relevante afsnit i vejledningen og eventuelt relaterede henvisninger for det fulde regelsæt på området.

Afvigelse	Arealafvigelse mellem det anmeldte areal i ansøgningen og det fastslåede areal.
Afgrødegruppe	I Enkeltbetalingen findes følgende afgrødegrupper: <ul style="list-style-type: none"> • Dyrkede/udyrkede arealer inklusive permanente græsarealer. • Arealer med stivelseskartofler.
Afkobling af støtte	Afkobling sker, når en hidtil produktionsafhængig støtteordning ophører, og det samlede støttebeløb fordeles på alle betalingsrettigheder. Se i øvrigt ”Koblet støtte”.
Agerjord	Arealer, der dyrkes med afgrøder, og arealer, der er udyrkede og som holdes i god landbrugs- og miljømæssig stand, samt arealer i væksthuse og under permanent eller midlertidig overdækning.
Aktiv landbruger	En person der udøver en landbrugsaktivitet.
Anmeldt areal	Det areal, der anmeldes i ansøgningen om Enkeltbetaling på markplanken i Fællesskemaet.
Basisværdi	Den arealbaserede værdi af en betalingsrettighed. Dvs. værdien pr. ha, uden kvæg-, mælke- og individuelt sukkertillæg.
Bedrift	Alle de produktionsenheder landbrugeren driver i Danmark.
Betalingsrettighed	Betalingsrettigheder danner grundlag for udbetaling af Enkeltbetaling. En betalingsrettighed udnyttes i de fleste tilfælde med en ha støttebe-

	rettiget areal. Nogle betalingsrettigheder udnyttes med en mindre del, som eksempelvis 0,5 ha støtteberettiget areal.
Braklagt areal	Arealer, der ligger brak, betegnes i Enkeltbetalingen som udyrkede arealer.
Direkte landbrugsstøtte	Direkte landbrugsstøtte er direkte betalinger til landbrugere fra følgende ordninger: Enkeltbetaling, Stivelseskartofler, Ekstensivt Landbrug, Pleje af permanente græsarealer, Etablering af energiafgrøder og Præmier for handyr og moderfår.
Dyrkbare arealer	Arealer, der under normale vejrforhold er egnet til mekanisk jordbehandling og høst i perioden fra 15. maj - 15. september. For permanente græsarealer gælder dog, at arealerne skal kunne afgræsses eller slås i perioden fra 1. juni - 31. august.
Dyrkede arealer	Arealer, der drives landbrugsmæssigt og i overensstemmelse med god landmandspraksis og lokalt anerkendte normer.
Elektronisk Fællesskema 2011 (EHA)	På Fødevareministeriets hjemmeside finder du bl.a. Elektronisk Fællesskema 2011 (EHA). Du kan indsende din ansøgning via Elektronisk Fællesskema 2011 (EHA). Her kan du også se post fra FødevareErhverv samt følge sagsbehandlingen af din ansøgning.
Enkeltbetaling	Betegnelse for EU-landbrugsstøtteordning indført i 2005.
Ekspropriation	Når offentlige myndigheder varigt eller for en periode overtager et areal.
Fastslået areal	Det areal, der opfylder betingelserne for Enkeltbetaling.
Flerårige kulturer	Artiskokker, asparges, rabarber, hindbær, brombær, morbær, loganbær, ribs, solbær, stikkelsbær, tranebær, blåbær og andre frugter af slægten Vaccinium.
Fællesskemaet	Det skema, som skal benyttes til ansøgning om støtte eller tilsagn under en række ordninger. Skemaet benyttes også til indberetning af oplysninger om økologisk drift og til gødningsplanlægning.
GLM	God landbrugs- og miljømæssig stand.
Graduering	Alle direkte støttebeløb nedsættes med 9 % i 2011. Beløb over 300.000 kr. fratrækkes yderligere 4 % (progressiv graduering).
Græsarealer	Græsarealer omfatter permanente græsarealer og græsarealer i omdrift.
Græs i omdrift	Areal, der anvendes til dyrkning af græs eller andet grøntfoder. Både hvis der er tale om naturlige (selvsåede) eller dyrkede (tilsåede) arealer, som har været dyrket med en anden afgrøde end græs og andet grøntfoder inden for de seneste 5 år.
Græsningsret	En græsningsret giver ret til at sætte dyr på græs eller tage slæt på arealet, mens arealet i øvrigt henligger for ejers/forpagters regning og risiko.
Husdyrpræmier	Omfatter i denne vejledning handyrpræmier og præmie for moderfår.
Koblet støtte	Når det udbetalte støttebeløb afhænger af produktionen og størrelsen af denne.
Krydsoverensstemmelse	Overholdelse af nationale bestemmelser, vedrørende folke-, plante- og dyresundhed, miljø, dyrevelfærd samt god landbrugs- og miljø-

	mæssig stand (GLM) som betingelse for udbetaling af den fulde støtte.
Kvægtillæg	Tillæg til betalingsrettighedens basisværdi. Tillægget beregnes på grundlag af husdyrpræmierne i referenceperioden 2000-2002.
Landbruger	En fysisk eller juridisk person eller en sammenslutning heraf, der udøver landbrugsaktivitet.
Landbrugsareal	Det samlede areal med agerjord, permanent græs og permanente afgrøder herunder lavskov. Udyrkede arealer, der holdes i god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM), medregnes også til landbrugsarealet. Se i øvrigt ”GLM”.
Landbrugsparcel	En landbrugsparcel er et sammenhængende stykke jord, hvorpå der dyrkes én afgrødegruppe. Det vil sige, at hvis du har 2 sammenhængende marker i en markblok med henholdsvis korn og græs, så udgør de tilsammen én landbrugsparcel.
Landbrugsaktivitet	Produktion, avl eller dyrkning af landbrugsprodukter, herunder høst, malkning, opdræt af husdyr og hold af husdyr til landbrugsformål eller bevarelse af jord i god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM).
Lavskov	Beplantninger af løvtræer, der kan skyde fra stødet, og som stævnes mindst hvert tiende år.
Miljøordninger	Samlet betegnelse for ordningerne: Miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger (MVJ), Miljøvenlig drift af vådområder, Pleje af græs- og naturarealer, Pleje af permanente græsarealer, Braklagte randzoner, Opretholdelse af ændret afvanding samt Fastholdelse og pleje af vådområder.
Minimumsgrænser	<p>Minimumsareal Minimumsgrænsen er på 2,00 ha for udbetaling af direkte arealbaseret støtte, dvs. Enkeltbetaling, stivelseskartofler og særlig miljøstøtte under artikel 68. Endvidere skal ansøger tilsvarende råde over betalingsrettigheder for mindst 2,00 ha, hvis der udelukkende søges Enkeltbetaling for arealet.</p> <p>Minimumsbeløb Den samlede udbetalte støtte for handyr, moderfår samt støtte på grundlag af særlige betalingsrettigheder skal udgøre mindst 300 euro, svarende til ca. 2.233 kr.</p> <p>Ovenstående minimumsgrænser kan kombineres. Det betyder, at hvis den ene af minimumsgrænserne er overholdt, kan der udbetales direkte støtte for ordninger, hvor minimumsgrænsen ikke er opfyldt.</p>
Mælketillæg	Tillæg til betalingsrettighedens basisværdi. Tillægget blev beregnet på grundlag af mælkekvoten pr. 31. marts 2005.
National reserve	Den nationale reserve er en tilskudspulje for landbrugere i særlige situationer. Der sker tildelinger fra og inddragelser til reserven af bl.a. uudnyttede betalingsrettigheder.
Natura 2000-områder	Et område, som er udpeget som del af et fælles europæisk netværk af naturbeskyttede områder, Natura 2000. Herunder særligt områder udlagt i henhold til EU's Habitatdirektiv samt EU's Fuglebeskyttelsesdi-

	rektiv.
Ortofoto	Luftfotografier der er korrigeret for jordens krumning.
Permanente afgrøder	Kulturer uden for omdriften, bortset fra permanente græsarealer, som dyrkes i 5 år eller længere og giver udbytte i flere år.
Permanent græsareal	Areal, der anvendes til dyrkning af græs eller andet grøntfoder, hvad enten der er tale om naturlige (selvsåede) eller dyrkede (tilsåede) arealer, som har været holdt uden for omdriften i mindst 5 år.
Producentstifte	Overdragelse af en bedrift eller et areal ved salg eller forpagtning.
Progressiv graduering	Se under ”Graduering”.
Rådighed	Den person, som driver arealet for egen regning og risiko, har rådighed over arealet.
Rådighedsdato	Rådighedsdatoen er datoen for ansøgningsfristen. Det er den, der ejer eller forpagter et støtteberettiget areal ved ansøgningsfristen, der kan søge Enkeltbetaling for det.
Sammenhængende arealer	Åbninger mellem to arealer i fx et læhegn skal være mindst 20 meter brede, før det er tale om et sammenhængende areal. Hvis det ene eller begge arealer er mindre end 0,30 ha, kræves dog kun en støtteberettiget passage på 4 meter, før der er tale om et sammenhængende areal.
SK	Storkreaturer.
Støtteberettiget areal	Ethvert landbrugsareal på bedriften, der er udlagt som agerjord og permanente græsarealer, undtagen arealer med skov, eller arealer, som ikke anvendes til landbrugsaktiviteter. Desuden planteskoler og arealer, der er beplantet med permanente frugt- og grøntsagskulturer.
Sukkerreformen	Reform af sukkertillægget. Se i øvrigt ”Sukkertillæg”.
Sukkertillæg	Der er to former for sukkertillæg: <ol style="list-style-type: none"> 1. Det generelle sukkertillæg forhøjer basisværdien af alle betalingsrettigheder, på nær betalingsrettigheder tildelt på grundlag af permanent græs. 2. Ansøgningen om det individuelle sukkertillæg skete i 2006. Dette blev fordelt på alle almindelige betalingsrettigheder.
Særlig miljøstøtte under artikel 68	En række miljøstøtteordninger, der medregnes til den direkte støtte. Se i øvrigt ”Direkte støtte”.
Særlige Betalingsrettigheder	Betalingsrettigheder uden jord. Tildelt på basis af husdyrpræmierne i referenceperioden 2000 – 2002 og mælkekvoten pr. 31. marts 2005.
Tillægsstøtte	Tillægsstøtten blev afskaffet fra og med 2009.
Transport i støtten	Der kan indsendes en erklæring om notering af transport i støtten til FødevarerErhverv. Dermed udbetales støtten til tredjemand.
Udyrkede landbrugsarealer	Landbrugsarealer, hvor der ikke er nogen form for produktion.
Økologiordninger	Fælles betegnelse for tilskud til Omlægning til økologisk jordbrugsproduktion (OM), Miljøbetinget tilskud (MB) og tilskud til Ekstensivt landbrug (EL).

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
FødevareErhverv
Nyropsgade 30
1780 København V

ISBN: 978-87-7120-033-1

Tlf.: 3395 8000
Fax.: 3395 8080

E-mail: ferv@ferv.dk
<http://www.ferv.fvm.dk>